

FISKERIDIREKTORATET
Kyst- og havbruksavdelingen

Blåskjelloffensiven 2008

Sluttrapport

Mai 2009

Rapport

Prosjekt: Blåskjelloffensiven 2008	Dato: 08.05.2009
Organisering: Prosjekt	Rapporttype: Sluttrapport
Referansenummer virksomhetsplan:	Distribusjon: Åpen
Forfatter: Helen Christiansen	Saksnr: 07/18900 og 09/5460
År: 2009	ISBN-nr: 978-82-92075-02-9
Ansvarlig enhet: Fiskeridirektoratet	Oppdragsgiver: Fiskeri og kystdepartementet
<p>Mål: Å se til at oppryddingsplikten av anlegg ble overholdt, samt kartlegge næringen. Kartleggingen kan da benyttes som et fundament for videre forvaltning av blåskjellnæringen. Målapparatet er delt inn i tre hovedgrupper: A. Fullkontroll av alle blåskjelltillatelser, B. Inngå samarbeid med andre etater, C. Bevisstgjøre næringen om Fiskeridirektoratets oppgaver</p> <p>Sammendrag: Kartleggingen tyder på at mindre enn 50 % av næringen har mulighet til å drifte, høste og levere skjell til mottak vha eget utstyr eller samarbeidsavtaler. Næringen beslaglegger store arealer i kystsonen, men har svært lav verdiskapning. Dårlig økonomi har preget næringen og ført til mange konkurser og etterlatte anlegg i kystsonen. Til sammen 519 lokaliteter ble kontrollert 2007-2008, og 179 lokaliteter er inndratt i perioden 01.01.2008 - 26.03.2009. Pr. 27.03.2009 var det identifisert 51 problemanlegg (havarerte, forlatte etc). Dyrkerne sliter med oppfølging av regelverk både med hensyn til krav fastsatt i akvakulturlovgivningen og havne- og farvannsloven. Det ble hentet inn høsteestimer fra dyrkerne som ble kvalitetssikret og oversendt Mattilsynet. Presisjonsnivået mht høsteestimer var svært ulikt hos dyrkerne. Samarbeid med andre etater har vært positivt og vil lette fremtidige forvaltningsoppgaver.</p>	
<p>Objectives: To control that the clean-up requirements of Norwegian mussel farms are followed according to law and regulations, and provide a relevant descriptive study of the blue mussel industry. The study can then be used as a basis for future management of the industry. The objectives are divided into three main groups: A. Complete inspection of all mussel licenses. B. Co-operate with other government departments. C. Increase the industry awareness to the Directorate of Fisheries responsibility.</p> <p>Summary: The descriptive study has shown that less than 50 % of the industry has the means to run, harvest and deliver their mussels to a processing plant, based on own equipment or cooperation agreements. The industry confiscates a large area in the coastal zone however; the economic value of the mussels produced per area unit is little. The industry's economic state is characterised by the many bankruptcies and abandoned farms left in the coastal zone. A total of 519 localities were controlled 2007-2008, and 179 of them were withdrawn in 2008 and the three first months in 2009. Per 27 March 2009 the project had identified problematic 51 farms (sunken, abandoned etc.). The farmers are struggling to comply with the aquaculture legislation and also the demands laid down in the Act relating to harbours and fairways. Harvesting estimates were also collected in conjunction with a delivery to the Norwegian Food Safety Authority. The accuracy of harvesting estimates varied amongst the mussel growers. Co-operation with other government departments has been positive and will ease future management of the industry.</p>	

Innholdsfortegnelse		Side
0.	Forord	4
1.	Innledning	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Organisering	5
1.3	Mål	6
1.4	Milepæler	7
1.5	Om rapporten	8
2.	Materiale og metoder	9
2.1	Fullkontroll av alle blåskjelltilatelser (mål a)	9
2.1.1	Kartlegging av næringen (mål a1)	9
2.1.2	Pålegge utbedringer der driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen (mål a2)	9
2.1.3	Frigjøre båndlagt areal der passivitet er inntrådt (mål a3)	10
2.1.4	Starte prosessene for opprydding gjennom tiltakene fra rapport Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellnæringen (mål a4)	10
2.1.5	Innhente høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet (mål a5)	10
2.1.6	Stedfesting av akvakulturanlegg og rette opp feilposisjonerte anlegg (mål a6 og a7)	11
2.2	Inngå samarbeid med andre etater (mål b)	11
2.2.1	Bruk av kystvaktfartøy vil forbedre samarbeid mellom regionkontorene og KV i egen region (mål b1)	11
2.2.2	Samarbeidet med Mattilsynet vil synliggjøre samspillet mellom søsteretatene overfor FKD og sikre at forvaltningen i fremtiden vil lettere la seg utføre (mål b2 og b3)	11
2.3	Bevisstgjøre næringen om Fiskeridirektoratets oppgaver (mål c)	12
2.3.1	Informere om regelverk og forbedre kommunikasjonen til dyrkerne (mål c1 og c2)	12
2.4	Andre mål av relevans for gjennomføringen av prosjektet	12
2.4.1	Samarbeid med Kystverket	12
3.	Resultater	13
3.1	Om blåskjelloppdrett i Norge og aktørenes fremtidssyn	13
3.2	Kontroll og oppfølging av blåskjelltilatelsene	18
3.2.1	Fullkontroll av alle tillatelser	19
3.2.2	Pålegg der driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen	20
3.2.3	Inntrekking av passive tillatelser	21
3.2.4	Starte opprydding av problemanlegg	21
3.2.5	Stedfesting av blåskjellanlegg og retting av feilposisjonerte anlegg	26
3.3	Samarbeidserfaringer med andre etater	27
3.3.1	Samarbeid med Kystvakten	27
3.3.2	Samarbeid med Mattilsynet	28
3.3.3	Samarbeid med Kystverket	28
3.4	Forbedret dialog med innehaverne av blåskjelltilatelsene	29

3.5	Produksjon av høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet	29
4.	Diskusjon og konklusjoner	32
4.1	Kartlegging av næringen	33
4.1.1	Driftsmetode	33
4.1.2	Båter og høsteflåter	34
4.1.3	Leveringsmuligheter	34
4.1.4	Tidligere produksjonstall og framtidsutsikter	35
4.2	Kontroll og oppfølging av tillatelsene	36
4.2.1	Pålegg der driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen	37
4.2.2	Tilbaketrekking av passive tillatelser	38
4.2.3	Starte opprydding av problemanlegg	38
4.2.4	Stedfesting av blåskjellanlegg og retting av feilposisjonerte anlegg	40
4.3	Produksjon av høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet	40
4.4	Konklusjon	41
5.	Referanser	43
	Vedlegg A	
	Vedlegg B	
	Vedlegg C	
	Vedlegg D	
	Vedlegg E	
	Vedlegg F	

0. Forord

Oppdrett av blåskjell har vært omfattet med svært varierende interesse fra slutten av syttitallet og fram til i dag. Det har vært flere ”interessebølger” i denne tiden, og antall tillatelser har variert. Å søke om, behandle og tildele en tillatelse til blåskjell dyrking er arbeidskrevende, både for søker og forvaltningen. En lokalitet til blåskjell dyrking binder gjennomgående opp et større areal enn en lokalitet til fiskeoppdrett. Dette fordi produksjonen er ekstensiv og baserer seg på å høste føret ut av vannmassene som driver igjennom skjellanlegget.

Den ekstensive og arealkrevende driften er blåskjelloppdretterens fortrinn, men samtidig en vesentlig ulempe. Blåskjellene vokser på vannmassenes naturlige fôrressurser, og kan sammenlignes med landjordas plantespisere. De kan til og med fjerne effekter av gjødsling. Men skjellene krever stor plass, er tyngre og krever ofte mer arbeid og utstyr enn det dyrkeren så for seg da virksomheten ble satt i gang. Det betales ikke spesielt mye pr kg skjell til dyrker. Noen har klart å dyrke og selge skjell med tilsynelatende tilstrekkelig økonomisk utkomme, mens en urovekkende stor andel ikke har klart å drive tillatelsene på en praktisk og økonomisk tilfredsstillende måte. Resultatet kan bli konkurs, etterlatte og til dels havarerte anlegg, eller at driften innstilles. For Fiskeridirektoratet betyr dette at tillatelsen vanligvis må trekkes inn, og i de verste tilfellene sitter samfunnet igjen med et opprydningsproblem. Å ha en kystzone med innslag av halvsunkne blåskjellanlegg som representerer en fare for skipsfarten og ulempe og problemer for andre brukere er ingen tjent med. I de senere årene har myndighetene fått melding om flere slike anlegg, samtidig som vi har hatt grunn til å tro at driften ikke er bra nok og har en dårlig utvikling på enda flere lokaliteter.

Blåskjell kan også medføre helserisiko som matvare dersom en ikke forsikrer seg om at skjellene er giftfrie når de høstes. I forbindelse med offentlig prøvetaking og kontroll var det viktig for myndighetene å identifisere hvor en kan forvente høsting slik at Mattilsynet kan følge disse områdene opp med god nok prøvetaking. Er ikke forbrukeren garantert trygge matskjell er næringen ille ute.

Fiskeridirektoratet begynte i 2006 med en kontrolloffensiv avgrenset til kyststrekningen fra svenskegrensa og til nordgrensen av Rogaland. I 2008 ble det gjennomført kontroll av blåskjell-lokalitetene på resten av kysten. Ved hjelp av spørreundersøkelse og fysisk kontroll kunne fiskerimyndighetene både få en oppdatert oversikt over næringen, trekke inn passive tillatelser, få etablert høsteestimer og kartlegge forlatte og til dels havarerte anlegg. Resultatene presenteres i denne rapporten som er ført i pennen av Helen Christiansen. Hun har vært en utrettelig og lojal pådriver i prosjektet og fortjener stor takk for vel utført arbeid. Fiskeridirektoratets regioner har stilt opp og gjort hoveddelen av jobben, og Kystverket, Mattilsynet, Kystvakten, egne fartøyer og dyrkerne selv har også stått for verdifull innsats.

Av og til må vi alle rydde litt mer enn det vi gjør til daglig. Blåskjelloffensiven har forhåpentligvis etablert en god oversikt og startet ryddejobben. Men ikke alt er ferdig ryddet. I dag kan en få inntrykk av at blåskjelloppdrett i Norge er en synkende næring med få lyspunkter. Slik kan vi ikke ha det. Eksklusiv bruk av vår felles kystzone krever at brukeren opptrer profesjonelt og i henhold til regelverket. Vi må derfor støtte opp om de profesjonelle brukerne ved å stoppe dem som ikke er det.

Austevoll 10.04.2009

Jens Chr Holm

Direktør Kyst- og havbruksavdelingen i Fiskeridirektoratet

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Departementet nedsatte i 2006 en arbeidsgruppe for å utarbeide en rapport og et forslag til praktiske løsninger på problemene knyttet til manglende opprydding av blåskjellanlegg. Arbeidsgruppen utarbeidet rapporten *Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellnæringen*. Rapporten er tilgjengelig på departementets nettsider, se [http://www.regjeringen.no/Upload/FKD/Vedlegg/Rapporter/2007/opprydningssrapport-
endelig.pdf](http://www.regjeringen.no/Upload/FKD/Vedlegg/Rapporter/2007/opprydningssrapport-
endelig.pdf)

Fiskeridirektoratet utarbeidet så en veileder for saksbehandlingen ved opprydding av blåskjellanlegg, godkjent 07.03.08.

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) gav deretter Fiskeridirektoratet i oppdrag å iverksette visse tiltak i tråd med anbefalingene i rapporten. Anbefalingene inkluderte blant annet tiltak som bidro til at oppryddingsplikten av anleggene av både kjent og ukjent eier ble gjennomført samt ”gjennomgang av regelverket for tildeling og drift av blåskjelltillatelser med sikte på å etablere regler som i større grad forebygger manglende opprydding”, jf. brev av 24. august 2007 (2006/15731 dok. nr 23) lagt ved i Vedlegg E.

Blåskjelloffensiven 2008 er et konkret tiltak som er blitt iverksatt i henhold til dette, samt føringer i tildelingsbrevet 2008 vedrørende bistand til Mattilsynet.

1.2 Organisering

Fiskeridirektoratet eier prosjektet. Kyst- og havbruksavdelingen v/direktør Jens Christian Holm er prosjektansvarlig (PA). PA har hovedansvaret for at prosjektet når sine mål innenfor gitte rammer. Prosjektleder (PL) er førstekonsulent Helen Christiansen ved KH Planseksjonen. PL rapporterer til PA.

Styringsgruppen bestod av Jens Christian Holm (direktør Kyst- og havbruksavdelingen), Anne Karin Natås (seksjonssjef Forvaltningsseksjonen) og Ragnar Sandbæk (seksjonssjef Planseksjonen), Håvard Dekkerhus (seksjonssjef Forvaltningsseksjonen region Nordland) og Lars Hagbart Andresen (førstekonsulent region Vest). Sammensetning av styringsgruppen er direkte relatert til eierskapet av oppgavene som skal gjennomføres gjennom prosjektet.

Omfanget av prosjektet gjorde det nødvendig å ha en sentral prosjektleder som hadde hovedansvaret for å koordinere gjennomføringen av prosjektet med regionene og samtidig ta seg av organisering og systematisering av toktarbeidet. Det var prosjektleders ansvar å se til at måloppnåelsen ble realisert ved å lede, koordinere, motivere og inspirere alle i prosjektgruppen.

Delprosjektledere ble oppnevnt i hver region for å ha ansvaret for de regionale oppgavene og for å samarbeide med prosjektleder og delprosjektlederne i andre regioner. De regionale oppgavene bestod for det meste av kontroll, forvaltningsmessig oppfølging av eventuelle funn og rapportering.

1.3 Mål

Med bakgrunn i føringene nevnt i 1.1 la Fiskeridirektoratet opp til at samtlige blåskjellanlegg fra og med Hordaland til og med Finnmark skulle kontrolleres mht teknisk tilstand og annet gjeldende regelverk i løpet av 2008. Primært benyttes samarbeidsavtalen mellom Fiskeridirektoratet og Kystvakten. Samarbeidsavtalen gjør det mulig å bruke Indre Kystvakt sine fartøyer i alle av Fiskeridirektoratets regioner. Bruk av KV til et slikt formål ble vurdert til å være svært kosteffektivt. I noen tilfeller har vi brukt egne fartøyer K/S "Munin" og innleid fartøyer "Royal Wiking" og i et tilfelle har vi samarbeidet med SNO. Det er også brukt bil og oppdretternes egne båter for å komme ut på anleggene.

Mål for prosjektet er delt i tre hovedmål med hver sine resultatmål, tabell 1.

Tabell 1. Resultatmål og tiltak for prosjektet

a. Fullkontroll av alle blåskjelltilatelser.

	<i>Resultatmål 2008</i>	<i>Tiltak i 2008</i>
a.1	Kartlegging av næringen	Informasjonsinnhenting gjennom tokt.
a.2	Pålegge utbedringer der drift ikke er i tråd med akvakulturlovgivningen	Saksbehandling av angjeldende region
a.3	Frigjøre båndlagt areal der passivitet er inntrådt	Saksbehandling av angjeldende region
a.4	Starte prosessene for opprydding gjennom tiltakene vedtatt i rapport <i>Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellnæringen.</i>	Bruke veileder Blåst1 for opprydding av blåskjellanlegg
a.5	Innhente høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet	Innhente informasjon pr brev fra oppdretter, stikkprøver i utvalgte anlegg under tokt
a.6	Stedfesting av akvakulturanlegg	Anlegg skal posisjoneres, data brukes av prosjekt STAK
a.7	Rette opp feilposisjonerte anlegg	Saksbehandling av angjeldende region

b. Inngå samarbeid med andre etater.

	<i>Resultatmål 2008</i>	<i>Tiltak i 2008</i>
b.1	Bruk av kystvaktfartøyer vil forbedre samarbeidet mellom regionkontorene og KV i egen region. Der samarbeid ikke eksisterer fra før vil prosjektet bidra til at det etableres fremtidig samarbeid om forvaltningsoppgaver.	Inngå dialog, være åpne for forslag til tokt/kjøreplan. Erfaringsoverføring mellom KV og Fiskeridirektoratet.
b.2	Samarbeidet med Mattilsynet vil synliggjøre samspillet mellom søsteretatene overfor FKD og deres felles fokus på utfordringen	Invitere Mattilsynet til deltagelse i prosjektet.
b.3	Samarbeidet vil videre sikre at forvaltningen i fremtiden vil lettere la seg utføre, spesielt med hensyn til problemstillingen passiv drift.	Utveksling av data mellom etatene.

c. Bevisstgjøre næringen om Fiskeridirektoratets oppgaver

	<i>Resultatmål 2008</i>	<i>Tiltak i 2008</i>
c.1	Informere om regelverk	Dialog
c.2	Forbedre forholdet til dyrkerne	Dialog, lytte

Et nytt regelverk som regulerer merking av akvakulturanlegg i medhold av havne og farvannsloven trådte i kraft 1.2.2008. Krav i forbindelse med lysmerking, ytterpunktøy, reflektorpanel og radarreflektorer behandles av Kystverket. Det ble derfor tatt kontakt med Kystverket sentralt. Deretter ble invitasjon fra Fiskeridirektoratet sendt alle Kystverket sine regioner med tilbud om å delta på toktene. Det var et ønske at etatene kunne lære å bistå hverandre gjennom felles kontroll.

Et pålegg i tildelingsbrevet for Fiskeridirektoratet 2008 vedrørende bistand til Mattilsynet medførte at Fiskeridirektoratet skulle bidra i Mattilsynets prosjekt for å implementere de nye reglene i kontroll- og hygienepakken om kontroll med høstings- og oppdrettsområder. Resultatmål a.5, kartlegge høstestimater for nærmeste år, ble i hovedsak utført ved å sende ut en spørreundersøkelse til blåskjellnæringen.

Kartleggingen av næringen kan benyttes som et fundament for videre forvaltning av blåskjellnæringen.

1.4 Milepæler

Alle regioner deltok i prosjektet, men på ulike premisser. Region Sør, som allerede hadde utført lignende fullkontroll både i 2006 og 2007, ble fritatt fra fullkontrollen. Region Sør måtte delta i andre oppgaver som innhenting av høstestimater, STAKⁱ, Blåstⁱⁱ osv. Region Trøndelag hadde også de siste årene foretatt årlig kontroll av et stort antall anlegg. Da de i 2007 hadde kontrollert 75 % av anleggene i regionen, ble egne måltall for kontroll satt opp for regionen slik at fullkontroll ble oppnådd. Regionen skulle ellers delta i alle andre oppgaver. De resterende regionene deltok på alle nivå i prosjektet.

Det var ikke mulig å iverksette toktdelen av prosjektet samtidig i alle regionene. Prosjektleder skulle delta på samtlige kontroller, utenom i Region Trøndelag, slik at gjennomføringen av disse ble fordelt gjennom året.

Det ble satt opp milepælsplan for prosjektleder for å lette koordineringen av det nasjonale prosjektet. Samtidig fikk hver av regionene egne milepæler som gjaldt egne oppgaver gjennom prosjektet.

Milepælene var et godt arbeidsredskap for å sikre at prosjektet holdt seg innenfor satte tidsrammer, og ga regionene ekstra insentiv i forhold til rapportering. Prosjektleder fikk da mulighet til å vurdere om prosjektet ville nå sine mål dersom milepæler ikke ble nådd.

ⁱ STAK – Stedfesting av akvakulturanlegg. Skal levere et riktig bilde av hele akvakulturnæringen s tildelte areal innen 2009 og skal levere et bilde av faktisk bruk av areal for alle kontrollerte akvakulturlokaliteter innen 2010.

ⁱⁱ Blåst – Tiltak satt i gang for å sikre at oppryddingsplikten overholdes ved å sørge for at etterlatte blåskjellanlegg kommer i drift igjen eller fjernes.

Gjennom prosjektet var det flere avvik fra milepælene i regionene. Ingen var av en slik karakter at de utgjorde store forskyvninger i forhold til oppsatte planer for selve kontrollvirksomheten. Ett avvik gjorde det vanskelig å fullføre kontrollene i region Vest innen et fornuftig tidspunkt. Ved å ta inn en ny samarbeidspartner (SNO), ble de siste kontrollene foretatt en måned forsinket. I tiden nærmere jul ble det også observert at de fleste regionene ikke klarte å levere rapporteringer til avtalt tid pga andre mer prioriterte oppgaver. Dette har ført til at prosjektet er blitt forsinket slik at det ble søkt om og innvilget en utsettelse på 3 måneder for å slutføre prosjektet.

1.5 Om rapporten

Prosjektet er i prinsippet tredelt. Delmål a1 og a5 har gitt grunnleggende informasjon om næringen og hvordan den ser på egne utviklingsmuligheter. Disse opplysningene danner grunnlag for de to andre hoveddelene, men inneholder også opplysninger ut over dette. Dette er gjengitt som første del av henholdsvis resultat- og diskusjonskapittelet (3.1 og 4.1)

Delmål a2, a3, a4, a6, a7, hele b og c er relatert til kontroll og forvaltningens arbeid overfor blåskjellnæringen. Denne delen kommer i flere deler i resultatkapittelet (3.2 - 4.3), men som en sammenslått del i diskusjonskapittelet (4.2).

Delmål a5 (produsere høsteestimer for Mattilsynet) er omtalt i 3.5 og 4.3.

Figurer og tabeller som har en bokstav først i nummereringen, står i vedlegget med tilsvarende bokstav. (For eksempel Fig B1 står i vedlegg B).

Fotnoter med romertall er forklart nederst på samme side som de forekommer. Fotnoter med arabiske tall refererer seg til referanselisten (kap. 5).

Rapporten er endelig godkjent av styringsgruppen 12.05.2009.

2. Materiale og metoder

2.1 Fullkontroll av alle blåskjelltillatelser (mål a)

Full oversikt over tillatelsene som var og har vært aktive de siste årene og innehaverne av disse ble hentet fra akvakulturregisteret og informasjon fra Brønnøysundregistret.

Det ble innhentet kopier av alle gjeldende tillatelser med kartbilag for gjeldende tillatelser.

Fiskeridirektoratets egen statistikk over akvakulturnæringen ble også brukt for å skaffe oversikt over forandringer i antall tillatelser og fordelingen av disse de siste årene, samt næringens produksjon og forbruk av arbeidstimer.

Gjennom bruk av Fiskeridirektoratets egen kartløsning og ARCGIS ble det laget kart for å vise fordelingen av tillatelsene, samt kart over plasseringen av mottakene. Disse ble brukt til å bistå kontrollvirksomheten samt for å hjelpe med generell kartlegging av næringen.

2.1.1 Kartlegging av næringen (mål a1)

Regionene sendte melding til dyrkerne om kontroll og tidspunkt for denne, med invitasjon til dyrkerne om å være tilstede under kontrollen. Dette var ønskelig slik at mest mulig informasjon kunne hentes fra dyrkerne gjennom dialog. Kontrollene (mål b1) er omtalt i delkap. 2.2.1.

Det ble innhentet informasjon fra dyrkerne gjennom en spørreundersøkelse (jf. mål a5 og kap. 2.1.5). Denne delen av undersøkelsen tas med i kartleggingen av næringen da den omfattet informasjon om driftsmetoder, forhold til driftsavtaler, båt og mottak, omsetning og fremtidige planer. Undersøkelsen ble utarbeidet og utsendt fra sentralt hold. Alle innhentede svar ble systematisert og bearbeidet på sentralt hold.

Undersøkelsen bestod av:

- 1) Spørsmål som gikk direkte på tillatelsen og lokalitetsnivå,
- 2) Spørsmål som rettet seg mot foretaksnivået, som angikk drift, utstyr, logistikk og tidligere produksjon.
- 3) En frivillig del, som rettet seg mot fremtidsutsikter.

Skjemaet som ble sendt ut er gjengitt i vedlegg F.

Undersøkelsen ble sendt til 193 foretak/enkeltmannsforetak som var registret som innehaver av tillatelsene i mars 2008. På samme tidspunkt var det 245 foretak registrert, men statistikkinnhenting for 2007 viste at flere av foretakene ikke hadde vært i drift på flere år. Disse ble derfor ikke tilskrevet. Til sammen dekket de utsendte skjemaene 414 tillatelser.

2.1.2 Pålegge utbedringer der driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen (mål a2)

Alle observasjoner og bilder fra kontrollene ble ført inn i hvert sitt kontrollskjema vedlagt i vedlegg F. Regionene brukte de utfylte kontrollskjemaene som grunnlags for utsendelse av forhåndsvarsler og vedtak om utbedring og tvangsmulkt.

Sakene ble fulgt opp som regulære regionale forvaltningssaker, det ble gitt 2-3 ukers frist til å komme med merknader til forhåndsvarsel.

Det ble fokusert på krav fastsatt i forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) og tildelingsforskriften for andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.

2.1.3 Frigjøre båndlagte areal der passivitet er intrådt (mål a3)

Gjennom den første kartleggingen av tillatelsene (2.1.1) observerte en at flere av tillatelsene ikke var i bruk. Flere av regionene valgte å bruke denne informasjon til å trekke inn disse tillatelsene før selve kontrollene tok til, for å spare seilingstid under kontrollene.

Forhåndsvarsel ble sendt om tilbaketrekking av tillatelsen. Der hvor innspill viste seg å gi informasjon om at oppstart var nærstående eller at det forelå andre relevante grunner for å beholde tillatelsen, ble det ikke fattet inndragningsvedtak. I andre tilfeller ble forhåndsvarslene fulgt opp med vedtak om tilbaketrekking pga passivitet.

Flere av innehaverne fikk forlenget oppstartsfrist. Dersom oppstart allikevel ikke skjedde innen fristen, ble saken fulgt opp med vedtak om tilbaketrekking.

Passive tillatelser avdekket gjennom kontrollene ble trukket inn som en del av den oppfølgende saksbehandlingen.

2.1.4 Starte prosessene for opprydding gjennom tiltakene fra rapport Opprydding i akvakulturnæringen med spesiell vekt på blåskjellnæringen (mål a4)

Alle anlegg som ble karakterisert som problemanlegg (herunder havarete, forlatte, abandonerte tilbake til eier eller konkursbo) skulle kartlegges. Kartleggingen ble foretatt ved en gjennomgang av allerede opplyste saker samt gjennom kontroll av alle tillatelsene.

For å styrke forvaltningsdelen av oppryddingen skulle regionene ta i bruk Veileder for opprydding av blåskjellanlegg. Dette dokumentet var utarbeidet av Fiskeridirektoratet sentralt (dok. 07/14579 nr.24).

2.1.5 Innhente høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet (mål a5)

Høsteestimatene ble hentet inn gjennom spørreundersøkelsen (se 2.1.1). Utforming og bearbeidelse av høstestimatene ble utført på Fiskeridirektoratet sentralt, med innspill fra John Bonardelli, Shellfish Solutions. Undersøkelsen ble sendt til alle aktive foretak og data ble bearbeidet sentralt før oversendelse til Mattilsynet. Verifiseringen av data ble utført gjennom stikkprøvetaking på lokalitetene. Metode for dette var utarbeidet av John Bonardelli, Shellfish Solutions. PL deltok på kurs i denne forbindelse. Metode for stikkprøvetaking og verifisering er gjengitt i vedlegg D.

2.1.6 Stedfesting av akvakulturanlegg og rette opp feilposisjonerte anlegg (mål a6 og a7)

I første omgang ble alle godkjente kartbilag fra tillatelsene (se 2.1) skannet og georeferert i ARCGIS. Alle hjørnepunkter ble trukket ut og posisjonene ble registrert i Akvakulturregisteret.

I forbindelse med befaring på anleggene ble det tatt GPS-posisjon av alle anleggets ytterpunkter. Det var flere måter å utføre dette på, enten med håndholdt GPS eller via instrumenter om bord på KV-fartøyet benyttet til kontrollen. Innhentede GPS-posisjoner ble registrert i Fiskeridirektoratets eget kartverktøy.

Forvaltningsdelen med å rette opp feilposisjonerte anlegg blir utført av regionene, og dette arbeidet er påbegynt i prosjektperioden.

2.2 Inngå samarbeid med andre etater (mål b)

2.2.1 Bruk av kystvakt-fartøy vil forbedre samarbeid mellom regionkontorene og KV i egen region (mål b1)

Arbeidsverktøyet for å kunne gjennomføre en fullkontroll var samarbeid med Kystvakten (mål b1), i noen regioner bruk av Fiskeridirektoratets egne fartøy samt SNO (1.3). Kontrollene i samarbeid med Kystvakten ble gjennomført ved at Fiskeridirektoratets medarbeider og medarbeidere fra andre etater, herunder Kystverket og Mattilsynet, bodde ombord i moderskipet. Kontrollene ble så utført gjennom bruk av lettått, Sjøbjørn 25ft. Bruk av dette verktøyet gjorde det mulig å nå over større distanser og flere anlegg hver dag.

Prosjektets toktplan ble utarbeidet gjennom et samarbeid mellom regionkontorene og Kystvakt Sør og Kystvakt Nord. Toktplanen omfattet samarbeid med KV Njård (uke 16) i Møre og Romsdal, "Munin" (uke 20) i Trøndelag, KV Titran på Helgelandskysten (uke 21) i Nordland, "Royal Wiking" (uke 25 og 26) resten av Nordland, KV Tor (uke 33) i Sogn og Fjordane, KV Heimdal og KV Farm (uke 35) i Troms og Finnmark, KV Tor (uke 37) i Hordaland og SNO "Albatross" (uke 43) i Sogn og Fjordane. Trøndelag brukte Munin jevnt over hele året for å gjennomføre de kontrollene de hadde satt opp. Det ble lagt opp til at det skulle kontrolleres i overkant av 300 anlegg.

2.2.2. Samarbeidet med Mattilsynet vil synliggjøre samspillet mellom søsteretatene overfor FGD og sikre at forvaltningen i fremtiden vil lettere la seg utføre (mål b2 og b3)

Mattilsynet og Fiskeridirektoratet har begge forvaltningsoppgaver overfor blåskjellnæringen. For at etatene lettere skulle kunne samarbeide om felles forvaltning, var det viktig å inngå samarbeid og legge til rette for utveksling av data og faktum. Dette ble gjort ved å invitere Mattilsynet til å delta i prosjektet.

2.3 Bevisstgjøre næringen om Fiskeridirektoratets oppgaver (mål c)

2.3.1 Informere om regelverk og forbedre kommunikasjonen til dyrkerne (mål c1 og c2)

Gjennom dialog med dyrkerne informerte Fiskeridirektoratet om: 1) regelverk, 2) hvordan regelverket kan tolkes og 3) hvor de finner regelverket. Dialog fant sted på kontrollene der hvor oppdretter deltok, gjennom samtaler med dyrkerne på telefon, eller på møter der dyrkerne inviterte direktoratet inn.

2.4 Andre mål av relevans for gjennomføringen av prosjektet.

2.4.1 Samarbeid med Kystverket.

Gjennom kontakt med Kystverket sentralt ble det sendt invitasjoner til alle Kystverkets regionkontorer. Gjennom felles kontroller kunne vi utveksle erfaringer og ta opp problemstillinger som eventuelt oppstod.

3. Resultater

En oversikt over antall tillatelser og nytilføring av tillatelser de siste årene finnes i tabeller A1-A2 i vedlegg A. Informasjon om antall innehavere i de siste årene finnes i tabell A3 i vedlegg A. Fordeling av alle blåskjelltillatelsene per 31. desember 2007 finnes i figurer A1-A14 i vedlegg A. Det var registret 245 innehavere som stod for 531 tillatelser på landsbasis 31. des 2007. Fordelingen av disse tillatelsene ble grunnlaget for utarbeidelse av toktplaner for kontrollarbeidet.

3.1 Om blåskjell dyrking i Norge og aktørenes framtidssyn (mål a1)

Av de 194 foretakene (414 tillatelser) som fikk tilsendt skjema svarte 149, som står for 355 tillatelser, se tabell 2. Dette utgjorde en svarprosent på 77 % på selskapsnivå og 83 % på tillatelsesnivå. Det inngår svar fra 22 selskap og 44 tillatelser som ble omfattet av vedtak om sletting i 2008. Svarene er like fullt beholdt som datagrunnlag.

Et flertall av dyrkerne vurderer eller driver med strømping, et mindretall har slikt utstyr. Et mindretall deler utstyr eller har inngått driftsavtale (tabell 3).

Tabell 2 Oversikt over antall spørreundersøkelser sendt ut og antall som er kommet i retur.
Østlandet: Buskerud, Telemark, Vestfold, Østfold og Akershus

Fylke	Antall utsendte skjema	Antall innkomne svar	Antall ikke svart
Østlandet	5	3	2
Aust-Agder	4	3	1
Vest-Agder	5	5	0
Rogaland	12	11	1
Hordaland	38	29	9
Sogn og Fjordane	32	22	10
Møre og Romsdal	10	9	1
Sør-Trøndelag	12	6	6
Nord-Trøndelag	15	13	2
Nordland	35	30	5
Troms	20	15	5
Finmark	6	3	3
Norge	194	149	45

All videre referanse som gjelder spørreundersøkelsen gjelder kun de 149 innkomne svarene som omfatter 355 tillatelser.

Dyrkernes bruk og vurdering av strømpemetoden og utstyr

Spørsmålene i første del av undersøkelsen tok for seg produksjonsmetoden, strømping, samarbeid om utstyr, og driftsavtaler. Resultatene av disse spørsmålene er oppsummert i tabell 3. Data er også vist i figur B1 - B5 i vedlegg B. Noen av dyrkerne har krysset av for både Ja og Nei, noe som gir tilsynelatende mangel på samsvar med hvor mange som har svart.

Tabell 3 Oversikt over dyrkernes bruk og vurdering til strømping, utstyr og driftsavtaler på fylkesnivå og hele landet samlet. Data er også vist i figur B1 – B5 i vedlegg B.

Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus.

Fylke	Antall som vurderer/driver med strømping		Antall med eget strømpustyr		Antall som deler utstyr		Antall som har inngått driftsavtale		Antall som vurderer en driftsavtale	
	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI
Østlandet	2	1	1	2	0	2	0	3	2	1
Aust-Agder	3	0	1	2	1	2	2	1	0	1
Vest-Agder	2	2	0	4	1	3	2	2	1	3
Rogaland	5	4	3	6	4	5	3	7	4	2
Hordaland	22	6	5	22	12	15	12	14	9	6
Sogn og Fjordane	15	6	8	13	7	13	8	13	11	4
Møre og Romsdal	7	0	4	4	3	5	1	6	3	3
Sør-Trøndelag	4	2	5	0	0	5	1	4	0	4
Nord-Trøndelag	11	2	6	7	7	6	2	10	10	1
Nordland	19	9	11	16	9	18	10	17	14	3
Troms	11	4	4	10	3	9	1	12	5	7
Finmark	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Norge	102	36	49	86	48	83	42	89	59	35

Dyrkernes bruk og vurdering av båt og logistikk.

Resultatene fra spørsmål om båt, fremtidig investering i båt samt logistikk er oppsummert i tabell 4. Data er også vist i figur B6 – B7 i vedlegg B. Her svarte 83 at de har båt, 54 svarte nei og 9 svarte ikke på spørsmålet. Det er stor variasjon på type båt. Flere av dyrkerne har 14-16 fot plast/aluminiumsbåter med utenbordsmotor uten kraftblokk eller kran. De færreste har båter med kran som har en kapasitet på over 1 tonn. På spørsmål om det vurderes å anskaffe båt i nærmeste fremtid svarte 22 ja, 28 svarte nei mens 95 svarte ikke på spørsmålet. Av de 54 som svarte nei på at de ikke har båt svarte kun 22 av disse at de vurderer i fremtiden å kjøpe båt.

Tabell 4. Oversikt over dyrkernes båteie. Data er også vist i figurene B6 og B7 i vedlegg B.

Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus

Fylke	Antall som har egen båt		Antall som vurderes anskaffelse av båt	
	JA	NEI	JA	NEI
Østlandet	3	0	0	0
Aust-Agder	3	0	1	0
Vest-Agder	1	3	2	1
Rogaland	6	5	2	3
Hordaland	13	14	4	12
Sogn og Fjordane	13	8	1	5
Møre og Romsdal	5	3	1	1
Sør-Trøndelag	4	1	0	1
Nord-Trøndelag	9	4	2	0
Nordland	15	12	6	5
Troms	10	4	3	0
Finmark	1	0	0	0
Norge	83	54	22	28

I Norge har det vært flere operative mottak gjennom de siste ti årene. Disse har vært fordelt fra Risør i sør til Troms i nord. Flere har de senere årene lagt ned på grunn av blant annet driftskostnadene, markedssituasjonen og tilgang på skjell. Oversikt over aktive og nedlagte mottak finnes i figur B8 i vedlegg B. På landsbasis er det kun 10 oppdrettere som har tilgang til mottak i egen kommune, 36 har tilgang ellers i fylket sitt og 63 må over fylkesgrensen for å levere skjellene. Av sistnevnte kategori leverer 26 foretak skjellene i bulk til utlandet, herunder Frankrike, Spania, Belgia og Holland. 31 dyrkere oppgir at de ikke har tilgang på mottak. Flere av oppdretterne svarte at de har både tilgang til mottak i eget fylke og over fylkesgrensen (tabell 5 og 6).

Tabell 5. Oversikt over antall oppdrettere og nærmeste benyttet mottak. Flere av dyrkerne i Hordaland, Nord-Trøndelag og Nordland svarer på at de benytter seg av mottak både i og over fylkesgrensen. Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus

Fylke	Nærhet til nærmeste benyttet skjellmottak			
	Kommunen	Fylket	Over Fylkesgrensen	Ikke Tilgang
Østlandet	0	0	2	0
Aust-Agder	0	0	1	2
Vest-Agder	0	0	1	3
Rogaland	1	5	3	1
Hordaland	0	4	20	4
Sogn og Fjordane	0	10	6	5
Møre og Romsdal	0	2	5	2
Sør-Trøndelag	4	1	0	0
Nord-Trøndelag	1	3	12	0
Nordland	2	10	7	8
Troms	1	1	6	6
Finnmark	1	0	0	0
Norge	10	36	63	31

Tabell 6. Oversikt over hvor mange av dyrkerne som i tabell 5 svarer at nærmeste mottak er over fylkesgrensen, og som sender skjellene til mottak i utlandet.

Østlandet: Telemark, Buskerud, Vestfold, Østfold, Akershus

Fylke	Antall dyrkere som sender til utlandet
Østlandet	2
Aust-Agder	1
Vest-Agder	1
Rogaland	3
Hordaland	6
Sogn og Fjordane	2
Møre og Romsdal	4
Sør-Trøndelag	0
Nord-Trøndelag	3
Nordland	3
Troms	1
Finnmark	0
Norge	26

Tidligere produksjonstall

De fleste dyrkerne selger produksjonen sin som usortert bulk (tabell B1 vedlegg B). Sør-Trøndelag avviker fra dette, her omsettes det for det meste sortert skjell i nett eller som "sortert annet". Finnmark er det fylke som har omsatt minst de siste 3 årene med 75 tonn, mens Nordland har omsatt mest med til sammen 2 000 tonn over tre år. Produksjonen i alle fylkene svinger kraftig fra år til år. Unntaket her er igjen Sør-Trøndelag som klarer å holde en stabil produksjon over år.

Årlig statistikk på salg (mengde og verdi) hentet inn av Fiskeridirektoratet vises i tabell B2 og figur B1 i vedlegg B. Tallene hentet inn gjennom undersøkelsen i denne rapporten er noe lavere enn statistikken for 2005. Avviket i tonn omsatt skjell for 2005 er sannsynligvis et resultat av at det var nærmere 150 færre tillatelser da spørreundersøkelsen ble sendt ut i forhold til innhenting av statistikk for 2005. Tall vedrørende sysselsetning ble i samme periode hentet inn fra Fiskeridirektoratets sin statistikk og er lagt ved i tabell B2 i vedlegg B.

Fremtidsplaner

Siste del av spørreundersøkelsen var frivillig, og gjaldt fremtidsutsikter, hvor det blant annet ble sett på fremtidige produksjonstall, arealbruk og hindringer. Flere av respondentene har valgt å ikke svare på denne delen.

Nærmere 60 % av foretakene har svart på hele eller deler av disse spørsmålene. På landsbasis svarte 88 foretak som står for 275 tillatelser. Resultatene for fremtidig produksjonsvolum for 2015 og 2020 er oppsummert i tabell 7 og 8, respektivt.

Av de foretakene som har svart summerer ønsket produksjonsvolum for 2015 seg til 69 000 tonn skjell. Innen 2020 ser 85 foretak (gjelder 268 tillatelser) for seg å produsere 152 120 tonn skjell. Produksjonsønskene dobler seg fra 251 tonn pr tillatelse for 2015 til 568 tonn pr tillatelse for 2020.

Tabell 7. Oversikt over hvor mye foretakene ønsker å produsere i 2015 i tonn. Tallene er oppsummert på fylkesnivå. Det vises til hvor mange foretak som har svart samt hvor mange tillatelser dette gjelder for per fylke. Til slutt gis en oversikt over gjennomsnittsproduksjon for hver tillatelse per fylke og for hele landet. Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus. Grafisk fremstilt i tabell B10 i vedlegg B

Fylke	2015 (tonn)	Antall foretak svart	Antall tillatelser gjeldende for fylket	Gjennomsnittlig ønsket prod. pr. tillatelse 2015 (tonn)
Østlandet	6000	2	11	545
Aust-Agder	2600	3	21	124
Vest-Agder	1350	2	4	338
Rogaland	4880	7	22	222
Hordaland	13230	22	34	389
Sogn og Fjordane	6420	9	17	378
Møre og Romsdal	4150	5	15	277
Sør-Trøndelag	1500	3	22	68
Nord-Trøndelag	8180	9	25	327
Nordland	19220	19	93	207
Troms	1530	6	10	153
Finnmark	0,2	1	1	0
Norge	69 060	88	275	251

Tabell 8. Oversikt over hvor mye foretakene ønsker å produsere i 2020. Tallene er oppsummert på fylkesnivå. Det vises til hvor mange foretak som har svart samt hvor mange tillatelser dette gjelder for per fylke. Til slutt gis en oversikt over gjennomsnittsproduksjon for hver tillatelse per fylke og for hele landet. Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus. Grafisk fremstilt i tabell B10 i vedlegg B.

Fylke	2020 (tonn)	Antall foretak svart	Antall tillatelser gjeldende for fylket	Gjennomsnittlig ønsket prod. pr tillatelse 2020 (tonn)
Østlandet	8000	2	11	727
Aust-Agder	7100	3	21	338
Vest-Agder	2150	2	4	538
Rogaland	6480	7	22	295
Hordaland	32580	21	31	1051
Sogn og Fjordane	23050	8	16	1441
Møre og Romsdal	8400	5	15	560
Sør-Trøndelag	2200	3	22	100
Nord-Trøndelag	13650	9	25	546
Nordland	45260	18	90	503
Troms	3250	6	10	325
Finnmark	0	1	1	0
Norge	152120	85	268	568

I spørsmålet om foretaket hadde tilstrekkelig areal til ønsket produksjonen i 2015 og 2020, svarte 70 % at de har tilstrekkelig areal i 2015, men bare 52 % svarer ja for 2020. På spørsmål om utvidelse av areal eller nye tillatelser svarte 47 % de kan tenke seg fremtidig utvidelse av eksisterende tillatelser, mens 58 % svarte at de ønsker flere tillatelser. Videre svarte bare 26 % av foretakene at de har en høstestrategi. 17 % svarte at arealtilgang er en hindring for fremtidig produksjon. Resultatene er oppsummert i tabell 9.

Tabell 9. Oversikt over forhold som tilstrekkelig areal, utvidelse av eksisterende tillatelser, ønske om nye tillatelser, høstestrategi og hindringer. Resultatene er oppsummert i prosent for de som har svart, nederst i tabellen. Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus.

Fylke	Tilstrekkelig areal i 2015		Tilstrekkelig areal i 2020		Ønsker utvidelse av eksisterende tillatelser		Ønsker flere tillatelser		Høste Strategi		Arealtilgang hindring	
	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI	JA	NEI
Østlandet	2	0	2	0	0	2	2	0	1	1	0	1
Aust-Agder	1	1	1	1	2	1	3	0	1	2	2	1
Vest-Agder	1	1	1	1	1	1	1	1	0	2	1	1
Rogaland	4	3	4	2	4	5	5	5	5	4	2	5
Hordaland	17	6	15	6	8	14	13	8	11	15	7	15
Sogn og Fjordane	9	2	5	5	6	5	6	4	8	5	3	9
Møre og Romsdal	1	4	1	4	4	2	4	2	4	3	3	3
Sør-Trøndelag	2	0	2	0	1	1	0	2	0	2	0	2
Nord-Trøndelag	6	4	1	9	6	4	6	4	3	6	1	5
Nordland	16	3	10	8	8	12	11	9	5	17	5	15
Troms	4	2	2	4	4	1	2	3	1	4	2	4
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norge	63	26	44	40	44	48	53	38	39	61	26	61
% i Norge	70	30	52	48	47	53	58	42	26	41	17	41

3.2 Kontroll og oppfølging av blåskjelltillatelser

3.2.1 Fullkontroll av blåskjelltillatelsene

Region Finnmark

I januar 2008 var det i følge akvakulturregisteret 16 blåskjelltillatelser tildelt i fylket. Før kontrollene tok til ble ni av disse tillatelsene slettet. Kontrollene tok til i uke 35 med KV Heimdal. Kystverket deltok på samtlige kontroller. Det ble kontrollert 14 lokaliteter, 8 av disse lokalitetene var slettet fra registeret for opptil 2 år siden. Det forelå informasjon om at anleggene ikke var fjernet og at noen var senket og lå på bunn. Det ble brukt ROV på tre av lokalitetene. Undersøkelser viste at det lå nedsunkne anlegg på to av disse lokalitetene. Samtlige av de gjenværende delvis flytende anlegg hadde mye skjell hengende på samlerne. Økende tyngde over tid og minimalt med vedlikehold hadde ført til at anleggene var i svært dårlig forfatning og flere av dem var havarert. Regionkontoret har trukket inn alle tillatelser, og det er per dags dato ikke blåskjelltillatelser i regionen.

Region Troms

I januar 2008 var det i følge akvakulturregisteret 30 blåskjelltillatelser i fylket. Før kontrollene tok til ble to av disse tillatelsene slettet. Kontrollene tok til i uke 35 med KV Farm. Mattilsynet deltok på de fleste kontrollene. Det ble kontrollert 18 lokaliteter, hvorav 2 anlegg var uten tillatelse. Flere av aktørene hadde, allerede før blåskjelloffensiven ble iverksatt, tatt anleggene på land og avvirket driften. Observasjoner fra kontrollene tydet på at det var svært lite skjell i sjøen, flere av anleggene lå med tomme samlere. Et par av lokalitetene som lå i områder uberørt av algetoksiner hadde fått høstet i 2008. I etterkant av offensiven er en rekke tillatelsene trukket tilbake. Det gjenstår 12 tillatelser i regionen.

Region Nordland

I januar 2008 var det 168 tillatelser i fylket. Før kontrollene ble gjennomført ble 48 tillatelser slettet. Kontrollene i Nordland ble utført over flere uker i mai og juni, og involverte flere inspektører fra Region Nordland. Kystverket deltok også med flere inspektører. Kontrollene ble gjennomført ved å samarbeide med KV Titran og eget leiefartøy Royal Viking. Det ble kontrollert 150 lokaliteter.

Om lag 20 % av anleggene bestod av doble strekk, og omlag 30 % var bygd opp med enkle strekk, hvorav 40 % av disse brukte syredunker som hovedkilde for oppdrift. Om lag 10 % av anleggene bestod av rør og rigger. På de resterende lokalitetene var det enten tomt, havarert eller bare rester som lå igjen. Rent visuelt framstår en stor andel av anleggene i Nordland som svært uryddige og lite estetiske. Gjennom kartleggingen har det blitt observert flere kategorier problemanlegg. Dyrkingsforholdene i regionen har vært variable. Mange lokaliteter, spesielt innerst i fjordarmer med rikelig ferskvann, har vist seg å ha gode yngelforhold. Her er det lite påvekst av marine predatorer og andre konkurrerende arter som for eksempel sjøstjerner og sjøpung.

Kontrollene viste at på Helgelandskysten var det mye ett til to år gammel yngel i anleggene. Flere av de havarerte anleggene (nå under opprydding) bestod av eldre skjell helt opp til fem og seks år. I området rundt Bodø var det og mye eldre skjell. Nord for Bodø og i Lofoten og Vesterålen var anleggene av ulik forfatning, flere lokaliteter var tomme, eller inneholdt rester fra anlegg med svært lite skjell i sjøen.

Region Trøndelag

I januar 2008 var det 82 registrerte tillatelser i akvakulturregisteret. Regionen var fritatt fra å implementere en fullkontroll av tillatelsene (se 1.5). Det ble likevel kontrollert om lag 60 lokaliteter ved å bruke direktoratets fartøy K/S Munin. Det ble ikke trukket tilbake noen tillatelser før kontrollene ble iverksatt. Kystverket deltok ikke på noen av kontrollene i regionen. Noen av kontrollene var etterkontroller fra kontroll i 2007. Kontrollene har blitt utført fortløpende igjennom hele året fra mars og frem til oktober. Anleggene bestod i hovedsak av enkle strekk, noen rigger og et par røranlegg. Lokalitetene lå i større klynger spredt rundt i regionen. Foruten de store aktørene, finnes det flere mindre aktører. Forholdene ved disse mindre anleggene er mer lik resten av Norge; dårlig merking, uforsvarlig drift, og flere anlegg trenger en stor grad av opprydding. Områder som Åfjord, Namsos, Rissa og Verrasundet er spesielt godt egnet til oppdrett og hadde god yngelpåslag og god påvekst.

Region Møre og Romsdal

I januar 2008 var det 27 blåskjelltillatelser registrert i akvakulturregisteret. Før kontrollene ble syv tillatelser slettet. Kontrollene ble utført sammen med KV Njård i april 2008. Kristiansund havnevesen og kystverket deltok på deler av kontrollene. Det ble kontrollert 23 lokaliteter, hvorav 19 var knyttet til blåskjell. Anleggene bestod hovedsakelig av enkle strekk og rigger. Det ble påvist et oppryddingsobjekt som pr 27.mars 2009 ennå ikke er fjernet.

Et raskt overblikk over produksjonssituasjonen i fylket viser at det var en del skjell i sjøen. Omtrent 10 lokaliteter hadde skjell som kunne høstes i løpet av 2008-2009.

Region Vest

I januar 2008 var det 121 registrerte blåskjelltillatelser. Før kontrollene ble åtte tillatelser slettet i Hordaland og en i Sogn og Fjordane. Kontrollene i Region Vest ble gjennomført med KV Tor, og delt inn i tre faser, Sogn og Fjordane i uke 33 og 42 og Hordaland i uke 37. På grunn av at Kystvakten fikk andre prioriterte oppgaver ble planlagte kontroller avbrutt og forskjøvet flere ganger, slik at de siste kontrollene i Sogn og Fjordane ble satt til uke 42 og ble gjennomført via et samarbeid med SNO og oppdretternes egne båter. Kystverket deltok på nesten alle kontrollene. Det ble kontrollert 108 lokaliteter.

Hordaland

Blåskjellnæringen i fylket var spredt med få anlegg i svært mange områder. Flere av lokalitetene som skulle vært høstet i løpet av 2008 venter fremdeles. I Hardanger var det flere lokaliteter som produserte skjell, både yngel og høstklare skjell, mens andre lokalitetene var passive eller tomme. I Osterfjorden var det 100 % aktivitet ved anleggene, som bar preg av jevnlig tilsyn. Her var det mye skjell, spesielt yngel.

Sogn og Fjordane

Situasjonen i Hordaland og Sogn og Fjordane var svært ulik. I nordre del av Sogn og Fjordane, nord for Solund, hadde de fleste lokalitetene anlegg i sjøen, med alt fra 1 til 10-15 strekk. Anleggene var for det meste merket med skilt og lysmarkering, selv om disse ikke var etter de nye kravene. En generell oppsummering viser at det var skjell på flere av lokalitetene og at passivitet ikke forekom i samme skala som sør i fylket og i Hordaland. Sør for Solund var anleggene i relativt dårlig stand, det var lite merking i form av skilt og lys. Anleggene var flere steder havarert og det var et gjennomgående preg av manglende vedlikehold/tilsyn. Sognefjorden var et svært lite produktivt område, de av anleggene som produserte skjell var få og lå svært spredt.

Region Sør

Region Sør ble kontrollert i 2007. Skjellnæringen i region Sør består av flere aktører spredt fra Hvaler i øst til Karmøy i vest. Lokalitetene øst for Lindesnes var plassert i små klynger, og to aktører stod for 57 % av tillatelsene. I Rogaland stod to store aktører for ca 65 % av alle tillatelsene. Lokalitetene var spredt utover hele Ryfylke-bassenget fra Gjerstad i sør til Sandeid i nord. Anleggene i Rogaland stod for det meste av Smartfarm system (røranlegg) og øst for Lindesnes, rigger med enkel strekk og noen dobbel strekk. Det var merket med ytterpunktboyer, radarreflektorer og lys på nesten alle anlegg.

3.2.2. Pålegg hvor driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen (mål a2)

Oppsummering av antall og type reaksjon, herunder forhåndsvarsler, vedtak osv., som er gitt samt antall og type overtredelser som ble observert ved kontroll er oppsummert i tabell 10. Resultatene fra Region Trøndelag sitt arbeid med blåskjellkontroll fra 2007 samt resultatene fra Region Sør sin skalldyroffensiv 2007 er oppsummert i samme tabell. Oversikten viser at til sammen 519 lokaliteter er blitt kontrollert over en to års periode, hvorav 369 er foretatt gjennom blåskjelloffensiven 2008.

Tabell 10. Oversikt over antall og type lokaliteter kontrollert, antall og type reaksjoner gitt og antall og type overtredelser pr 27. mars 2009.

Antall type reaksjon og brudd på akvakulturlovgivningen	Hordaland – Finnmark 2008	Region Trøndelag 2007	Region Sør 2007	Totalt 2007-2008
Antall lokaliteter kontrollert	369	53	97	519
Antall forhåndsvarsel om tilbaketrekking av tillatelser som følge av kontrollarbeidet	139	6	7	152
Antall vedtak om tilbaketrekking av tillatelser som følge av kontrollarbeidet	102	0	10	112
Antall forhåndsvarsler pålegg om utbedring	99	33	6	138
Totalt antall brudd:	305	56	13	374
Brudd på krav om forsvarlig drift § 5	57	6	3	66
Brudd på krav om beredskapsplan § 6	9	0	0	9
Brudd på krav om merking av anlegg § 8	114	27	7	142
Brudd på krav om tilsyn med dyr § 12 1 ledd	45	3	0	48
Brudd på krav om ryddige anlegg § 15 1 ledd	51	11	3	65
Brudd på krav om permanent opprydding § 15 2 ledd	16	9	0	25
Brudd på krav om journalføring § 64	13	0	0	13
Antall vedtak om pålegg og utbedring	61	0	21	82
Saker oversendt Kystverket for brudd på § 14 i forskrift om lokalisering, utforming og tekniske krav til fyrlys, sjømerker og farvannsskilt	131	20	12	163

Gjennom kontrollarbeidet i utført i 2007 og 2008 ble det til sammen observert 374 brudd på akvakulturdriftsforskriften og 152ⁱⁱⁱ brudd på tildelingsforskriften for andre arter § 18. Ikke alle regionene har sendt forhåndsvarsel vedrørende manglende driftsjournal og beredskapsplan. Noen regioner har bare informert om regelverket i forhåndsvarset. Men i

ⁱⁱⁱ Flere passive tillatelser er blitt reagert på utenom kontrollarbeidet, se 3.2, disse er ikke tatt med i denne oppsummeringen. For en total oversikt over tilbaketrekking av tillatelser vises det til 3.2.3.

følge samtale med dyrkerne mangler alle dyrkerne, med få unntak, driftsjournal og beredskapsplan. Av de 519 lokalitetene som ble kontrollert er det kun gått ut 13 forhåndsvarsler om manglende driftsjournal og 9 vedrørende manglende beredskapsplan.

Resultatene fra kontrollen viser store mangler i forhold til kravet om merking og plassering, jf § 8 i driftsforskriften. Samtidig er det hyppige brudd på kravene om forsvarlig drift, jf. § 5 og ryddige anlegg jf. § 15.1. Region Vest, som var siste region til å ferdigstille kontrollarbeidet, har kun behandlet de sakene der passivitet var inntrådt. Dette betyr at de av anleggene som var aktiv i drift, men som og hadde brudd på akvakulturlovgivningen fremdeles er under behandling pr mars 2009. Disse sakene fremgår kun i første rad av tabell 10.

3.2.3. Inntrekking av passive tillatelser (mål a3)

Selv om flere av regionene hadde vært aktive med tilbaketrekking av passive tillatelser før selve kontrollen, ble en stor del tillatelser konstatert å være passive i forbindelse med kontrollarbeidet. Disse er i ettertid blitt trukket tilbake. Per 27. mars 2009 er det trukket tilbake til sammen 179 tillatelser på landsbasis, som utgjør 181 lokaliteter. Oversikt over tilbaketrekkingene på regionsnivå er lagt ved i tabell C1 i vedlegg C. De fleste tilbaketrekninger er i Nordland. Alle tillatelsene i Finnmark er trukket tilbake. I Hordaland og Sogn og Fjordane er også store deler av tillatelsene trukket tilbake. Oppfølgingen av passivitet fra regionene viser at svært mange av dyrkerne ikke ga tilbakemelding på forhåndsvarselet. Det har derimot kommet en del klager på vedtakene. Alle klager er behandlet i regionen, og i de fleste tilfeller har ikke innehaver kommet med ny informasjon og vedtaket er blitt opprettholdt og sendt til Fiskeridirektoratet sentralt for klagebehandling. Der hvor innehaver viser til nært forstående utsett og oppstart, har en tatt hensyn til dette og vedtak om tilbaketrekking er blitt omgjort.

Ettersom regionkontorene er mer oppdatert på situasjonen til de enkelte dyrkerne vil passivitetskravet fortløpende kunne følges opp og det er stor sannsynlighet for at flere tillatelser slettes i løpet av 2009.

3.2.4. Starte opprydding av problemanlegg (mål a4)

Regionene har hatt kjennskap til flere av problemanleggene i sine områder før blåskjelloffensiven. En viktig del av kontrollvirksomheten var å avdekke alle problemanlegg (jf. bilde 1).

Det ble observert flere kategorier problemanlegg:

- Gjenværende anlegg/utstyr tilhørende inndratte tillatelser
- Anlegg/utstyr som er blitt forlatt etter endt drift hvor Fiskeridirektoratet ikke har fått beskjed om opphør av drift og hvor tillatelsen fremdeles er å anses som aktiv
- Anlegg som har gått eller holder på å gå konkurs, og hvor det antagelig ikke eksisterer midler til opprydding
- Anlegg som er havarert og ikke fjernet og som er ansett som aktive tillatelser
- Anlegg som er plassert i kystsonen uten å inneha tillatelse

Kartleggingen i forbindelse med kontrollarbeidet har vist seg å avdekke flere problemanlegg enn forventet. Videre arbeid med opprydding av problemanleggene vil antagelig bli langvarig og svært ressurskrevende. Regionene arbeider fortløpende med disse sakene. En oversikt over situasjonen til alle problemanleggene finnes i tabell 11 samt i figur C1-C3 i vedlegg C.

Bilde 1 Eksempel på hva som kan ligge på bunnen etter at et anlegg har havarert og ikke blitt fjernet.

Ikke avklarte konkurser og oppbud utgjør en relativt høy andel av den totale summen av problemanlegg (tabell 11). Det er uvisst om disse anleggene kan ryddes med midler i boet eller om andre løsninger finnes, da konkursene ikke er ferdige. Ett av foretakene rammet av konkurs kan i verste fall ramme opptil 12 andre foretak, som til sammen står for 16 anlegg. Det er usikkert per 27. mars 09 om disse anleggene vil måtte legges til denne listen. Direktoratet sitter med informasjon om flere mulige konkurser som kan gi ytterligere problemanlegg.

Det er flere anlegg i gruppen problemanlegg hvor ansvarlig eier er lokalisert. Om det er mulig å få eier til å innfri oppryddingsplikten er ikke avklart i alle sakene. Slik situasjonen er per 15. mars 09 ser det ut som om det finnes løsninger for om lag 9 av 51 problemanlegg, men det gjenstår å se om det lar seg gjennomføre.

Tabell 11. Oversikt over antall anlegg som karakteriseres som problemanlegg på regionalt nivå per 15. mars 2009.

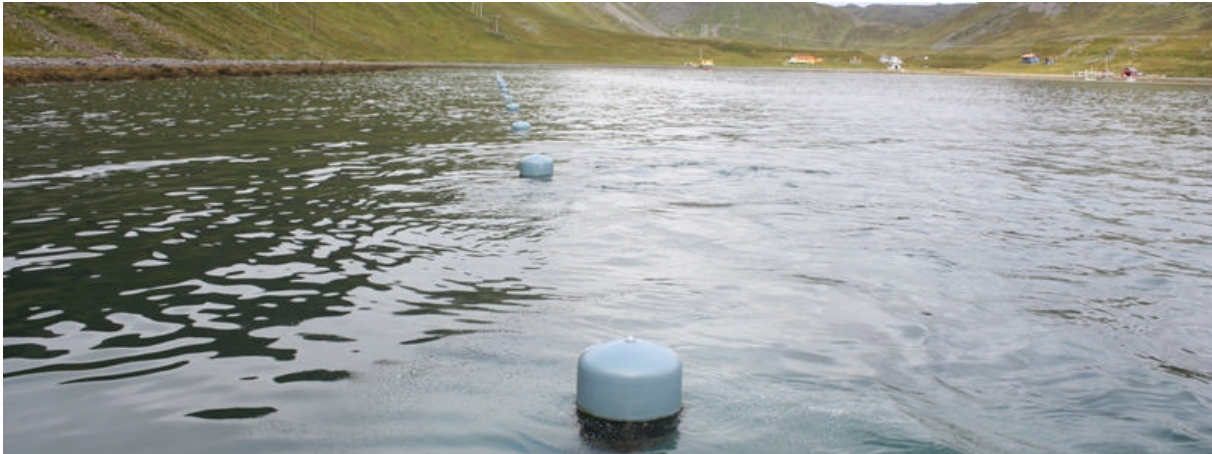
Fylke	Kjennskap til i 2006/2007	Nye funn i forbindelse med offensiven	Ikke avklarte konkurser og oppbud	Oppryddet (2007/2008)	Problemanlegg per 15. mars 2009
Østlandet	1	0	0	1	0
Aust-Agder	0	0	0	0	0
Vest-Agder	0	0	1	0	1
Rogaland	4	0	9	1	12
Hordaland	0	0	4	0	4
Sogn og Fjordane	1	3	0	0	4
Møre og Romsdal	0	1	0	0	1
Sør-Trøndelag	1	1	0	1	1
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	0
Nordland	26	12	5	23	20
Troms	0	1	0	0	1
Finnmark	0	7	0	0	7
Norge	33	25	19	26	51

Region Finnmark

Region Finnmark hadde før kontrollene god oversikt over problemanleggene. På grunn av tips som tydet på at anlegg kunne vært nedsunket på flere lokaliteter, ble det tatt i bruk ROV.

Dette for å dokumentere om opprydding av lokalitetene var utført fullstendig.

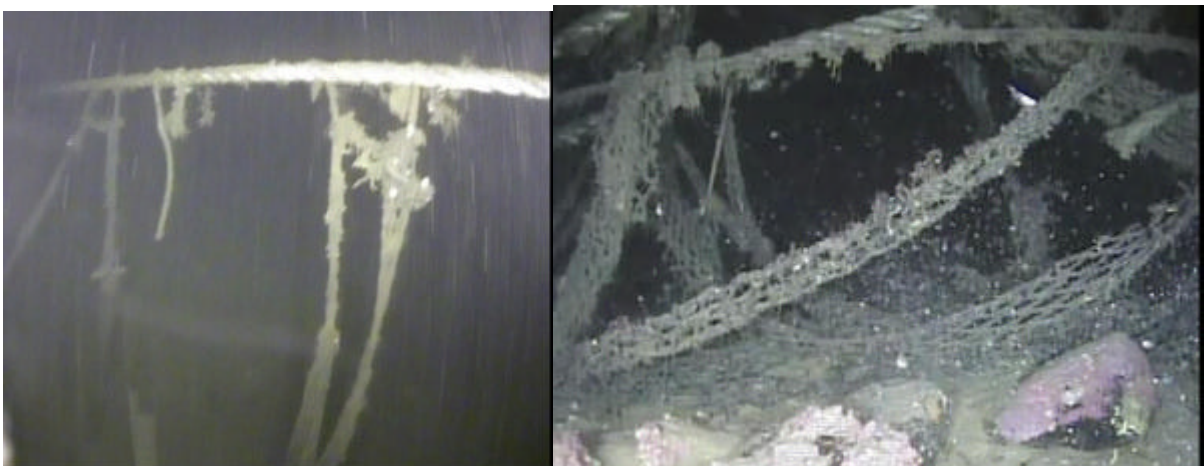
Bruk av ROV bidro til å avdekke minst to anlegg som var senket til bunn. Kartleggingen har vist at det er 7 problemanlegg (eksempler i bilde 2 – 4) og det er satt i gang arbeid for å finne løsninger.

Bilde 2. Forlatt anlegg etter avvikling på Nordkapp, anlegget ligger fortsatt i sjøen.

Bilde 3. Forlatt anlegg i påvente av opprydding på Nordkapp

Bilde 4. To nedsunkne anlegg i Porsangerfjorden.

Region Troms

Kartleggingen i Troms har ikke identifisert mange problemanlegg i regionen. Med bruk av ROV er det funnet ett sunket anlegg hvor ankerfestene ligger igjen. Det finnes en ansvarlig person og det arbeides med å finne løsning på dette opprydningsproblemet.

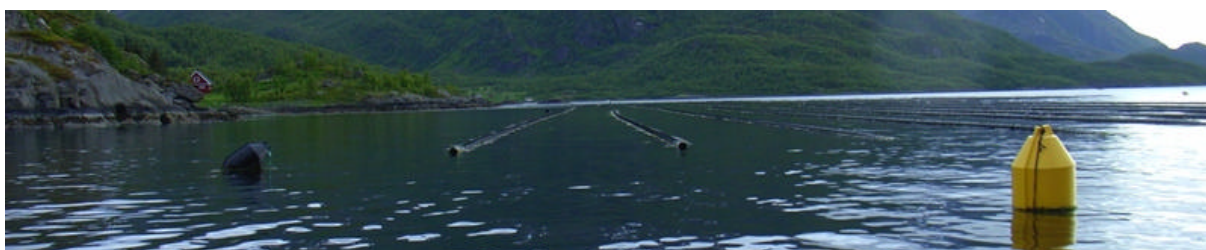
Region Nordland

I Nordland har det fra før vært god oversikt over problemanleggene i fylket. I løpet av offensiven ble det avdekket flere anlegg i denne kategorien. Flere av anleggene er svært gamle og det har vært vanskelig, om ikke umulig i mange tilfeller, å finne en juridisk ansvarlig person (bilder 5-8).

Det er ryddet 4 lokaliteter etter kontrollene i mai/juni 2008 og i løpet av 2007 ble 19 anlegg ryddet eller overtatt av andre eiere. Oppryddingen har skjedd av personer i nærområdet eller av andre aktører gjennom avtaler med eier og Fiskeridirektoratet. Det gjenstår fremdeles 20 anlegg hvor opprydding ikke er innfridd.

Bilde 5. Eierløst anlegg i Gjessfjorden, Dønna kommune

Bilde 6. Konkursrammet selskap ved i Raftsundet, anlegget abandonert tilbake til eier

Bilde 7. Forlatt delvis nedsunket anlegg i Alstahaug.

Bilde 8. Anlegg som inngår i dødsbo på Vega

Region Trøndelag

I Region Trøndelag har kartleggingen kun ett anlegg som kan karakteriseres som problemanlegg. Det arbeides for å få ansvarlig person til å foreta oppryddingen.

Region Møre og Romsdal

Kartleggingen i regionen har også her identifisert bare ett anlegg som kan karakteriseres som problemanlegg. Det viser seg å være vanskelig å identifisere en ansvarlig juridisk person selv om det finnes dokumentasjon på det gamle selskapet. Anlegget ligger på 30-50 meter dyp og har skapt en del problemer for lokale fiskere i området. Anlegget ligger heller ikke på lokaliteten til den en gang aktive tillatelsen. Det arbeides videre med å finne løsninger på problemet.

Region Vest

Kartleggingen i region Vest har identifisert to anlegg av eldre dato. Så langt har det vært vanskelig å finne noen ansvarlig eier (bilde 9). Et annet konkursrammet selskap omfatter to havarerte anlegg. Det samarbeides med lokale dyrkere for å rydde opp.

Bilde 9. Nedsunket eierløst anlegg ved innløpet til Nærøyfjorden Viser landfestet til strekk som er sunket.

Region Sør

Kartleggingen i region Sør ble utført i 2007. Flere av selskapene som hadde etterlatte anlegg var på randen av konkurs eller hadde åpnet konkurs. Der hvor det var meldt om konkurs fantes det ikke midler i boet til opprydding. Alle selskapene fikk anledning og tid til å overføre tillatelsene til andre interessenter. Ett selskap ble overdratt til nye eiere. Andre har ikke lyktes. To nye selskap er nylig meldt konkurs. Undersøkelser så langt tyder på at det ikke finnes midler til opprydding i boet (bilder 10- 11). Det gjenstår fremdeles 13 lokaliteter hvor opprydding kan bli et problem

Bilde.10. Rester av anlegg i Ryfylke

Bilde 11. Anlegg på Lindesnes i Vest-Agder

3.2.5 Stedfesting av blåskjellanlegg og retting av feilposisjonerte anlegg (mål a6 og a7)

STAK - stedfesting av akvakulturanlegg (2.1.6) er et eget prosjekt som samarbeider med blåskjelloffensiven. Region Nordland, Møre og Romsdal, Sør, Vest og Troms ønsket hjelp fra Fiskeridirektoratet sentralt for georeferering og innføring av data i akvakulturregisteret. Region Trøndelag har gjort dette arbeidet selv og i Region Finnmark er alle tillatelsene i regionen trukket tilbake.

Der det har vært mulig å finne godkjente kartbilag, har alle ytterpunkter blitt trukket ut og posisjonene registrert i Akvakulturregisteret. Det gjenstår en del arbeid, da flere av tillatelsene mangler kart eller kart av riktig kvalitet. Flere av kartene består bare av et kryss som viser hvor anlegget skal ligge.

Ved hjelp av håndholdt GPS eller via instrumenter om bord i Munin eller kystvaktfartøyet har alle kontrollerte anlegg blitt posisjonert. Posisjonene er blitt registret i kontrollmodulen som er en del av kartverktøyet. Registrering av posisjoner har foregått fortløpende. Det er observert flere anlegg som ikke ligger i tråd med tildelt tillatelse.

Arbeidet med å rette opp feilposisjonerte anlegg har kommet i gang i noen av regionene. Saksbehandling av denne typen saker oppfattes som ressurskrevende og tidvis komplisert og flere av regionene har tilkjennegitt behov for flere retningslinjer fra Fiskeridirektoratet sentralt før de begynner. Noen eksempler på posisjonering vises i figur C4-C7 i vedlegg C.

Region Finnmark

I Finnmark er alle blåskjelltillatelsene trukket tilbake.

Region Troms

I region Troms er alle unntatt fem tillatelser georeferert og klarerte ytterpunkter er ført i akvakulturregisteret. De 5 tillatelsene som mangler, mangler kart og vil bli fulgt opp i 2009. 4 av disse er per dags dato uten anlegg, med planer om oppstart vår/sommer 2009, og mangler i

den forbindelse kontrollerte ytterpunkt. Et anlegg i fylket er plassert feil i forhold til gitt tillatelse.

Region Nordland

Alle tillatelser, men unntak av 10, er georeferert og klarerte ytterpunkter er ført inn i akvakulturregisteret. Det har imidlertid skjedd en teknisk feil i forbindelse med GPS-posisjonering av anleggene. Region Nordland vil derfor hente inn nye posisjoner. Det arbeides fortløpende for å ferdigstille dette arbeidet. Flere anlegg var tydelig feilplassert i forhold til kartgrunnlaget. Disse er behandlet og flere av anleggene er allerede rettet opp.

Region Trøndelag

Region Trøndelag har georeferert alle tillatelser og ført klarerte ytterpunkter i akvakulturregisteret. Alle kontrollerte ytterpunkter har blitt digitalisert i ARCGIS ettersom det nye kartverktøyet ikke var ferdigstilt da dette arbeidet ble utført. Disse er per mars 2009 derfor ikke tilgjengelige i kartverktøyet.

Region Møre og Romsdal

Alle tillatelser er georeferert, med unntak av 7, og klarerte ytterpunkter er ført i akvakulturregisteret. Kontrollerte ytterpunkt er digitalisert i kartverktøyet. De 7 tillatelsene som ikke er georeferert mangler kartbilag. Disse vil bli fulgt opp i 2009. Avvik vil følges opp i 2009.

Region Vest

Alle tillatelser, med unntak av 15, er georeferert og ytterpunkter er ført i akvakulturregisteret. De 15 tillatelsene i regionen som ikke er georeferert mangler enten kart eller kartgrunnlaget er for dårlig til georeferering. Disse vil bli fulgt opp i 2009. Alle kontrollerte lokaliteter, unntatt 6, er digitalisert i kartverktøyet. Manglene vil bli fulgt opp i 2009. 3 anlegg er plassert feil i forhold til tillatelsen.

Region Sør

I region Sør er deler av tillatelsene blitt georeferert og ytterpunktene er trukket ut og ført inn i akvakulturregisteret. Det mangler kart for alle tillatelsene i Østfold, Buskerud og Vestfold. Det mangler videre kart for 5 tillatelser i Aust-Agder, 9 i Vest-Agder, og 6 i Rogaland. Disse vil fortløpende bli fulgt opp. Alle kontrollerte ytterpunkt i region Sør stammer fra kontroll av anlegg i 2006 og 2007 og er digitalisert i ARCGIS. De er per mars 2009 ikke tilgjengelig i kartverktøyet.

3.3 Samarbeidserfaringer med andre etater (mål b)

3.3.1 Samarbeid med Kystvakten (mål b1)

Samarbeidet med Kystvakten fungerte meget bra i de regionene hvor en samarbeidet. Mannskapet om bord i kystvaktfartøyene er profesjonelle og svært dyktige båtførere. Bruk av Sjøbjørn til å komme inn på anleggene var derfor enkelt og forsvarlig. Bruk av fartøyene gjorde det mulig å kontrollere opptil 10 anlegg om dagen, uten at kontrollpersonell måtte gå i land ved dagens slutt. Alle kontrollene i Finnmark, Troms, deler av Nordland, Møre og Romsdal, Hordaland og deler av Sogn og Fjordane tok til sammen ca. 21 dager. Ca. 200 lokaliteter ble da kontrollert, noe som utgjør et gjennomsnitt på ca 9 lokaliteter per dag.

Det ble også brukt andre fartøy i løpet av prosjektet. Blant annet ble Fiskeridirektoratets eget leiefartøy "Royal Wiking" benyttet. I løpet av 10 dager ble 36 lokaliteter kontrollert i nordre og vestre del av Nordland. Fiskeridirektoratets K/S "Munin" ble benyttet i Trøndelag. 49 tillatelser ble kontrollert i løpet av 10 dager. I Sogn og Fjordane etablerte vi også et samarbeid med SNO, noe som viste seg å være svært vellykket og effektivt. I løpet av to dager kontrollerte vi 10 lokaliteter. I forbindelse med kontrollene i region Sør i 2007, ble 97 lokaliteter kontrollert på 9 dager ved hjelp av kystvaktfartøy.

3.3.2 Samarbeid med Mattilsynet (mål b2 og b3)

Mattilsynets deltagelse i gjennomføringen av prosjekt var begrenset. Representanter for tilsynet var med på to tokt, et i Troms og et i Hordaland.

Gjennomgående i prosjektet har representanter fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet diskutert felles regelverk og problemstillinger i forhold til hverandres forvaltningsoppgaver, og hvordan etatene kan bidra til å lette hverandres oppgaver.

Mattilsynet har meddelt viktigheten av å hente inn oppdatert informasjon fra Fiskeridirektoratet vedrørende hvilke anlegg som er i drift og høsteestimer på disse lokalitetene. Fiskeridirektoratet har for sin del understreket viktigheten av informasjon som kan bidra til identifisering av passive tillatelser. Mattilsynet har derfor utarbeidet lister for de tre siste årene over alle anlegg som har tatt høsteprøver. Disse opplysningene vil, sammen med driftsjournal, bidra til vurdering av passivitet. Mattilsynet vil fortsette å organisere disse opplysningene og oversende de til Fiskeridirektoratet hvert år.

Videre har Mattilsynet og Fiskeridirektoratet samarbeidet med felles presentasjoner i forbindelse med samlinger hos næringen, og revidert felles regelverk i forbindelse med det nye kravet i akvakulturdriftsforordningen § 65. Prosjektet har derfor bidratt positivt til et godt nyetablert samarbeid mellom etatene, som vil føre til bedre forvaltning og økt forståelse for hverandres forvaltningsoppgaver.

3.3.3 Samarbeid med Kystverket

Kystverket deltok på kontrollarbeidet i Finnmark, Troms, Nordland, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland. Dette var et spesielt nyttig samarbeid da Fiskeridirektoratets medarbeidere fikk mulighet til å få førstehåndsinnføring fra Kystverket vedrørende de nye merkekravene. Samtidig fikk Kystverket informasjon fra Fiskeridirektoratet og førstehåndserfaring om hvordan merkekravene påvirket blåskjellnæringen.

I prosjektet utviklet Kystverket og Fiskeridirektoratet samarbeidsprosedyrer på hvordan behandling av observasjoner om manglende merking skulle utføres, samtidig som det ble etablert et godt forhold for videre havbruksrelatert samarbeid mellom etatene. Det er til vurdering om disse prosedyrene skal innarbeides i mer generelle rutiner for kontroll med oppdrettsanlegg.

3.4 Forbedret dialog med innehaverne av blåskjelltillatelsene (mål c1 og c2)

Ikke alle dyrkere hadde mulighet til å møte Fiskeridirektoratets representanter i forbindelse med kontroll på anleggene. Flere av dyrkerne har annet arbeid, hvorav noen oppholder seg i utlandet.

Gjennom kontrollarbeidet og felles samlinger med næringen, har Fiskeridirektoratet forsøkt å være i dialog med flest mulige aktører. Gjennom dialog har det vært mulig å diskutere problemstillinger næringen har, og enkelte av aktørene har fått mulighet til å informere om egne problemstillinger. Fiskeridirektoratet har informert om regelverk og om hvor den enkelte kan finne informasjon om regelverk, samtidig som vi har svart på konkrete spørsmål om krav og forståelsen av disse.

Langt de fleste spørsmål var knyttet til kravet til merking og da spesielt om lys og bøyer. Når Kystverket var til stede, har de besvart disse spørsmålene. Andre spørsmål som aktørene hadde var spørsmål om skilting, driftsjournal, egne tilsyn på anleggene og beredskapsplan.

Den tette dialogen med næringen har ført til at næringen tilsynelatende har fått mer tiltro til forvaltningen enn tidligere. Flere av aktørene har tilkjennegitt at de mener at myndighetene tar dem mer seriøst enn tidligere. De har fått innsikt i regelverk og ønsker selv å vise at de er mer profesjonelle enn tidligere. Dialogen vil trolig gjøre det lettere for oppdretter på senere tidspunkt å ta kontakt med saksbehandler i egen region.

3.5 Produksjon av høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet (mål a5)

Leveransen til Mattilsynet skulle bestå av en kartlegging over hvilke anlegg det var drift på og anslagsvis høstperiode, samt et estimat over antall tonn skjell som skulle høstes i årene som kommer. Estimaten fra dyrkerne måtte kvalitetssikres og verifiseres.

Innhenting av opplysninger i forbindelse med høsteestimer, ble gjort i spørreundersøkelsen til næringen. I skjemaet skulle dyrkeren oppgi hvor mange bæreliner anlegget bestod av, fordelingen mellom enkle og doble strekk samt om anlegget bestod av rigger, lengden på strekkene og antall meter samlere/strømper per meter bæreline.

Videre skulle dyrkerne utdype disse opplysningene helt ned på strekknivå. Her var det gitt mulighet til å informere om hvor langt et strekk var, når det var satt ut, om det ble satt ut for yngelpåslag eller med strømpet skjell, når det skulle høstes og et estimert volum i tonn. Det var mulig å spesifisere om strekket var tomt, klart for nytt utsett eller trengte opprydding før nytt utsett.

Innsendte opplysninger var av ulik kvalitet. Det virker som om flere av de mindre oppdretterne mangler kunnskap og utstyr til å kunne foreta riktige estimer over biomasse og høstetidspunkt. Det var derfor nødvendig for Fiskeridirektoratet å foreta en verifisering av innsendte data slik at Mattilsynet kunne bruke resultatene til sitt formål. Verifiseringen ble utført gjennom geografisk spredte stikkprøver av et utvalg av anlegg i regionene.

Oversikt over antall svar som ble innhentet i forhold til antall tillatelser er summert i tabell 12. Estimert antall tonn skjell som skal høstes er summert i tabell 13 og antall lokaliteter som viser til et høstestimat og høstetidspunkt er summert opp i tabell 14.

Tabell 12. Antall tillatelser som har svart på spørsmål om høsteestimer. Det ble sendt ut til 197 foretak som stod for 414 tillatelser (jf. 3.1) Østlandet: Telemark, Buskerud, Vestfold, Østfold og Akershus.

Fylke	Antall
Østlandet	12
Aust-Agder	21
Vest-Agder	10
Rogaland	25
Hordaland	41
Sogn og Fjordane	33
Møre og Romsdal	21
Sør-Trøndelag	23
Nord-Trøndelag	37
Nordland	106
Troms	19
Finnmark	7
Sum	355

Tabell 13. Oversikt over antall tonn skjell estimert av dyrkerne som skal høstes de nærmeste årene. Ca. 1800 tonn¹ ble høstet i 2008, noe mer enn 1/3 av planlagt.

År	Antall tonn skjell planlagt høstet
2008	5185
2009	2252
2010	1040
2011	245

Tabell 14. Oversikt over antall lokaliteter med innmeldt høsteestimat og høstetidspunkt i perioden 2008 – 2011.

Fylke	Antall lokaliteter med innmeldt
Østlandet	11
Aust-Agder	15
Vest-Agder	3
Rogaland	13
Hordaland	22
Sogn og Fjordane	16
Møre og Romsdal	10
Sør-Trøndelag	9
Nord-Trøndelag	13
Nordland	25
Troms	5
Finnmark	0
Sum	142

Fiskeridirektoratet sin verifisering av dyrkernes høsteestimer er oppsummert i vedlegg D. Det største avviket mellom oppdretters estimer og Fiskeridirektoratet sine prøver og observasjoner er biomasseestimatene. Oppdretter har for det meste undervurdert biomassen i

sine anlegg, i forhold til Fiskeridirektoratet sine stikkprøvebaserte estimat. Dette har flere årsaker.

- Den oppgitte biomassen er det som oppdretter regner å få betalt for etter at svinn er trukket i fra. Svinn kan til tider være på så mye som 50 % (20 % små og ødelagte skjell, 20 % på vanntap, og opptil 10 % pga pakking, revanning osv hos mottaker/pakkeri) iht. Aqua Mare Management².
- Fiskeridirektoratet sine estimater kan være for høye i forhold til den aktuelle biomassen. Så godt det har latt seg gjøre har oppdretters nøkkeltall vedrørende hvor mange meter samlere det er per meter bæreline blitt brukt. Det er ikke sikkert at oppgitt lengde samlere er fullt ut i bruk. Flere steder er det observert på kontrollene at det er de to – tre øverste meterne som gir effektiv dyrkning, mens de dype partiene av samlere er blitt beslaglagt av sjøpung eller andre konkurrenter til blåskjellene.
- De fleste oppdrettere har ikke oppgitt hvor mye av bærelinens totale lengde som brukes til produksjon. Flere steder ble det observert at bare halve eller en tredel av bærelinen faktisk hadde montert samlere.

Resultatene fra innhenting av høsteestimatene ble overlevert Mattilsynet som underlag for deres videre implementering av kontroll og hygienepakken. Mattilsynet har meldt tilbake at leveransen var i henhold til behovet.

4. Diskusjon og konklusjoner

Siden toppåret i 2003 er antall blåskjelltillatelsene nå på retur. Dette gjelder også antall registrerte foretak. Tillatelsene ligger spredt fra Hvaler i øst og rundt hele kysten til og med Finnmark.

Fra 2001 og frem til i dag ser vi tydelige forandringer i antall tildelte tillatelser, fra 594 tillatelser i 2001 til 531 tillatelser i 2007, med en topp på 750 tillatelser i 2003. Fra 2003 har tildelingen av nye tillatelser vært liten og nedadgående hvert år. I 2008 ble det kun tildelt 1 tillatelse, som er et landbasert anlegg for rensing av blåskjell. I 2007 ble det tildelt 6 tillatelser, mens i 2005 ble det gitt 40 nye. En av grunnene til færre nye tillatelser i 2007 er Fiskeri- og kystdepartementets instruks om stans i tildeling av blåskjelltillatelser 8. desember 2006, i påvente av at en sikkerhetsordning for opprydding av blåskjellanlegg skulle trå i kraft. Kravet om sikkerhetsstillelsen trådte i kraft 1. april 2007 og innebar at alle nye tillatelser må garantere/forsikre kr. 2 500 per omsøkt dekar. Samtidig har mange av foretakene som har tillatelser fra før overtatt mange konkursbo og medfølgende tillatelser de siste årene. På den måten har de ikke hatt behov for å søke om nye tillatelser.

Antall foretak med tillatelser viser en topp i 2005 med 300 foretak. Siden den tid har det vært færre selskap registrert med tillatelse. I 2008 var antall slike selskap 197. Blåskjelloffensiven har ikke samlet inn data som kan belyse hvorfor antall eiere har blitt redusert.

Fiskeridirektoratet har hatt økt fokus på blåskjell de siste årene, og dette har medvirket til nedgangen pga økt tilbaketrekking av passive tillatelser. Grunnen kan også være at flere selskap slår seg sammen. En tredje grunn er mange konkurser. En fjerde grunn er at flere av foretakene har avvirket frivillig og blitt slettet fra registeret. Flere av disse årsakene henger sammen med manglende inntjening og dårlig økonomi.

Fordelingen av tillatelsene viser at det vesentligste av tillatelsene er lokalisert fra Ryfylke-bassenget i Rogaland til Sortland i Nordland. Sør for Ryfylke langs kysten til Østfold og Nord for Sortland er det få tillatelser. Spesielt i Troms og Finnmark er det langt mellom tillatelsene. Næringen er ikke representert i Oslo og i Telemark ble de siste tillatelsene slettet fra registeret i 2006. Anleggene ligger i mindre 'klynger' – områder med en samling av tillatelser - som igjen er spredt over større områder, noe som utgjør en stor utfordring i forhold til samarbeid med andre aktører og logistikk.

4.1 Kartlegging av næringen

Kartleggingen av næringen er satt sammen av informasjon hentet inn gjennom spørreundersøkelsen, direktoratets statistikk, dialog med dyrkerne via kontrollarbeidet, andre fora, observasjoner samt erfaringer hentet inn gjennom kontrollarbeidet. Hensikten var å bidra til fiskerimyndighetenes forståelse av hvor næringen står i dag og skissere en mulig videre utvikling. Kartleggingen har lagt vekt på dyrkernes forhold til driftsmetoder, driftsavtaler, båt og logistikk, omsetning og fremtidige planer.

4.1.1 Driftsmetode

I flere tiår har dyrkerne forsøkt flere typer driftsmåter og utstyr, med varierende resultater. Innhentede tall tyder på at såkalt «strømping» er den foretrukne metoden for en stor andel av dyrkerne, selv om bare 50 % av næringen har slikt utstyr tilgjengelig.

Gjennom 30 år har næringen prøvd ut flere typer driftsmåter og utstyr, og har stort sett feilet. Det er tre mulige metoder å dyrke skjell på:

- 1) la skjellene vokse "vilt" på samleren,
- 2) strømping uten sortering,
- 3) strømping med sortering³

Strømping gir økt mulighet til å produsere skjell av både høyere kvalitet og kvantitet⁴. Langt fra alle dyrkerne er enig i dette, etter drastisk å ha feilet tidligere på 90-tallet med strømping⁵. Flere mindre dyrkere som benyttet metoden på 90-tallet hadde lite positivt å si om teknikken og var lite interesserte i å prøve igjen. De er også motvillige til å investere i nytt og forbedret utstyr.

Hvorfor strømping ikke ble vellykket på 90-tallet skyldtes antagelig manglende kunnskap og fokus på viktige kriterier for vellykket strømping. Blant annet kan manglende resultater tilskrives:

- 1) valg av feil kjernetau,
- 2) lite fokus på tidspunkt for utsett,
- 3) lite fokus på alderen av skjellene som skulle strømpes
- 4) lite fokus på pakking av skjell i strømpen med rett fyllingsgrad⁶.

Siden 90-tallet har en stor andel av dyrkerne fokusert på hva som er riktig strømpeteknikk og rett valg av utstyr. Metoden gir dyrkeren mulighet til å drifte anlegget på en langt mer effektiv måte. På de fleste lokaliteter er det mulig å ha strømpene ned til 6–7 meters dyp uten å få veksthemming, og således kunne ha mulighet å øke produksjonen med 100 %, i forhold til å la skjellene vokse "vilt" på samleren. Dette gir dyrkerne mulighet til å oppnå over 75 % høstbare skjell på et gitt tidspunkt. Skjellene er jevnere i størrelse og kvaliteten på skjellene er langt bedre enn skjell som vokser "vilt" på en samler⁷.

Erfaringstall hentet inn fra dyrkerne viser at 66 % av alle dyrkerne enten strømper skjellene eller vurderer seriøst å benytte seg av denne driftsmetoden i fremtiden, selv om langt fra alle disse har eget strømpestyr. Kun 41 % av dyrkerne som strømper eller ønsker å strømpe har eget utstyr, 34 % deler utstyr eller har driftsavtaler med andre. 21 % har verken avtale eller eget utstyr. 34 % av dyrkerne ønsker enten ikke å benytte seg av strømping, verken nå eller i fremtiden, er usikre, eller har latt være å svare på spørsmålet.

Tallene viser at 50 % av næringen i 2008 hadde mulighet, gjennom eget utstyr eller avtale om bruk av strømpestyr, til å bruke denne metoden.

4.1.2 Båter og høsteflåter

Båt/høsteflåte med krankapasitet og arbeidsplass er av stor betydning for vellykket drift. Fremdeles står 48 % av alle foretakene uten tilgang på båt/høstestyr med krankapasitet på minst 1 tonn.

Tilgang til båt/høsteflåte med krankapasitet er viktig i forbindelse med høsting av skjellene. Selv om flere av dyrkerne har egen høsteflåte eller tilgang på slik, trengs også båt som kan frakte storsekkene med skjell til land. Storsekkene har en vekt på rundt 900 kg. Innhentet informasjon tyder på at 56 % av foretakene har egen båt/høsteflåte, men bare 30 % av foretakene har båt/høsteflåte med arbeidsflate og krankapasitet på over 1 tonn. Den resterende delen av næringen (70 %) har båt eller høsteflåte med eller uten kran/vinsj med mindre løftekapasitet enn 1000 kg, eller står helt uten båt. Båtene er fordelt over hele landet med flest båter på Sør-Østlandet, Rogaland, Sogn og Fjordane, Trøndelag og Nordland.

For at dyrkerne skal kunne høste og frakte skjellene til land, er det flere av oppdretterne som har inngått avtaler om drift og deling av utstyr. 70 % av foretakene har ikke egen båt/høsteflåte med krankapasitet på minst 1 tonn. Likevel oppgir 22 % av alle foretakene at de har inngått avtaler om drift eller deling av høstestyr/båt.

Fremdeles står 48 % av alle foretakene uten tilgang på båt/høstestyr med krankapasitet på minst 1 tonn. Samlet sett har 52 % av alle foretakene tilgang på båt/høstestyr med arbeidsflate og krankapasitet på minst 1 tonn, mens de resterende foretak ikke har egne båter, nåværende driftsavtaler eller deler utstyr, og er dermed uten mulighet til å høste skjellene og frakte dem til land/mottak, eller har ikke svart på spørsmålene. 9 % av alle foretakene vurderer å kjøpe båt i fremtiden, og 21 % vurderer en fremtidig driftsavtale. Resultatene indikerer at 18 % av foretakene i fremtiden vil kunne stå uten mulighet til å høste skjellene og få dem til land.

De som ønsker å benytte seg av strømpemetoden, og samtidig har tilgang på strømpestyr og båt/flåte med krankapasitet på minst 1 tonn, utgjør kun 43 % av foretakene på landsbasis. Den største andelen av dem befinner seg i region Trøndelag, region Vest og region Nordland.

4.1.3 Leveransemuligheter

Kun 6 prosent av foretakene har tilgang til mottak i samme kommune som foretaket er lokalisert. 25 % har tilgang i fylket og 42 % må over en eller flere fylkesgrenser, mens 27 % av foretakene synes å stå uten reell mulighet for å levere skjellene til mottak. Likevel viser undersøkelsen at dyrkerne bare i liten grad samarbeider med andre dyrkere vedrørende logistikk.

Den geografiske fordelingen av tillatelsene er svært spredt i forhold til lokalisering av mottak, noe som kan føre til store logistikkproblemer. I Norge er det 5 eller 6 mottak som har aktiv drift. Mottaket på Abelvær ble flyttet fra Bodø sommeren 2008 og var i drift frem mot jul 2008. Det har vært stengt siden pga markedsproblemer, men er klar til å starte opp igjen dersom markedet bedrer seg.

Mottaket i Leirfjord er i drift, men bare deler av året. Eier pakker sine egne skjell og forsyner markedet i Norge med ferdig suppeblanding. Mottaket i Åfjord tar i mot skjell fra flere landsdeler og er i drift. På Rissa er mottaket i drift, men mottar kun skjell fra egne anlegg.

Det sørligste mottak ligger i Davik i Bremanger kommune og tar kun i mot skjell fra egne anlegg og anlegg med avtaler. En dyrker i Hordaland er i byggefasen og håper å starte opp mottak i Samnanger sommeren 2009. Det er også mulig å levere til selskap som sender ferske skjell i bulk til Frankrike.

Tidligere har det vært flere mottak langs kysten, blant annet i Risør, Hvaler, Forsand, Sveio og Djupvik i Troms.

Kun 6 prosent av foretakene har tilgang til mottak i samme kommune som foretaket er lokalisert. 25 % har tilgang i fylket og 42 % må over en eller flere fylkesgrenser. 39 % av foretakene, som leverer skjell over fylkesgrensen, leverer skjell også til mottak i utlandet. På landsbasis utgjør de rundt 17 %.

27 % av foretakene synes å stå uten reell mulighet for å levere skjellene til mottak. Mangel på mottak kan blant annet knyttes opp mot produksjonsnivået til anlegget. Kostnader ved transport av skjellene til mottak er høye og blir høyere dersom lastebilen ikke er fullastet⁸. En grunn til at det blir ulønnsomt å sende skjell er at flere av dyrkerne kun har ett strekk mellom 100 – 300m satt ut på lokaliteten, og gjennom produksjonen ikke klarer å høste nok til å fylle bilen.

Dessverre viser det seg at dyrkerne i avsidesliggende^{iv} områder har samarbeidsproblemer med andre dyrkere vedrørende logistikk. Enten fordi naboforetaket ikke er interessert i slikt samarbeid, at de selv ikke har tid og ressurser til samarbeid da de har andre heldagsjobber⁹, eller at de er så langt utenfor mulig transportrute at ingen regningssvarende løsning er mulig.

4.1.4 Tidligere produksjonstall og fremtidsutsikter.

Dyrkerne har ambisiøse, men urealistiske visjoner for fremtiden. Produksjonen har vært nedadgående de siste 3 årene, med få utsikter til forbedring med det første. Verdiskapningen næringen står for i kystsonen er liten i forhold til arealforbruket.

I 2007 var det 531 tillatelser som beslagla nærmere 16 000 dekar sjøareal. I forhold til potensialet for dyrking av blåskjell, burde tilgjengelig areal kunne produsere opp mot 80 000 tonn blåskjell i 2007.

De siste årene har produksjonen til aktørene vært nedadgående i forhold til toppåret 2005 hvor det var en omsetning på 4 885 tonn blåskjell, til en verdi av 20,479 mill kr. I 2007 var omsetning av skjell kun 2 661 tonn, til en verdi av 19.623 mill kr. Selv om omsatt mengde i 2007 var redusert med nesten halvparten i forhold til 2005, viser statistikken at salgsværdien pr. kg nesten doblet seg i samme periode. Dette viser at produksjonen er av bedre kvalitet. Det er pr. dags dato få utsikter til at næringen vil øke produksjonen med det første.

^{iv} Avsidesliggende brukes her for å indikere avstand i forhold til områder med relativt mange tillatelser.

Foretakene ønsker å lykkes. Deres visjoner for fremtiden viser dette klart og tydelig, selv om deres mål for fremtiden må karakteriseres som ambisiøse og urealistiske. 88 foretak svarte på spørsmålet om fremtidige produksjonsønsker. Disse stod for 275 av tillatelsene. Disse foretakene ønsker i fremtiden å øke produksjonen til nærmere 69 000 tonn i 2015 og 150 000 tonn i 2020. Gjennomsnittlig ønsket produksjon pr. tillatelse (her 275 tillatelser) utgjør 250 tonn i 2015 og 560 tonn i 2020. Oppdretternes egne prognoser anses som rimelig urealistiske med tanke på at det i 2007 kun ble omsatt 2 661 tonn eller tilnærmet 5 tonn pr. tillatelse.

At det er biologisk mulig å produsere slike mengder skjell er noe annet. Dersom det i 2015 er tildelt 400 aktive tillatelser med gjennomsnittsstørrelse på 30 dekar og samtlige dyrkere benytter seg av strømping, vil det være mulig å produsere opp mot 96 000 tonn netto salgbare skjell.

Dersom næringen ikke klarer å øke produksjonen de neste årene, vil en av følgene være at flere selskap avviker driften eller går konkurs. Dyrkerne er klar over at de ikke har nok tilgjengelig areal for å oppfylle sine produksjonsønsker. Av de som har svart på hva framtidige ambisjoner er, mener 30 % at de allerede i 2015 vil ha for lite areal, mens 43 % mener de vil ha for lite i 2020. Av de som antok at de ville ha for lite areal i 2015 eller 2020 svarte 69 % at de ønsker å utvide eksisterende lokaliteter, mens 76 % ønsker flere lokaliteter. 29 % av dyrkerne som har svart mener at manglende arealtilgang er et hinder for deres egne utviklingsmål. Det er flere andre grunner som nevnes som viktige begrensninger, blant annet mangel på offentlig satsing, mangel på strategi for næringen, mangel på mottak i nærområdene, at lokalitetene avsatt i kommuneplaner ikke er tilfredsstillende for produksjon av blåskjell, samt forhold knyttet til sikkerhetsstillelsen, ærfuglbeiting og algetoksiner.

Ut fra innsamlede opplysninger har dyrkerne store forbedringsmuligheter ved å planlegge produksjonen sin, og utnytte lokalitetene sine bedre. Bare 33 % svarer at de har en høstestrategi, noe som er nødvendig for å oppnå høy produktivitet på lokaliteten.

Sysselsettingen de siste årene er redusert med 41 % fra 2005 frem til 2007. I 2007 sysselsatte næringen 69 årsverk. Produktiviteten til disse utgjorde 39 tonn blåskjell pr. årsverk til en verdi av 284 391 kr. Til sammenligning sysselsatte laks- og regnbueørretnæringen i samme tidsrom 1.768 årsverk som hver produserte 464 tonn til en verdi av 9 643 000 kr^v. Gjennomsnittsproduktivitet regnet som salgsverdi per dekar blåskjelltillatelsen beslagla, var bare kr. 18,00 per årsverk eller 2,5kg blåskjell per dekar per årsverk i 2007. Tallet varierer stort fra foretak til foretak.

4.2 Kontroll og oppfølging av tillatelser

Nye og gamle samarbeidsbånd med andre etater er blitt styrket gjennom prosjektet.

Samarbeidet med egne fartøy, Kystvakten (KV), Kystverket, Mattilsynet, og SNO gjorde det mulig å fullføre kontroll av alle tillatelser, samt bidra til behandling av sakene i etterkant. Fiskeridirektorats samarbeidsavtale med Kystvakten er tidligere blitt brukt i ulik grad av regionkontorene i forbindelse med havbrukskontroll. Noen av regionkontorene hadde derfor allerede etablert et samarbeid med KV, andre ikke.

^v Kilde: Fiskeridirektoratet

Samarbeidet fungerte meget bra i alle regioner der KV ble brukt. Både kystvaktpersonell og personell fra Fiskeridirektoratet fikk meget god innsikt i hverandres oppgaver og om hvor det var mulig å bistå hverandre. Begge etater vurderte KV-fartøyene som godt anvendelige til slike kontroller. Det anbefales derfor å benytte KV igjen til liknende formål.

Mattilsynet har vært med i hele prosjektet, spesielt i forbindelse med tilsynets behov for høsteestimer og høstetidspunkter, men også i forbindelse med vurdering av passive tillatelser. Samarbeidet mellom etatene på skjell er i løpet av prosjektet blitt styrket, blant annet med felles forståelse for hverandres forvaltningsområde og behov.

Samarbeidet med Kystverket var positivt og lærerikt for begge parter. Det ble etablert god forståelse for samarbeid om akvakulturanleggene, ikke bare i forhold til blåskjell, men også om andre havbruksaktiviteter. Kystverket har laget rutiner som gjør det mulig for Fiskeridirektoratet å oversende informasjon om brudd på merkekrav, slik at funn rapporteres til rette forvaltningsetat.

4.2.1 Pålegg der driften ikke var i tråd med akvakulturlovgivningen

Oppfølging av krav i regelverket er gjennomgående mangelfull i næringen. Dyrkerne bryter en rekke av kravene i akvakulturlovgivningen og krav fastsatt i medhold av havne- og farvannsloven.

Brudd på akvakulturlovgivningen viser at dyrkerne ikke forholder seg til regelverket. De fleste bruddene i akvakulturdriftsforskriften gjelder krav til skilting (§ 8 2.ledd), ryddige anlegg (§ 15 1.ledd), forsvarlig drift (§ 5) og manglende tilsyn på anleggene (§ 12). Manglende driftsjournal (§ 64) kommer ikke frem i resultatene da regionene har behandlet dette ulikt.

Det generelle inntrykket i flere regioner er at anleggene fremstår som forfalne. Mye opprydding må utføres før anleggene kan komme tilbake i drift. Det er blant annet mange anlegg som har dårlig oppdrift på grunn av at gamle og ødelagte blåser ikke skiftes ut, stort innslag av syredunker som ikke tilfører nok oppdrift etter hvert som skjellene vokser, og endemoduler som er punkterte. Disse punktene gjenspeiles i antall brudd på kravet om forsvarlig drift. Mange anlegg var ikke ryddige, tau lå og fløt både på inn- og utside av anlegg, strekk surret i hverandre og løse blåser lå etterlatt i strandsonen rundt anleggene. Problemene synes mest omfattende i de tre nordligste fylkene. Men også næringen i Hordaland og Sogn og Fjordane har store utfordringer med hensyn til dette.

Region Sør, Møre og Romsdal og Trøndelag var de regionene som hadde flest anlegg der lokaliteten var fullt utbygd. I de resterende regionene var det flest små anlegg med ett eller to strekk. Finnmark hadde få lokaliteter og selv om det var store anlegg på noen av lokalitetene var de generelle forholdene svært kritikkverdige.

Det var feil og mangler i alle fylker, men region Trøndelag fremstod som den regionen hvor anleggene var i best forfatning. En av årsakene til dette er trolig region Trøndelag sin kontinuerlige oppfølging av skjellnæringen de siste årene. I region Sør var det også meget bra standard på anleggene i 2007. Her har nok regionkontorets fokus på skjellanlegg i 2006 virket inn.

Merking av anlegg varierte mye. De fleste anlegg hadde hverken lys eller markeringsbøyer i ytterpunktene. Svært få hadde radarreflektorer, og samtlige anlegg manglet reflektorpanel. Samtlige anlegg manglet således merking som oppfyller kravene i den nye merkeforskriften. Flere anlegg i hver av regionene var derimot merket etter de gamle kravene. Alle som etterspurte informasjon om de nye kravene ble gitt slik informasjon.

Oppfølging av krav i regelverket og regelverksforståelse må karakteriseres som gjennomgående mangelfull i næringen. Fiskeridirektoratet har tatt dette alvorlig og har i prosjektet lagt til rette for å informere dyrkerne om regelverk og forståelse av dette. Det ble gjennomført ved dialog med dyrkerne i forbindelse med kontrollarbeidet, og gjennom møter og lignende som næringen har tatt initiativ til og som involverte direktoratet.

4.2.2 Tilbaketrekking av passive tillatelser.

En stor andel av tillatelsene har enten ikke vært i drift, eller er blitt passive på grunn av manglende drift etter oppstart. Totalt 179 tillatelser er trukket tilbake i løpet av prosjektperioden, og det båndlagte arealet er dermed redusert med nærmere 40 %.

Gjennom hele offensiven har myndighetene hatt mye fokus på reglene om passivitet. Arealtilgangen i kystsonen er et økende knapphetsgode. Arealkonfliktene er generelt størst sør i Norge, og avtar lenger nord.

Før oppstart av offensiven var nærmere 16 000 dekar av kystsonen båndlagt som dyrkningsareal av blåskjellnæringen. Ettersom regionene har fulgt opp kravet om passivitet har flere tillatelser blitt trukket inn. I alt er det trukket inn 179 tillatelser i perioden 1.1.2008 – 27.3. 2009, noe som har frigjort 5 370 dekar til annet formål. Det båndlagte arealet er således redusert med ca. 40 % som et resultat av offensiven.

4.2.3 Opprydding av problemanlegg.

Etter utallige konkurser i næringen er en lang rekke anlegg forlatt eller havarert. Fiskeridirektoratet har fått instruks om å verksette tiltak for å rydde opp etterlatte anlegg. Per dags dato gjenstår 51 anlegg som må ryddes, men da må etaten tilføres ressurser.

Fiskeri og kystdepartementet påla Fiskeridirektoratet å iverksette tiltak for å rydde opp etterlatte anlegg (se 1.1). Tiltaket Fiskeridirektoratet iverksatte var å opprette en arbeidsgruppe for å utvikle et verktøy for å sikre at opprydding av blåskjellanlegg gjennomføres i tråd med regelverket.

Arbeidsgruppen besluttet å utarbeide en dynamisk veileder, som vil gi støtte til saksbehandlere som har ansvar for å følge opp brudd på oppryddingsplikten. For Fiskeridirektoratets regioner betyr dette at regionkontorene ikke skal stå for selve oppryddingen av problemanleggene. Administrativ håndtering skal iverksettes.

Dialog med den ansvarlige innehaver skal signalisere at Fiskeridirektoratet ønsker å motvirke brudd på oppryddingsplikten etter akvakulturloven. Dersom administrativ håndtering ikke er

effektiv for å løse oppryddingsproblemet, skal regionkontoret gå over i en praktisk håndteringsfase. Fiskeridirektoratet skal da administrere den faktiske oppryddingen.

Fremgangsmåten skal være som beskrevet i rapporten fra den interdepartementale arbeidsgruppen. Oppryddingen bør foregå gjennom et samarbeid mellom stat, kommune og næring. Samtlige kostnader ved opprydding søkes dekket gjennom salg av anlegg/utstyr, eventuelt biomasse. Dette vil være en utfordring og kan i enkelte tilfeller medføre at opprydding ikke kan gjennomføres.

Kartleggingen viser at situasjonen er alvorlig. Spesielt i region Nordland, region Vest og region Finnmark er det konstatert flere problemanlegg enn tidligere kartlagt. Oppryddingsprosessene vil måtte bli ulik da sakene er ulike. Prosessen med å identifisere ansvarlig person og pålegge opprydding for eiers regning kan være tidkrevende. Selv om den ansvarlige skulle være kjent har vedkommende i de fleste tilfeller ikke midler til å oppfylle oppryddingsplikten. I flere tilfeller er eier ukjent.

Det har vist seg at bostyrer som regel abandonerer (opphever konkursbeslaget) anlegget til eier da det ikke er midler i boet til opprydding. I ett tilfelle drev innehaver anlegget i tre år etter konkursåpning, hvorav 2 år var etter at anlegget ble abandonert, i påvente av å kunne høste anlegget for å finansiere oppryddingen. Anlegget ligger fremdeles i sjøen.

I andre tilfeller erkjenner eier at det er rester av anlegg under overflaten, ofte fra eldre oppdrettsvirksomhet før de selv overtok tillatelsen. I slike tilfeller ønsker ikke eier å finansiere opprydding av disse anleggsrestene da de ikke anser dette som sitt ansvar.

Det er ofte vanskelig å få kontakt med de ansvarlige, selv om de er kjent, da de lar være å svare på brev. I noen tilfeller har andre personer i området tatt initiativ til å fjerne utstyr uten å ha tilknytning til anlegget og uten forventning om noen økonomisk kompensasjon. I andre tilfeller må myndighetene stille opp. I Finnmark vil for eksempel Kystverket bidra til å fjerne tre eierløse anlegg.

I noen tilfeller har andre aktører i nærområdet påtatt seg ansvaret med å rydde opp, mot at utstyr og tillatelsen overføres til dem. I andre tilfeller har noen anlegg blitt ryddet opp mot betaling eller mot å få overta utstyret. Flere av disse avtalene er mellom bobestyrer og opprydder, andre med Fiskeridirektoratet, spesielt i saker hvor det er løpende tvangsmulkt involvert.

Flere av konkursanleggene i Nordland har de siste årene blitt tatt hånd om på slik måte. Nye eiere har fått tilstrekkelige frister til opprydding og kommet i drift igjen. Oppryddingen var ikke ferdigstilt på tidspunktet kontrollene ble utført og vil også fortsette ut 2008 og inn i 2009. I 2008 har 4 anlegg i Nordland blitt ryddet opp av andre enn eier, enten gjennom frivillig innsats eller gjennom avtale. To anlegg i Sogn og Fjordane har fått avtale om opprydding. I region Sør ble det i 2007 ryddet opp i to anlegg. I begge disse sakene løp tvangsmulkt som middel for å fremtvinge opprydding. Det ene anlegget inngikk i et større selskap og det ble åpnet konkurs. Anlegget ble overført til ny eier. Ny eier påtok seg ansvaret for opprydding ved at Fiskeridirektoratet frasa seg legalpantet for dette kravet. I den andre saken ryddet oppdretter selv lokaliteten.

Dessverre er det flere anlegg hvor eier er ukjent. Enten fordi anlegget har vært vanskelig å spore tilbake til tillatelsen eller tidligere eier er død. Slike anlegg er generelt i dårlig

forfatning, og det er lite av utstyret som har noen økonomisk verdi. I slike tilfeller vil det bli vanskelig å få hjelp fra andre til opprydding.

Siden årsskiftet 2008/2009 har flere selskap gått konkurs. Det er 5 nye konkurser og minst et selskap som ventelig vil gå konkurs dersom opprydding pålegges. Dette utgjør en forverret situasjon som omfatter 21 lokaliteter med problemanlegg. Første tilbakemelding fra bobestyrer, der konkursene nettopp er åpnet, er det ikke finnes midler i boet til opprydding.

Arbeidet med opprydding vil måtte pågå fortløpende. Det er pr. 27. mars 2009 identifisert 51 problemanlegg. Fiskerimyndighetene vil samarbeide med andre regionale og lokale myndigheter for å finne løsninger. Det er trolig at oppryddingsarbeidet vil lykkes med å fjerne anlegg som har en tilstrekkelig økonomisk verdi. Derimot vil anleggene uten slik økonomisk verdi, med eller uten kjent eier, bli langt vanskeligere å få ryddet.

4.2.4 Stedfesting av blåskjellanlegg og retting av feilposisjonerte anlegg.

Alle blåskjelltillatelser skal fortløpende posisjoneres i forhold til prosjektet STAK.

Prosjektet la opp til at alle tillatelser skulle skannes og georefereres. Alle ytterpunkter skulle trekkes ut og føres inn i akvakulturregisteret. I forbindelse med kontrollene ble alle anlegg posisjonert og videre digitalisert i Fiskeridirektoratets kartverktøy. Sammen gir disse regionkontorene opplysninger om anlegg er posisjonert riktig i forhold til klarete lokaliteter. Det gjenstår fremdeles noe arbeid med dette, men disse sakene følges opp fortløpende regionalt.

4.3 Produksjon av høsteestimer for nærmeste år. Rapportering til Mattilsynet.

Dyrkerne har dårlig presisjon i sine estimer for biomasse og høstetidspunkt. En viktig årsak er trolig at dyrkerne ikke har ført driftsjournal. Høsteestimer er derfor hentet inn gjennom en spørreundersøkelse.

Mattilsynet har i forbindelse med implementeringen av den nye kontroll- og hygienepakken hatt behov for opplysninger om høsteestimer og tidspunkt for høsting. De opplysningene som er blitt hentet inn tidligere år har ikke vært gode nok til å bidra i implementeringen av det nye regelverket.

Estimatene som er innhentet gjennom undersøkelsen er opplysninger som dyrkerne ikke tidligere har levert til myndighetene. Det er mye som tyder på at størsteparten av dyrkerne har liten kompetanse i å estimere biomasse og høstetidspunkt. En av grunnene til at dyrkerne ikke klarer å svare på enkle spørsmål om når strekket var satt ut for påslag, er trolig at dyrkerne ikke har ført driftsjournal. Uten slike opplysninger blir det vanskelig å anslå høstetidspunkt. Dersom dyrker heller ikke har den nødvendige kompetanse til å ta høsteestimer selv, eller får dette gjort av andre kompetente, er det liten sjanse for å få et kvalitetssikret estimat.

Det er mye som tyder på at en stor andel av dyrkerne fra Trøndelag og sørover har mest innsikt i denne metoden. Dette skyldes for det meste at disse dyrkerne har deltatt i prosjekt

”Kompetanseutvikling i blåskjellnæringen – biomasseregistrering, kvalitet og logistikk”. Prosjektet er et samarbeid mellom fylkeskommunene Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Agder-fylkene med tilknytning til tilsvarende aktiviteter i Trøndelagsfylkene.

Der skjellstørrelsen ikke så ut til å være i samsvar med dyrkers estimat om høstetidspunkt ble høstetidspunktet endret, ofte ble høstetidspunktet utsatt med 6 måneder. Dyrkers høsteestimer for biomasse er gjerne lavere enn stikkprøvebaserte estimer hentet inn i prosjektet.

Høsteestimatene er likevel et godt utgangspunkt for å vurdere hvor det dyrkes skjell og om lag når og hvor mye som kan høstes, selv om biomasse og tidspunkter ikke bør vektlegges for mye. Data oversendt til Mattilsynet er i samsvar med instruks fra departementet.

4.4 Prosjektets måloppnåelse

Prosjektet sine hovedmål og underliggende resultatmål er i all hovedsak blitt innfridd gjennom prosjektet.

Et sammendrag av de viktigste resultatene for mål a1, a3, a4 og a6 er oppsummert i tabell 15.

Tabell 15. Sammendrag av de viktigste resultatene på region nivå. Alle tall viser til antall.

Fiskeri-direktorat Region	Kontrollerte lokaliteter (2007/2008)	Inndratt tillatelser 1.1.08 – 26.3.09	Blåskjell- tillatelser pr. 27.mars	Problem- Anlegg pr. 27 mars 09	Klarerte Ytterpunkter Ført i akva.reg	Posisjonerte anlegg
Region Finnmark	14	16	0	7	0	0
Region Troms	18	18	12	1	7	4
Region Nordland	150	75	110	20	84	22
Region Trøndelag	113	16	70	1	70	70
Region Møre og Romsdal	19	12	17	1	10	12
Region Vest	108	39	84	8	69	63
Region Sør	97	3	85	13	38	0
Norge	519	179	378	51	278	171

Fiskeridirektoratet har gjennom fullkontroll av alle tillatelser og innhenting av informasjon gjennom spørreundersøkelsen kartlagt næringen. Kartleggingen har bestått av fordeling av tillatelsene i kystsonen, status på anleggene vedrørende aktiv og passiv drift samt aktørenes forhold til driftsmetode, driftsavtaler, eierskap til båt, forhold til mottak og fremtidige høsteplaner.

Merking av anleggene var utilfredsstillende over hele landet. Ingen av aktørene hadde merking i henhold til regelverket ved utgangen av 2008. En håndfull anlegg var merket med skilt, lys og markeringsbøyer i hver region.

Mål a1 ”Kartlegging av næringen” anses innfridd gjennom prosjektet.

Regionkontorene har fortløpende gjennom prosjektet behandlet bruddene i forhold til akvakulturlovgivningen, samt oversendt til Kystverket de sakene som må følges opp etter Havne- og farvannsloven. Det er reagert på til sammen 374 brudd av krav fastsatt i akvakulturdriftsforskriften i forbindelse med blåskjelloffensiven og kontrollene ført i region Sør og Trøndelag i 2007. I region Vest er det om lag 40 saker som det fremdeles gjenstår å behandle per 15. mars 2009.

Regionene har dratt inn tillatelser ved konstatert passivitet. På landsbasis er det per 27.3.2009 trukket inn 179 tillatelser. Flest inndragninger har funnet sted i region Nordland, Region Vest og Region Finnmark.

Mål a2 "Pålegge utbedringer der drift ikke er i tråd med akvakulturlovgivningen" og a3 "Frigjøre båndlagt areal der passivitet er inntrådt" er i hovedsak innfridd gjennom prosjektet.

Kartlegging av problemanlegg begynte i 2006. I forbindelse med kontrollarbeidet til blåskjelloffensiven har 16 nye problemanlegg blitt observert. Fra november 2008 har 7 foretak åpnet konkurs, meldt oppbud eller informert regionkontoret sitt at det ikke finnes midler til opprydding. Disse foretakene står for 20 lokaliteter med anlegg der det ennå ikke er avklart om oppryddingsplikten blir innfridd.

Regionkontorene har fulgt problemanleggene siden 2006 og i flere tilfeller er oppryddingsplikten innfridd. I alt 26 problemanlegg er ryddet i løpet av 2007 og 2008. Arbeidet er tids- og ressurskrevende. Regionkontorene arbeider fortløpende for å finne løsninger for de 51 lokalitetene der oppryddingsplikten pr 27.3.2009 ennå ikke er innfridd.

Mål a4 "Starte opprydding av problemanleggene" er innfridd gjennom prosjektet.

Stedfesting av blåskjellanleggene ble gjennomført i to faser. I første fase ble alle godkjente kartbilag skannet, georeferert og ytterpunktene ble trukket ut og ført inn i akvakulturregisteret. I andre fase ble alle de kontrollerte anleggene posisjonert. Posisjonene ble så digitalisert i Fiskeridirektoratets egen kartverktøy. Alle avvik mellom klarerte ytterpunkter og kontrollerte ytterpunkter vil fortløpende bli fulgt opp av regionkontorene. Det gjenstår en del arbeid i forhold til godkjente kartbilag, flere av kartene er av dårlig kvalitet eller mangler helt. I disse tilfeller vil nye kart måtte utarbeides sammen med dyrker, Kystverket og Fiskeridirektoratet.

Mål a6 og a7 "Stedfesting av blåskjellanlegg" og "Rette opp feilposisjonerte anlegg" er i all vesentlig grad innfridd gjennom prosjektet.

Fiskeridirektoratet var pålagt å bistå Mattilsynet i arbeidet med å implementere de nye reglene i kontroll- og hygienepakken om kontroll av høstings- og oppdrettsområder. Til dette hentet Fiskeridirektoratet inn høsteestimer. Resultatene bekrefter at aktørene har ulik forståelse av hvordan høsteestimer tas, samt at de mangler kunnskap om når høsting skal skje. Aktørene fra Trøndelag og sørover synes å ha mest kunnskap og forståelse for hvordan slike høsteestimer skal utføres. Selv om verifisering av data har vært vanskelig å gjennomføre helt nøyaktig viser data geografisk hvor skjell dyrkes og antatt tidspunkt for høsting og volum. Mål a5 "Innhente høsteestimer for nærmeste år og rapportere til Mattilsynet" er innfridd.

Samarbeid med andre offentlige etater har etter direktoratets oppfatning fungert meget bra. Regionkontorene har opprettet eller videreført samarbeid med Kystvakten i egen region. Bruk av KV-fartøy til kontrollarbeidet har vært tidsbesparende og kostnadseffektivt. Mannskapet om bord er profesjonelle og har bidratt til kvalitetssikret arbeid.

Samarbeidet med Mattilsynet har vært begrenset med hensyn til kontrollarbeidet. Prosjektet har likevel bidratt positivt til et samarbeid mellom etatene, samt kollektiv forståelse om felles forvaltning av næringen. Samarbeidet er synliggjort overfor FKD.

Kystverket sin deltagelse i prosjektet har bidratt til å etablere bedre operativt samarbeid mellom begge etater. Dette samarbeidet er relevant for annet havbruksrelatert samarbeid mellom etatene. Samarbeidet er synliggjort overfor FKD.

Mål b1 "Bruk av kystvaktfartøy vil forbedre samarbeidet mellom regionkontorene og KV i egen region", mål b2 og mål b3 "Samarbeidet med Mattilsynet vil synliggjøre samspillet mellom søsteretatene overfor FKD og deres felles fokus på utfordringen". Samarbeidet vil videre sikre at forvaltningsoppgavene i fremtiden vil lettere la seg utføre, spesielt med hensyn til problemstillingen passiv drift. Alle målene er innfridd gjennom prosjektet.

Gjennom hele prosjektet har det vært dialog mellom aktørene og Fiskeridirektoratet. Dialogen har funnet sted i flere sammenhenger, blant annet gjennom fysisk kontroll på anleggene, samtaler via telefon eller gjennom andre møter. Aktørene tilkjenner at myndighetene tar dem mer seriøst enn tidligere og at dialogen mellom aktør og myndighet på regionnivå er blitt styrket. I så måte er mål c1 og c2 "Informere om regelverk" og "Forbedre forholdet til dyrkerne" blitt innfridd gjennom prosjektet.

5. Referanser

¹ A. Koteng. Nye Åfjordskjell AS og T. Ledahl, Hordaland Blåskjelldyrkarlag. Informasjonskonferanse Hordaland Blåskjelldyrkarlag febr 2009.

² Aqua Mare Management. Eksport av blåskjell fra Salten. Flaskehals og logistikkutfordringer i relasjon til produksjon høsting, pakking og salg. Kap 3 Biomassefiksasjon og utbytte s. 10-12.

³ J. Bonardelli. Mussel Talk Fishfarming International 01.08.2007. "Socking really is worth it!"

⁴ J. Bonardelli. Mussel Talk, Fishfarming International 07.10.2008. "Conflicting opinions – socked mussels prevail"

⁵ Samtale med dyrkere i Nordland, Troms og Sogn og Fjordane. Dialog med dyrkerne i forbindelse med blåskjelloffensiven. 4 dyrkere i Nordland, 2 dyrkere i Troms og 2 dyrkere i Sogn og Fjordane.

⁶ R. Olsen, Nye Åfjordskjell AS. Personlig samtale januar 2009.

⁷ J. Bonardelli. Shellfish Solutions. Personlig samtale desember 2008.

⁸ J. Bonardelli. Shellfish Solutions. Personlig samtale november 2008.

⁹ Samtale med noen dyrkere i Sogn og Fjordane og Troms. Dialog med dyrkerne i forbindelse med blåskjelloffensiven. 4 dyrkere Troms og 2 i Sogn og Fjordane.

VEDLEGG A

Tabell A1. Antall blåskjelltillatelser per 31. desember. Kilde: Fiskeridirektoratet

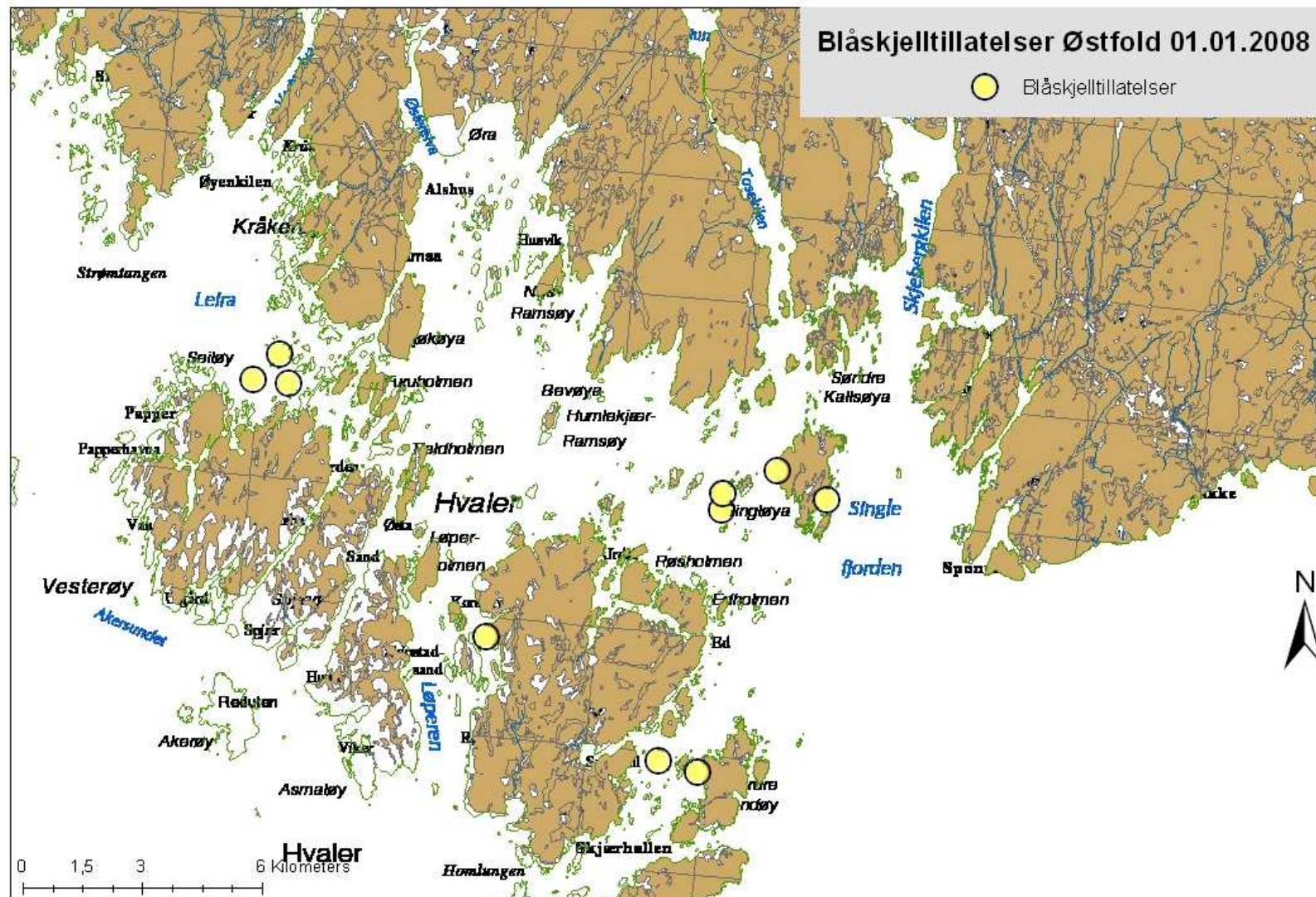
Fylke	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Totalt	417	531	580	668	728	750	656	594

Tabell A2. Antall nye blåskjelltillatelser per 31. desember fordelt på fylke. Kilde: Fiskeridirektoratet

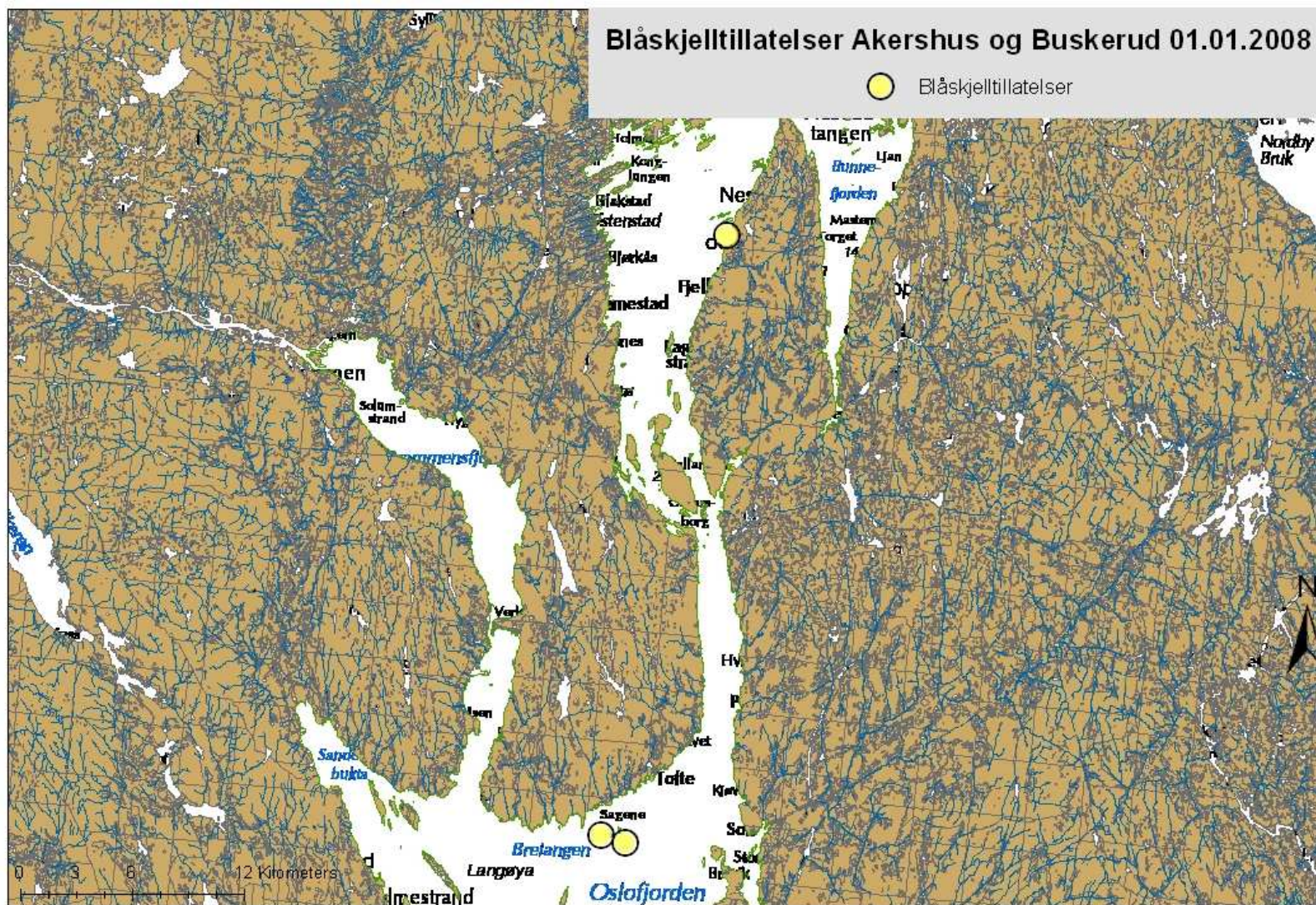
Fylke	2008	2007	2006	2005
Østlandet	0	0	1	1
Aust-Agder	0	0	0	0
Vest-Agder	0	0	0	1
Rogaland	0	0	0	2
Hordaland	0	0	1	1
Sogn og Fjordane	1	0	2	2
Møre og Romsdal	0	1	0	1
Sør-Trøndelag	0	1	0	2
Nord-Trøndelag	0	1	1	3
Nordland	0	3	3	26
Troms	0	0	0	0
Finnmark	0	0	0	0
Totalt	1	6	8	39

Tabell A3. Oversikt over antall innehavere til blåskjelltillatelser. Kilde: Fiskeridirektoratet

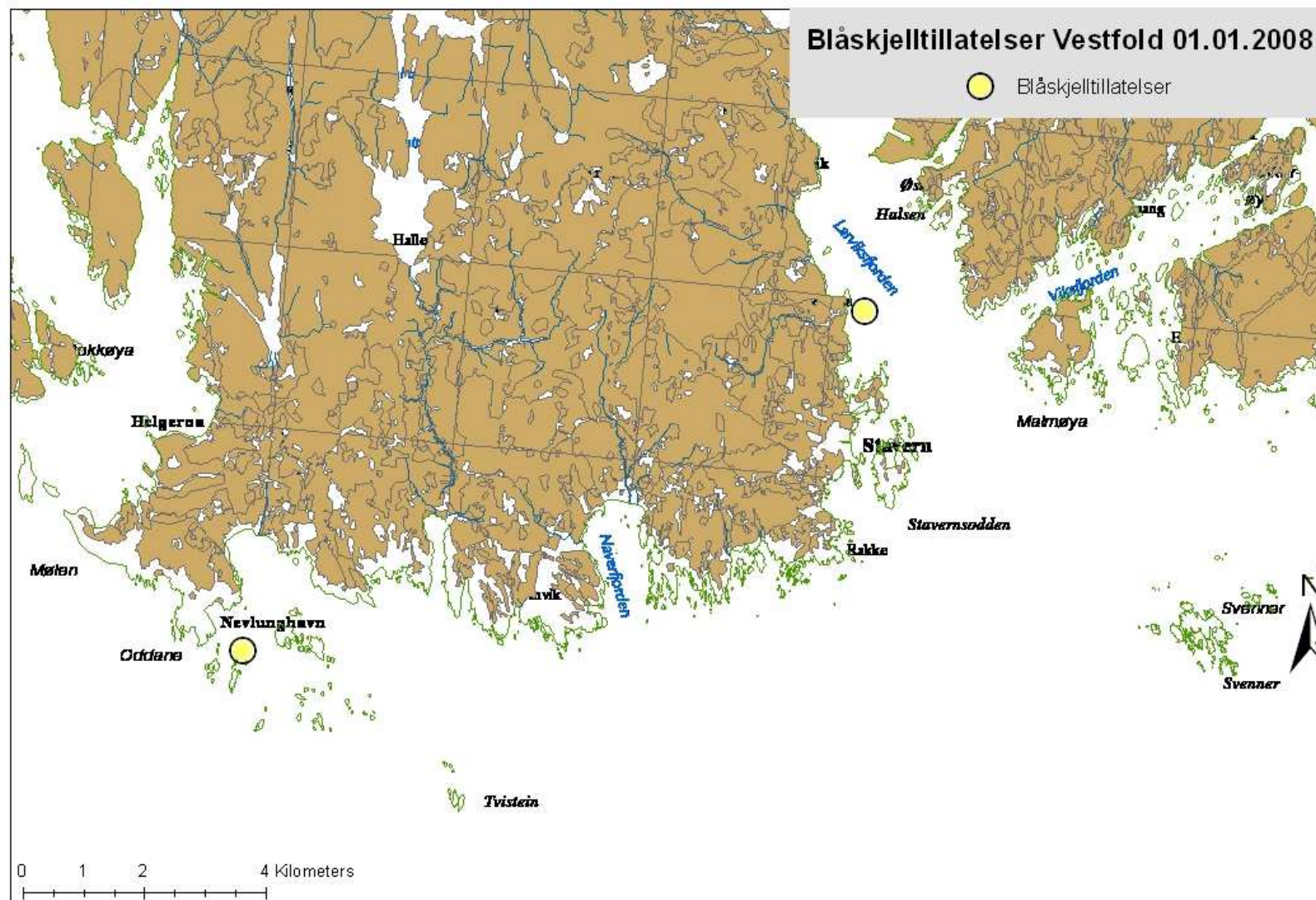
	Utgangen 2008	Utgangen 2007	Utgangen 2005
Antall	197	245	300

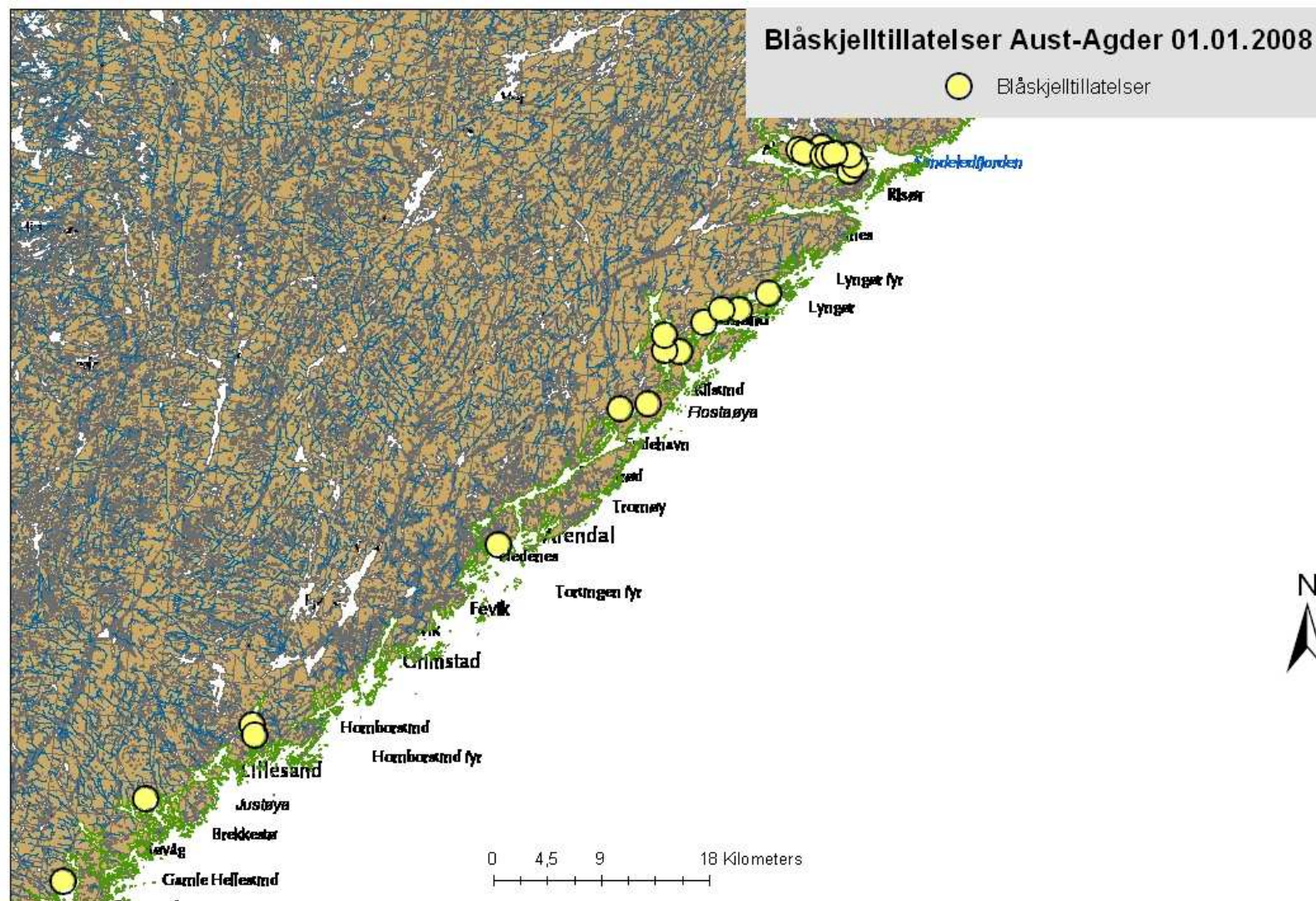
Figur A1. Blåskjelltillatelsene i Østfold

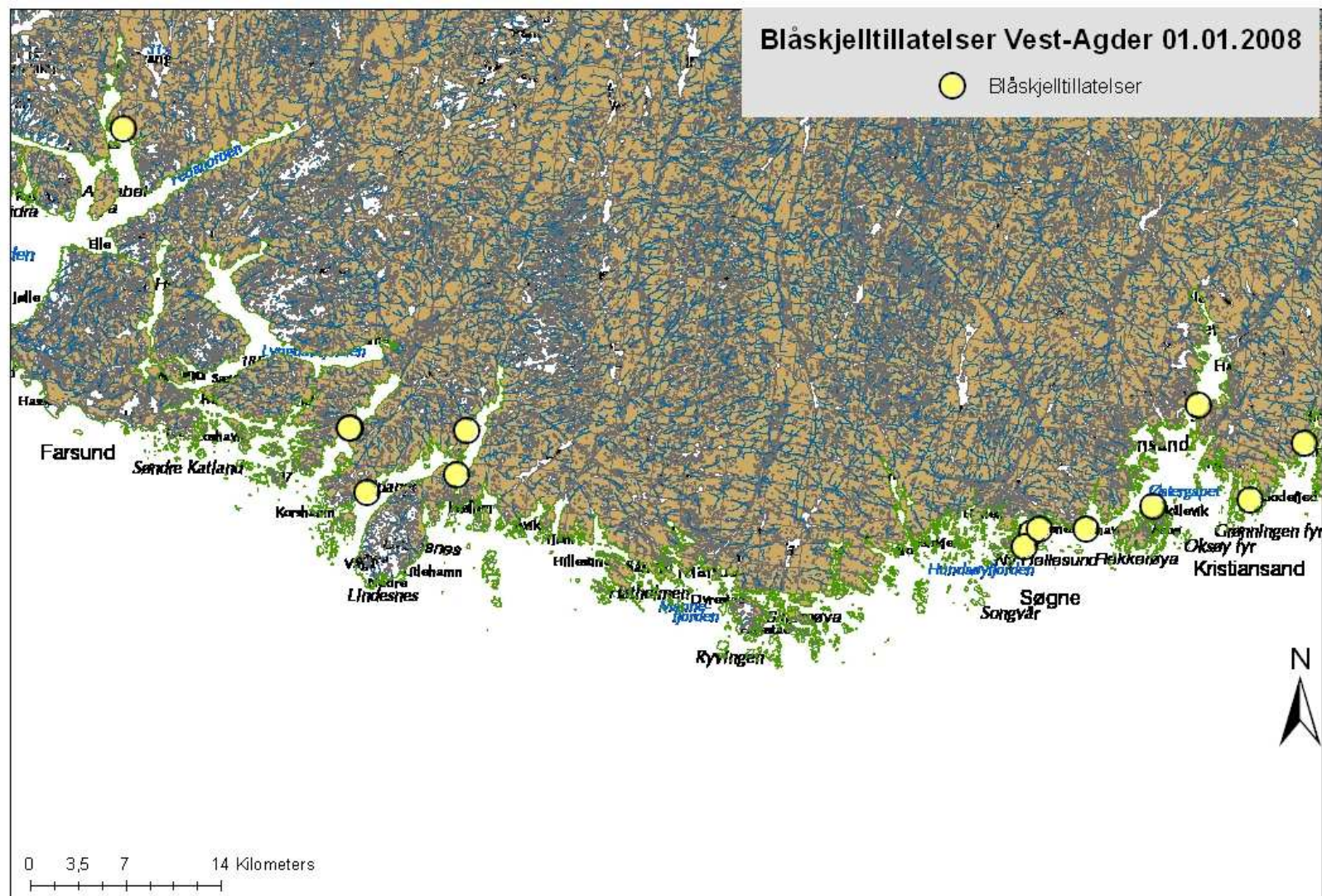
Figur A2. Blåskjelltillatelsene i Akershus og Buskerud

Figur A3. Blåskjelltillatelsene i Vestfold

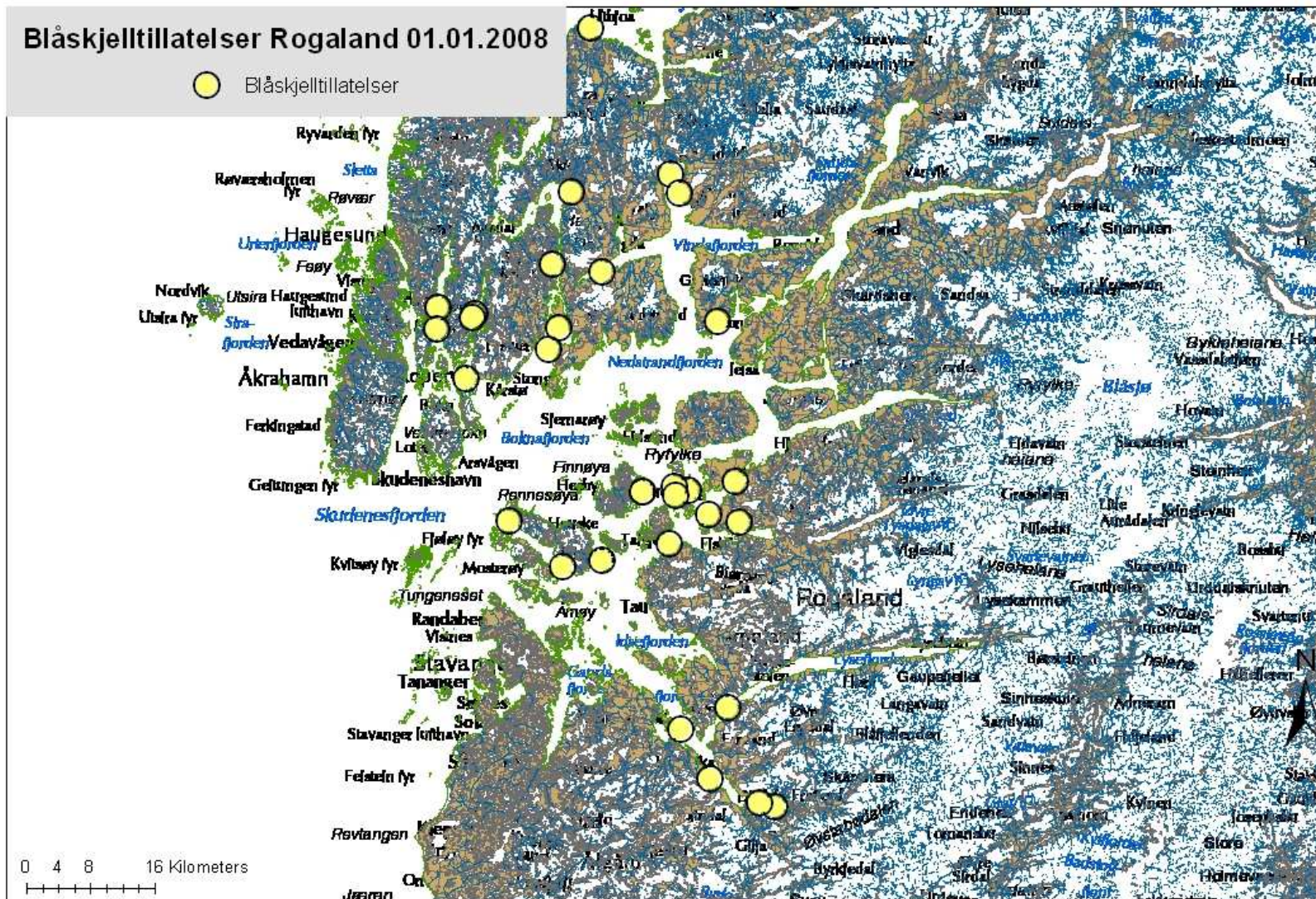
Figur A4. Blåskjelltillatelsene i Aust-Agder

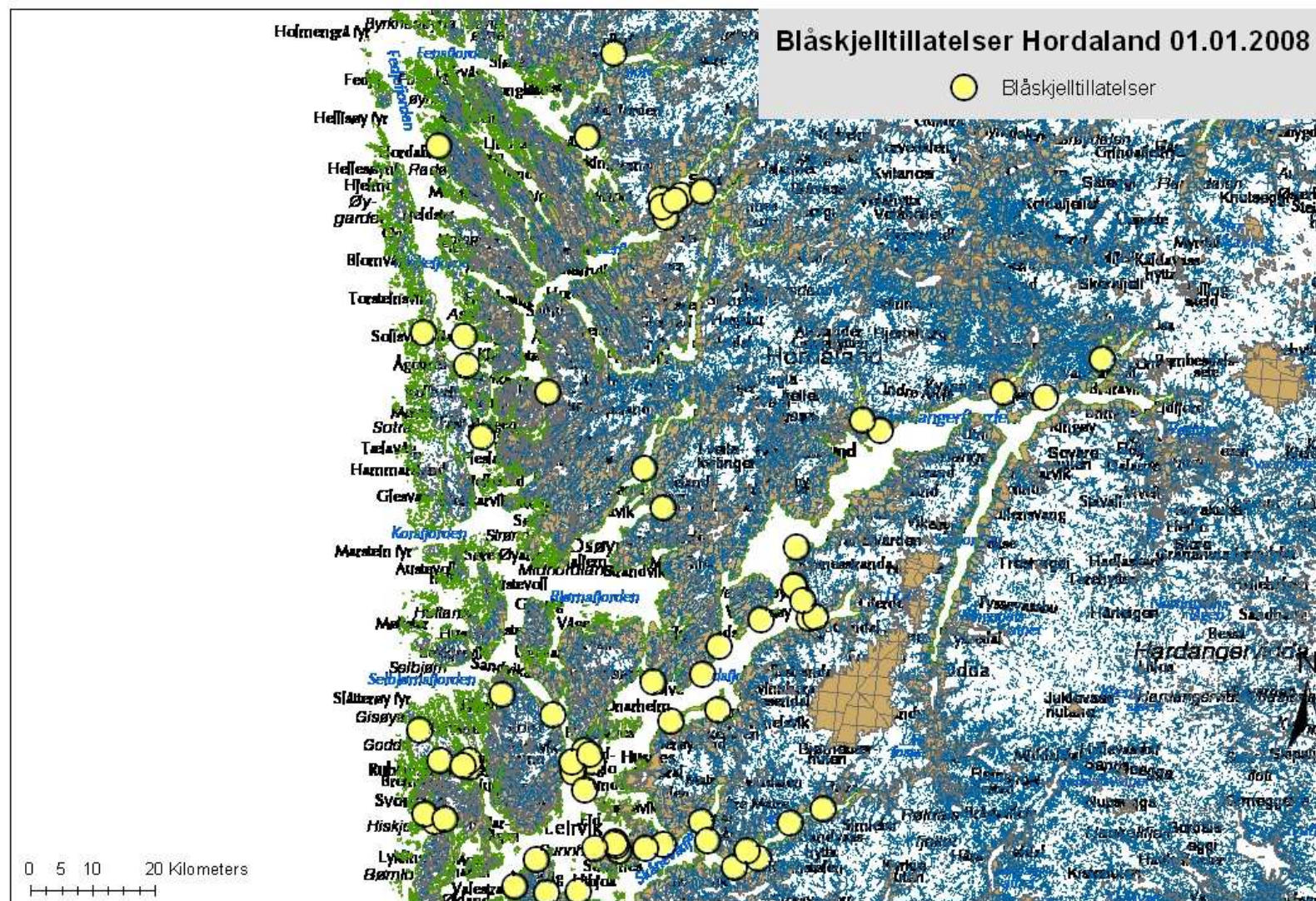
Figur A5. Blåskjelltillatelsene i Vest-Agder

Blåskjelltillatelser Rogaland 01.01.2008

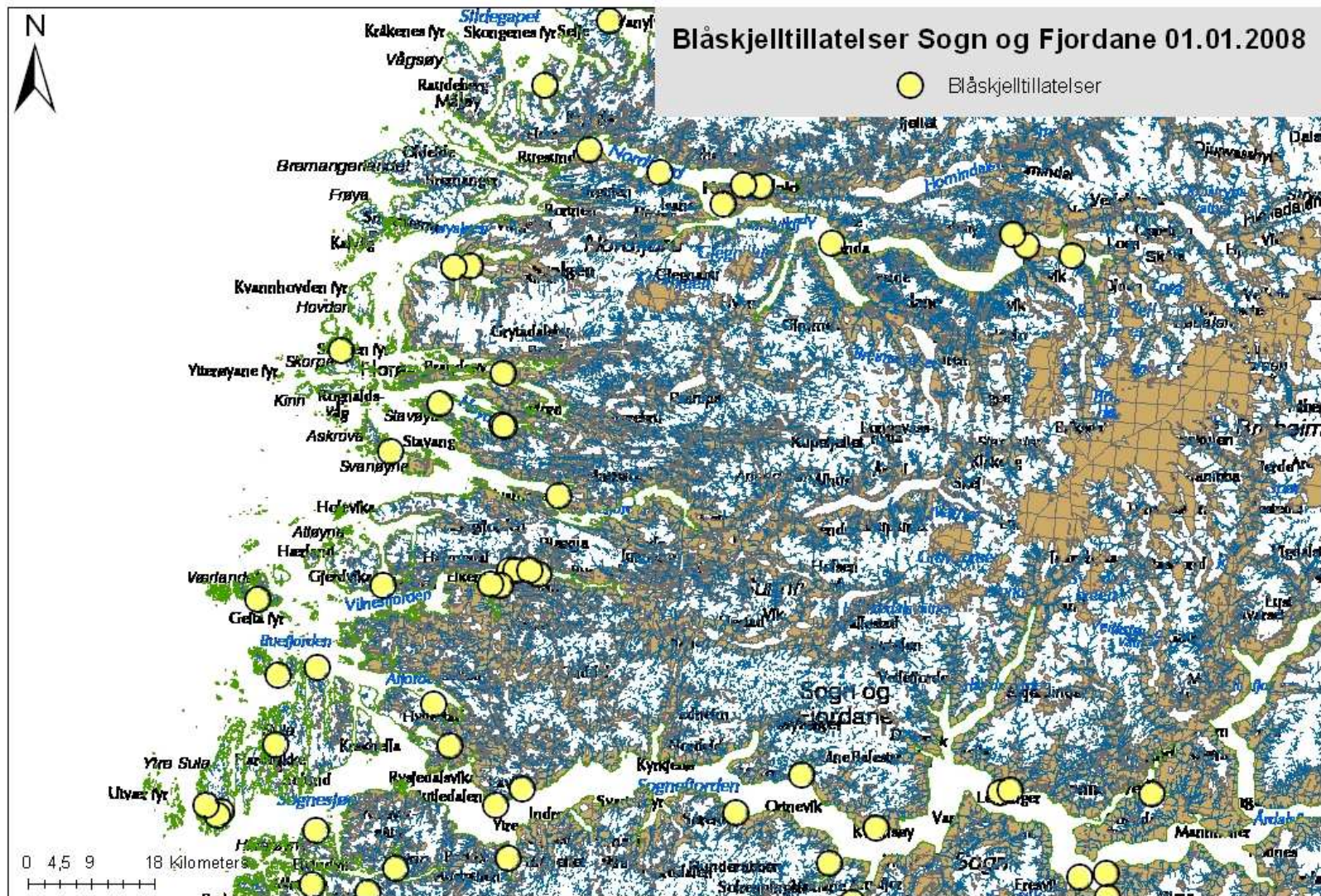
● Blåskjelltillatelser

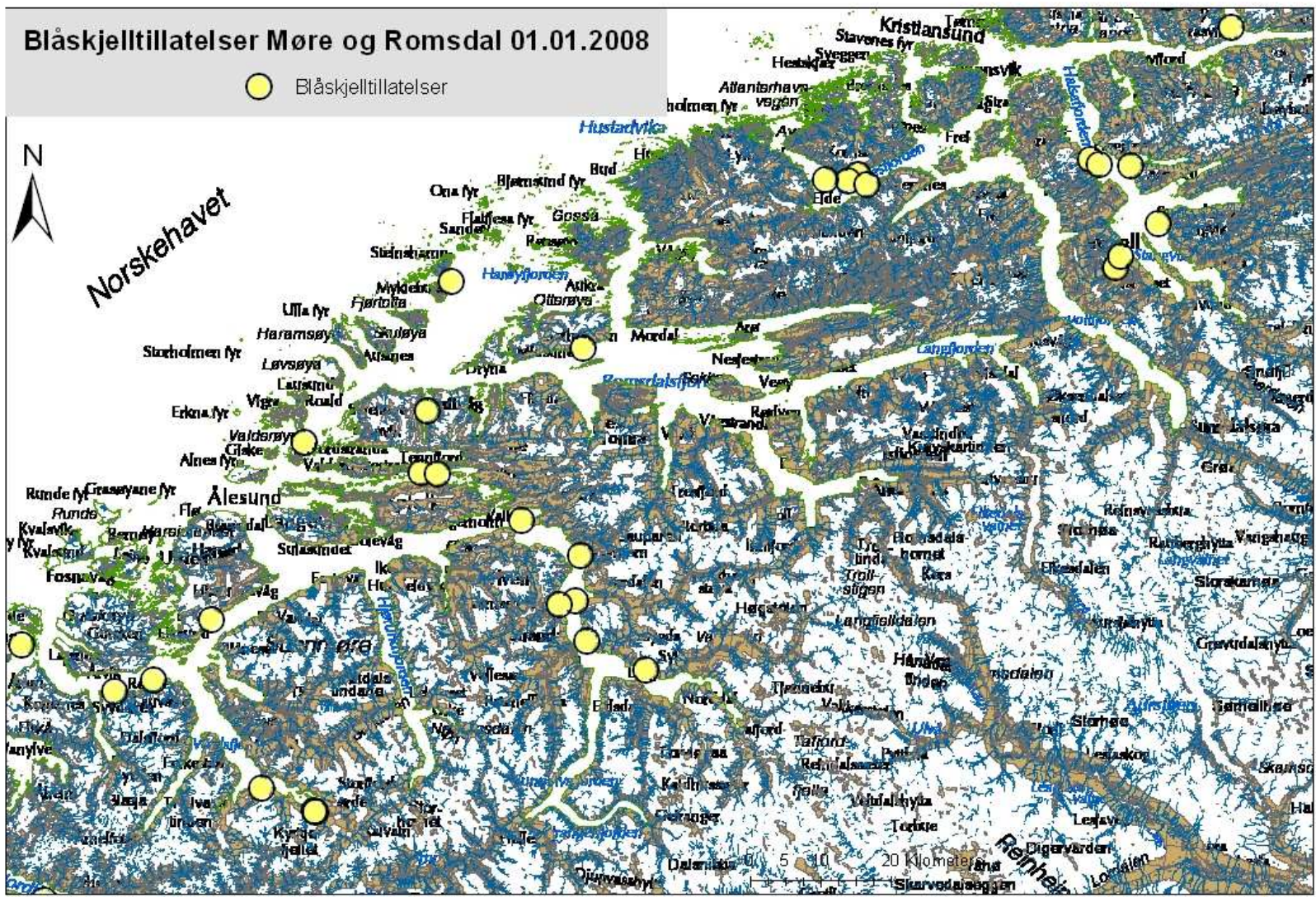
Figur A6. Blåskjelltillatelsene i Rogaland

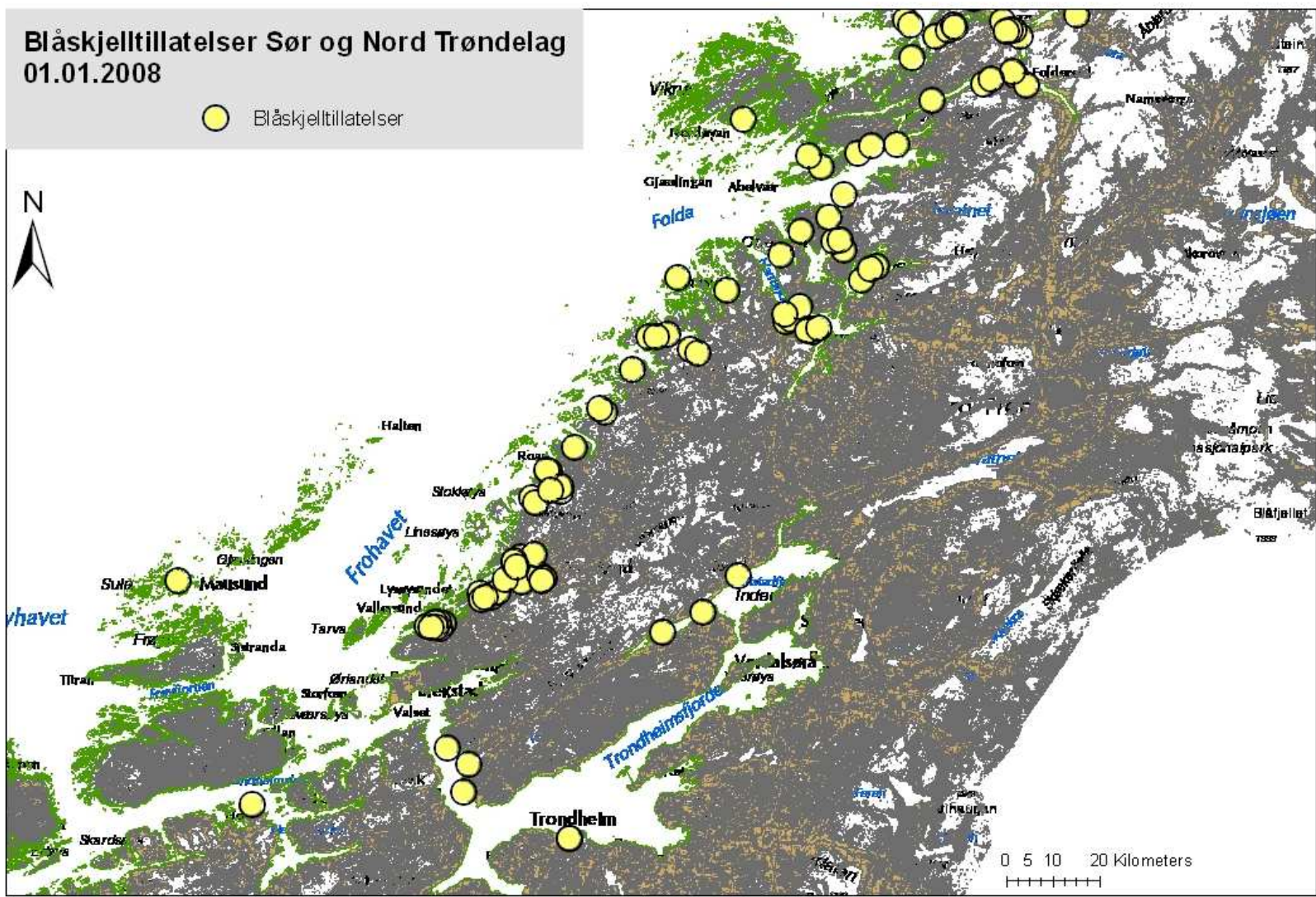
Figur A7. Blåskjelltillatelsene i Hordaland

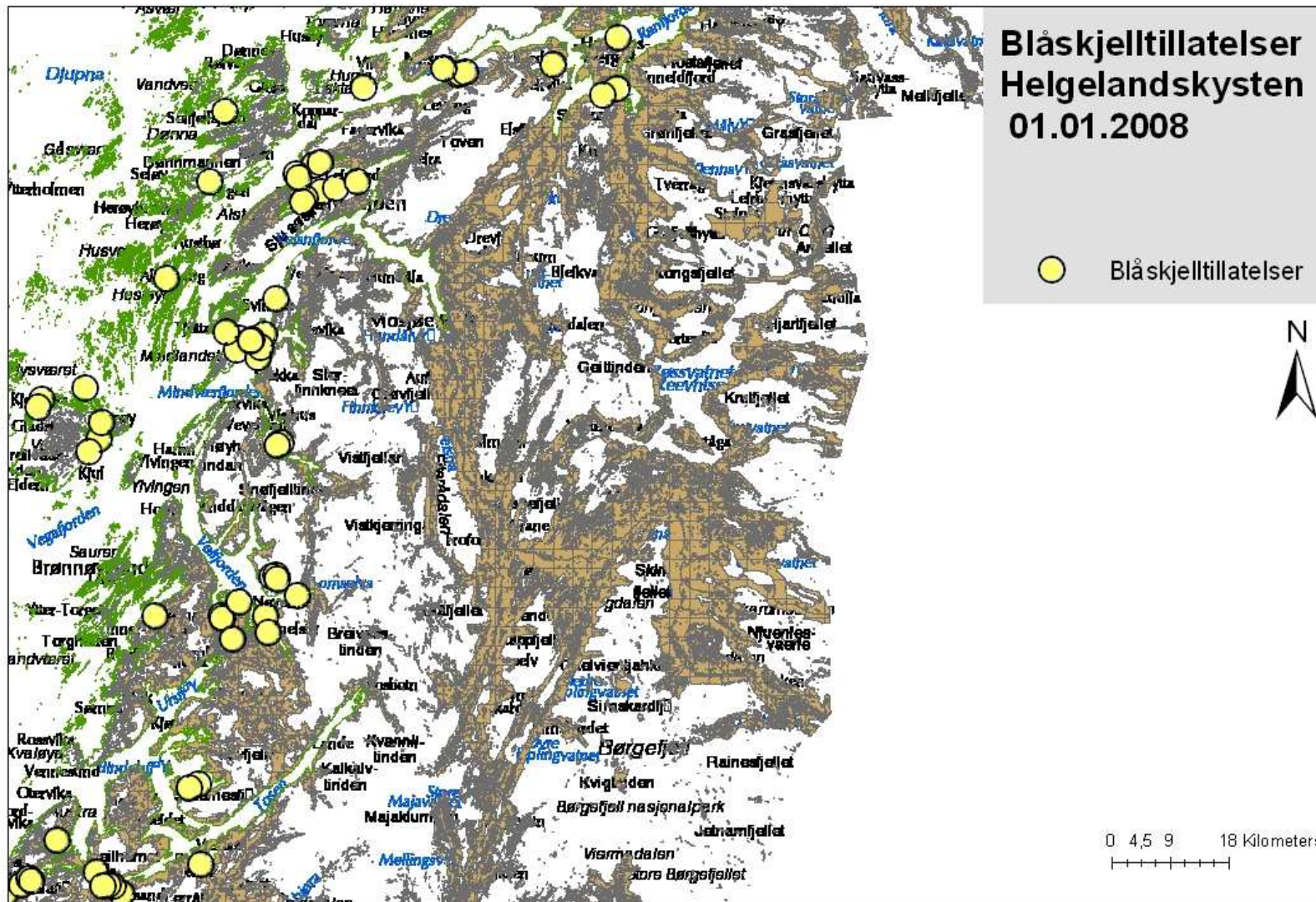
Figur A8. Blåskjelltillatelsene i Sogn og Fjordane

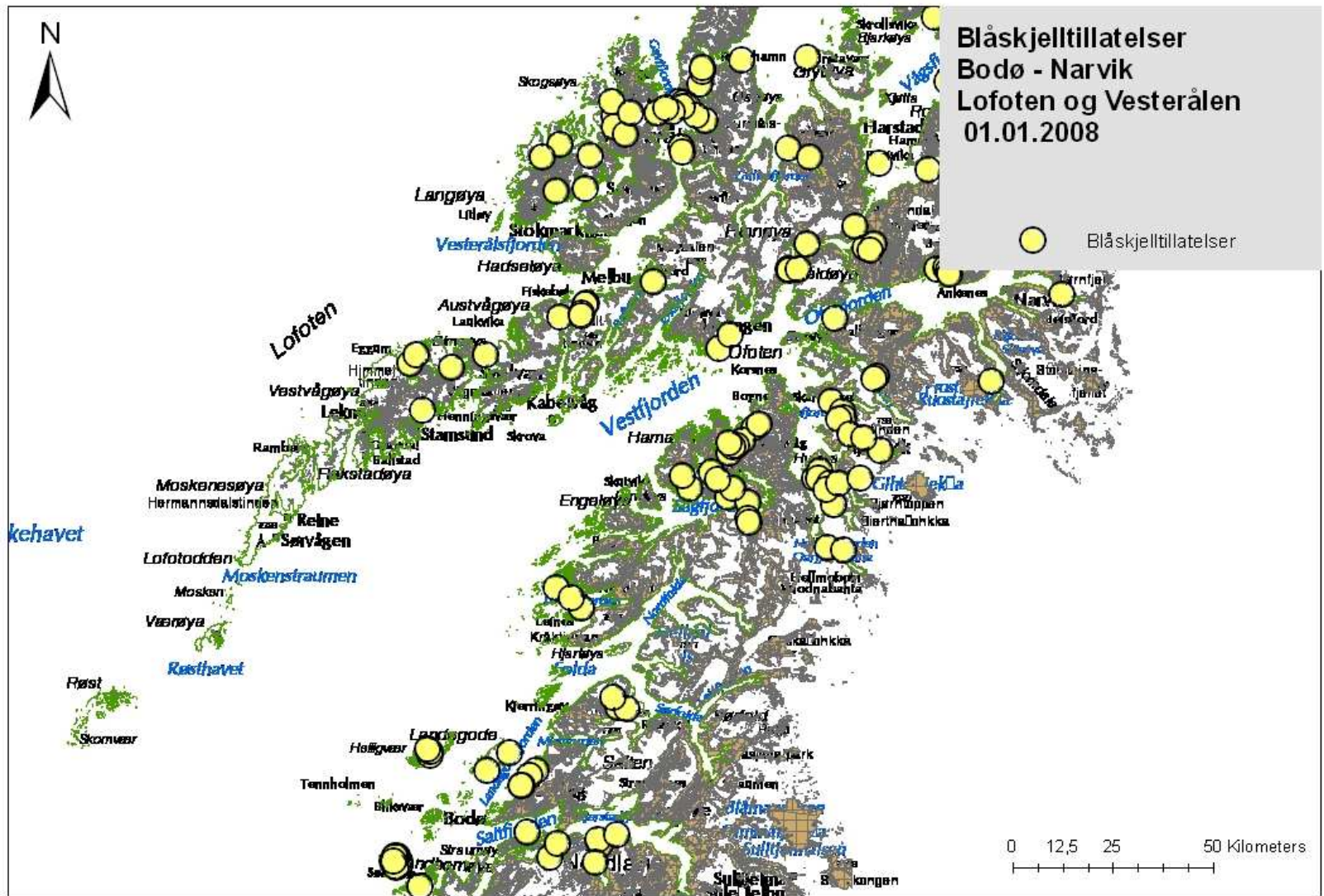
Figur A9. Blåskjelltilletelsene i Møre og Romsdal

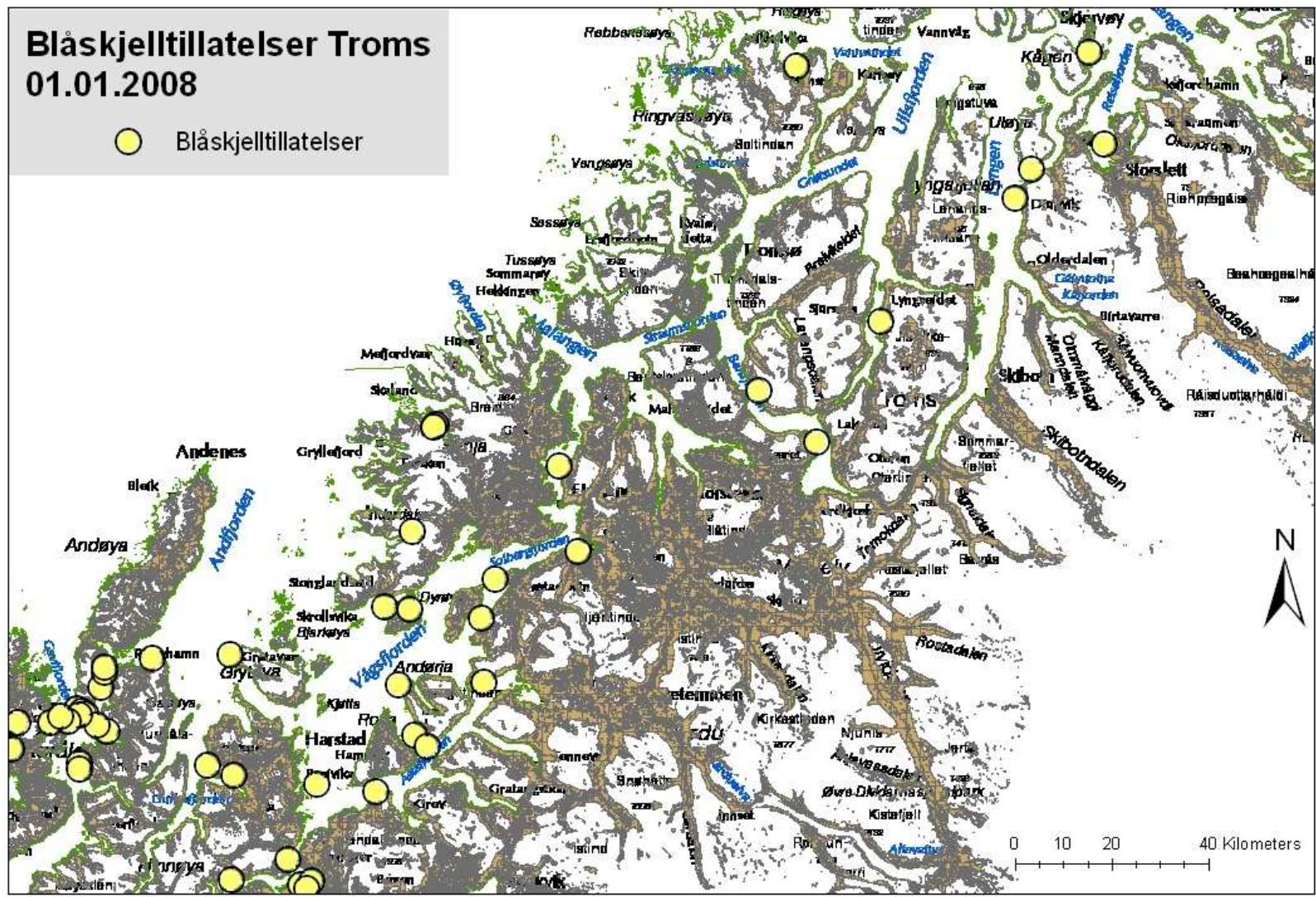
Figur A10. Blåskjelltillatelsene i Sør- og Nord-Trøndelag

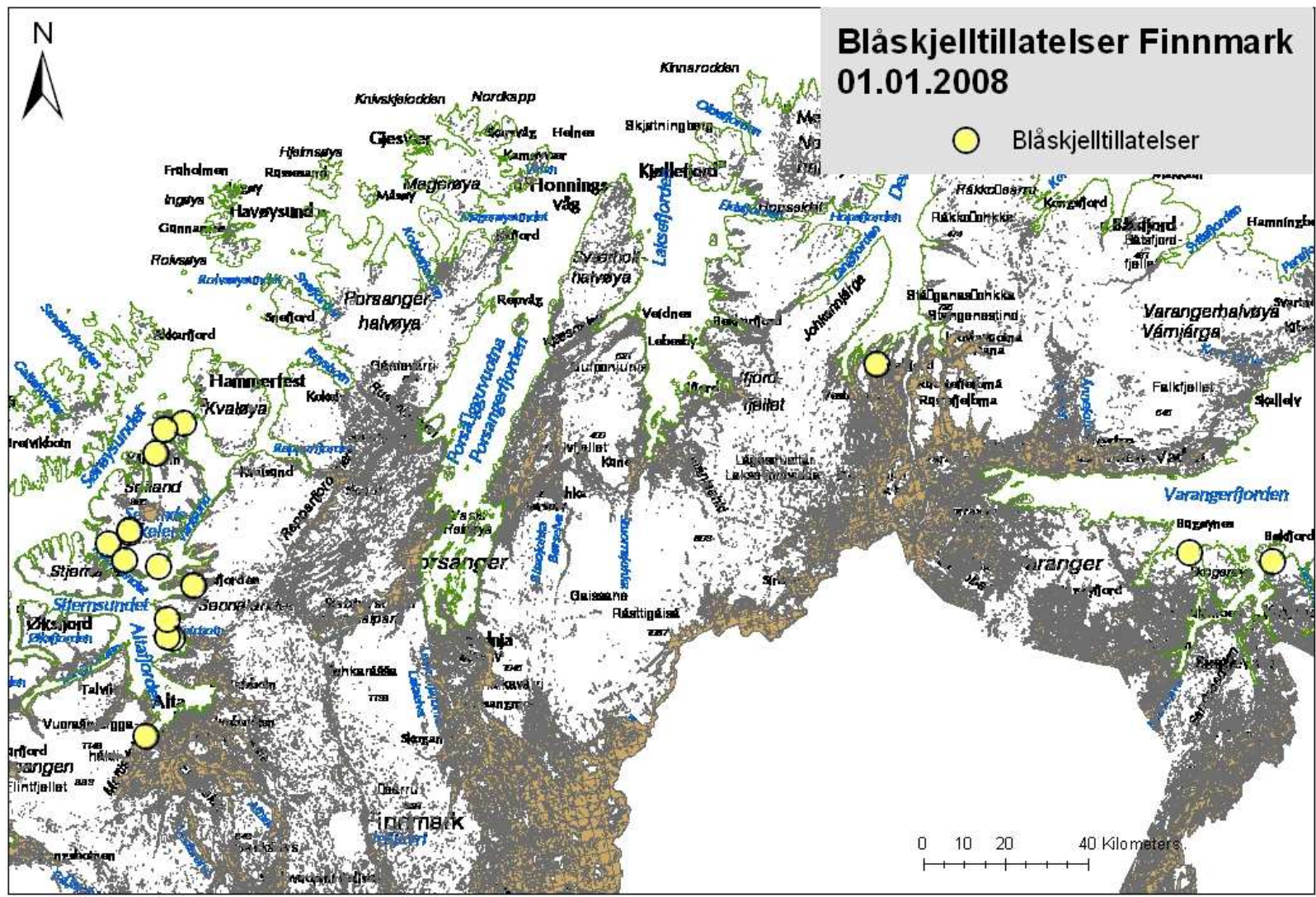
Figur A11. Blåskjelltillatelsene på Helgelandskysten, Nordland

Figur A12. Blåskjelltillatelsene Fra Bodø – Narvik og Lofoten og Vesterålen, Nordland

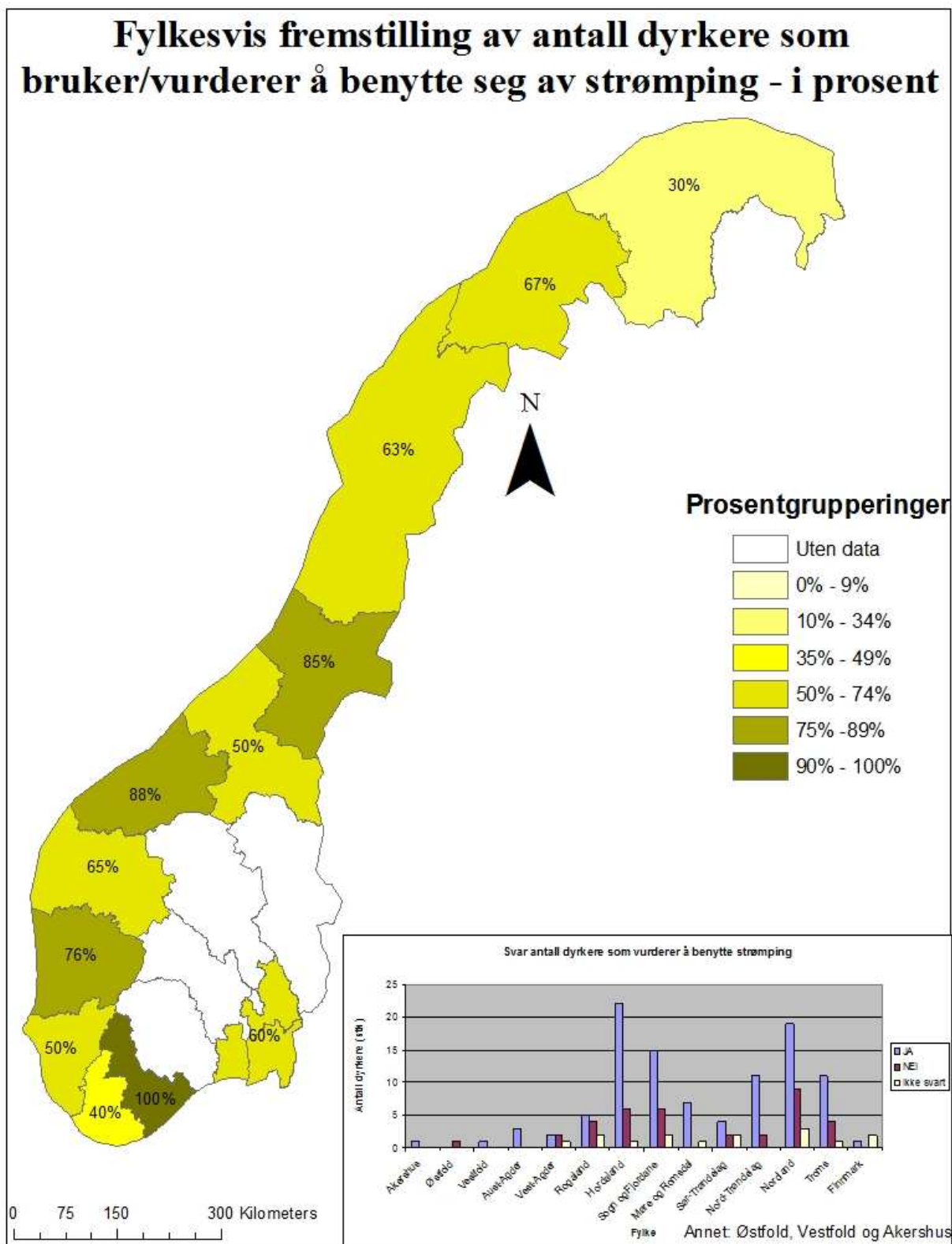

Figur A13. Blåskjelltillatelsene i Troms

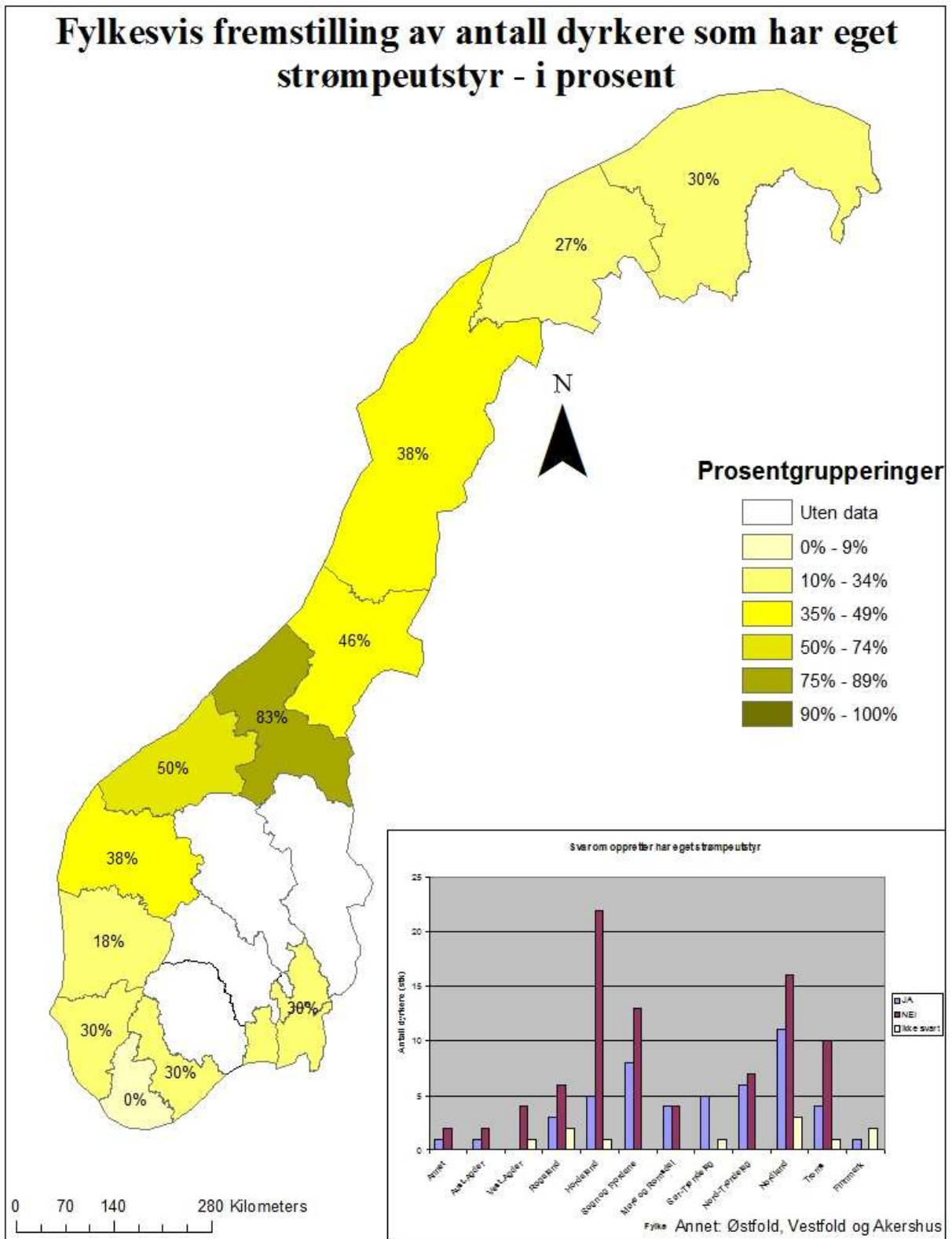

Figur A14. Blåskjelltillatelsene i Finnmark

VEDLEGG B

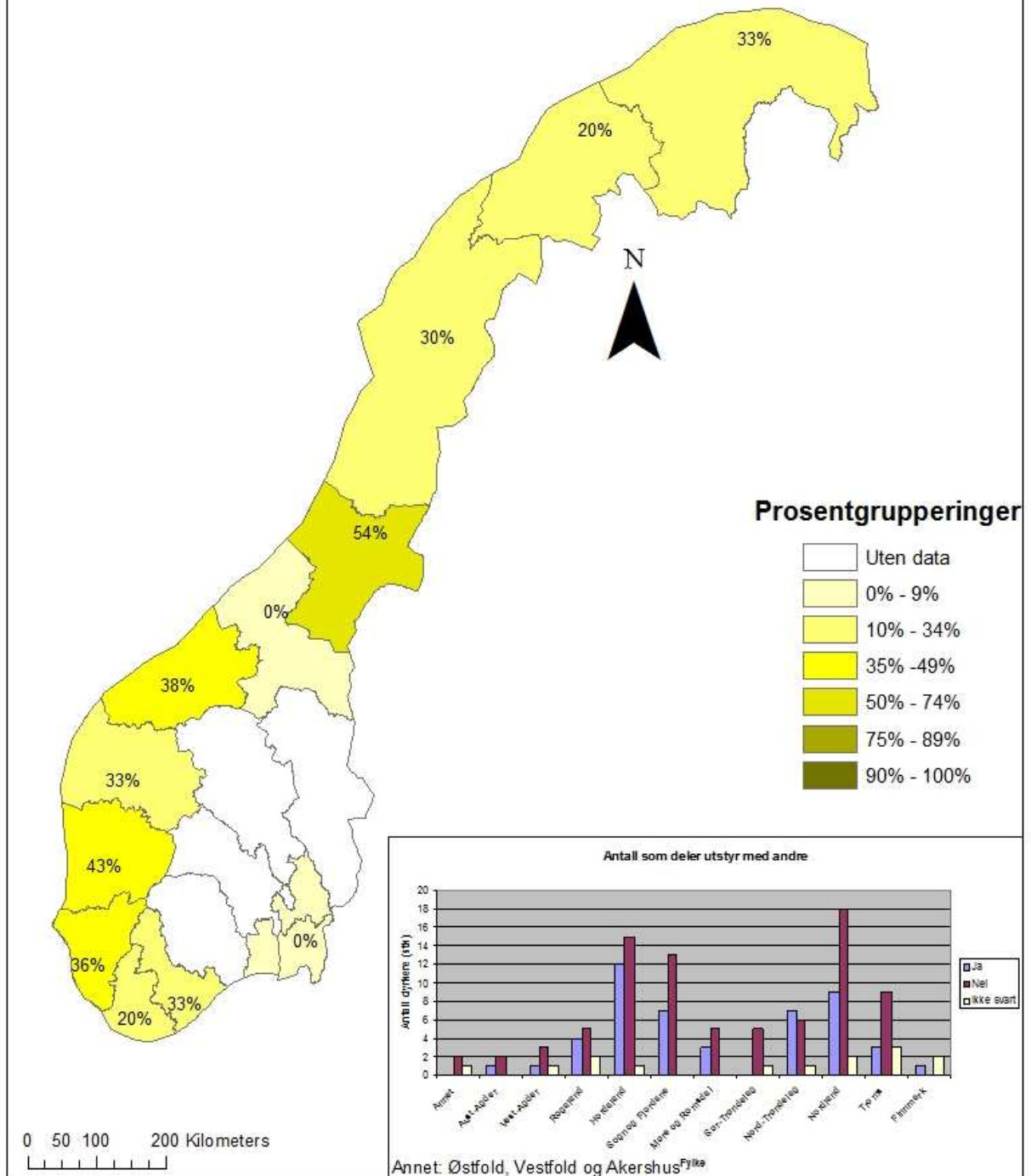

Figur B1. Prosentvis fremstilling på fylkesnivå av antall aktører som benytter eller vurderer å benytte strømping i fremtiden. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

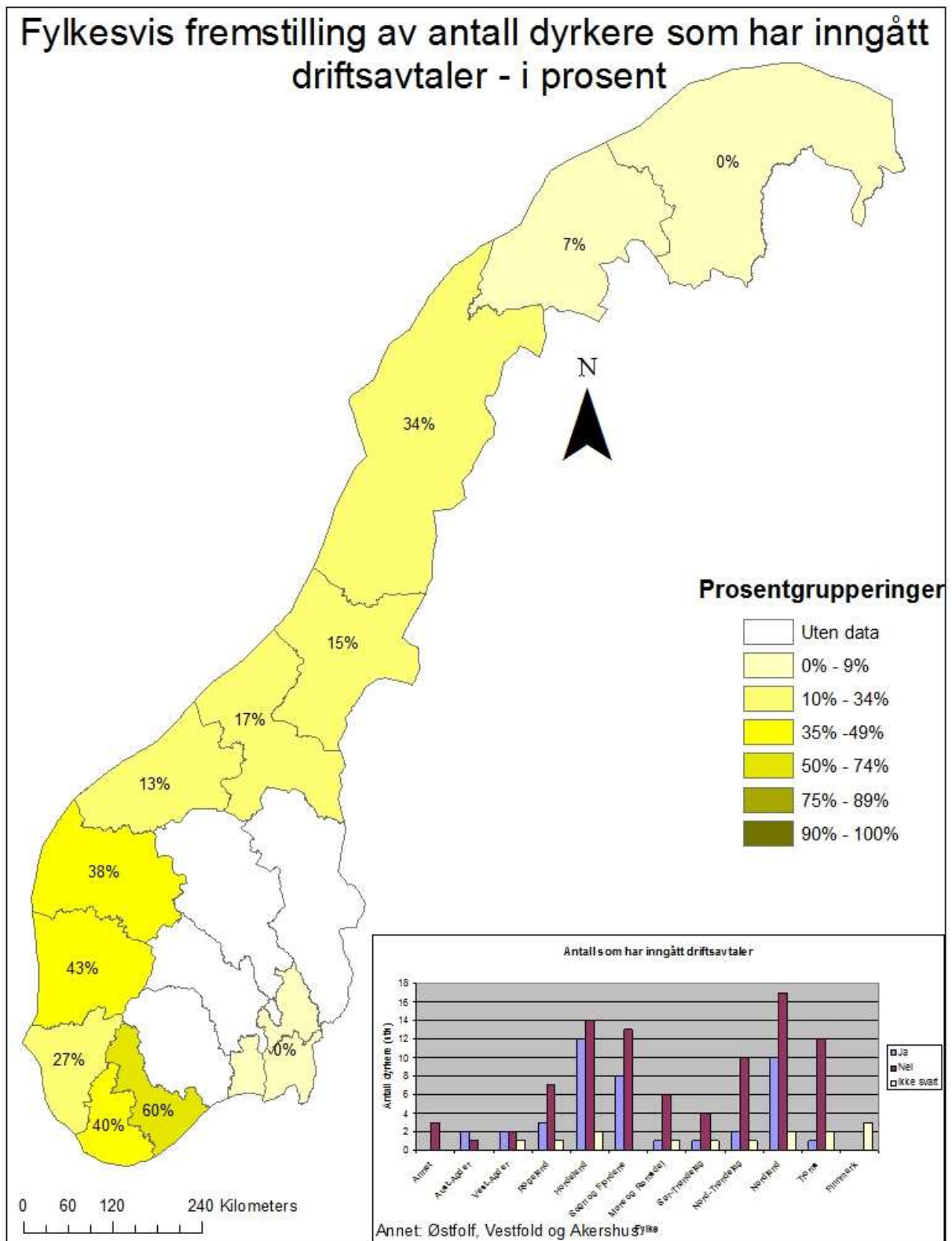

Figur B2. Prosentvis fremstilling av antall aktører som eier eget strømpeutstyr. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

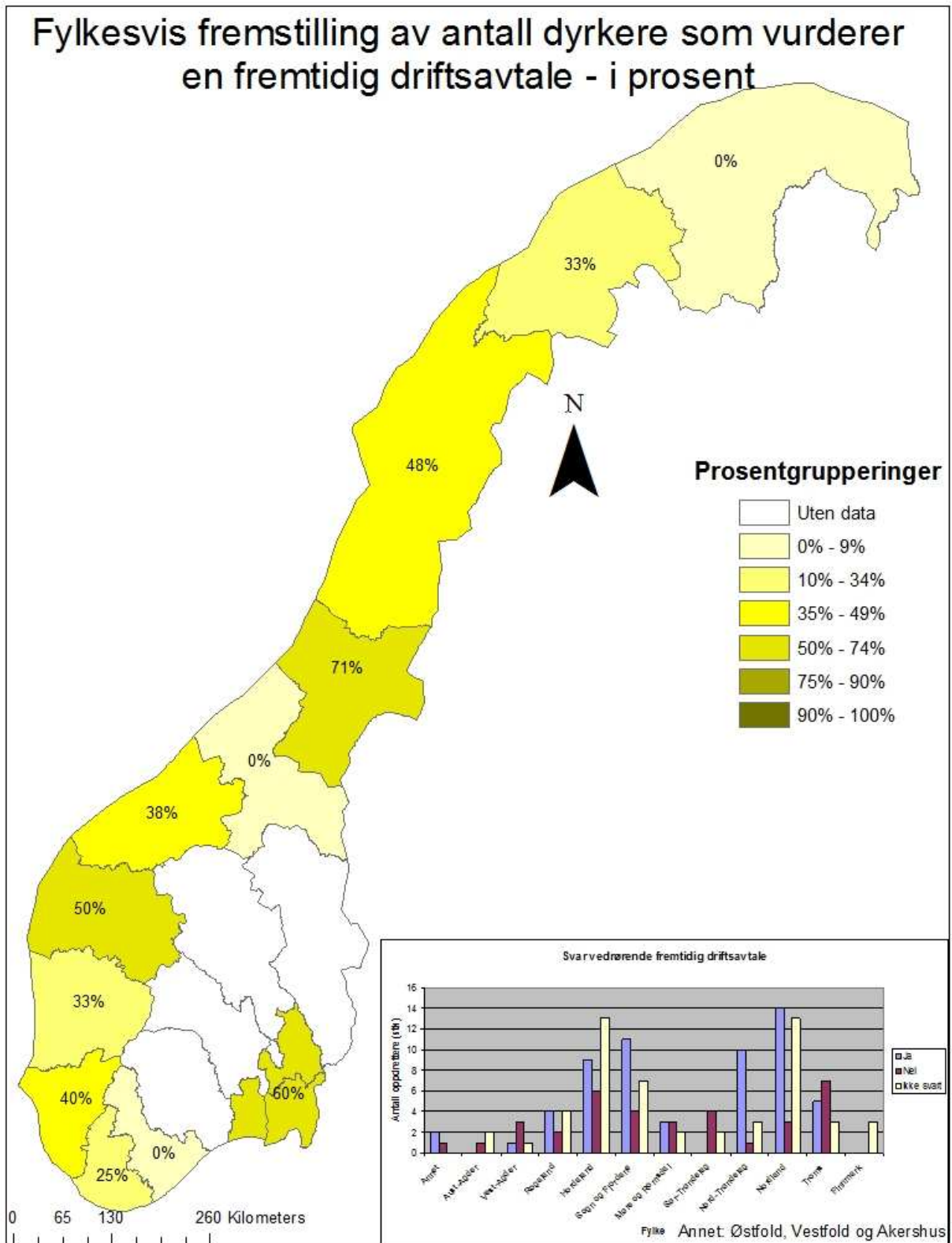
Fylkesvis fremstilling av antall dyrkere som deler utstyr med andre interessenter - i prosent

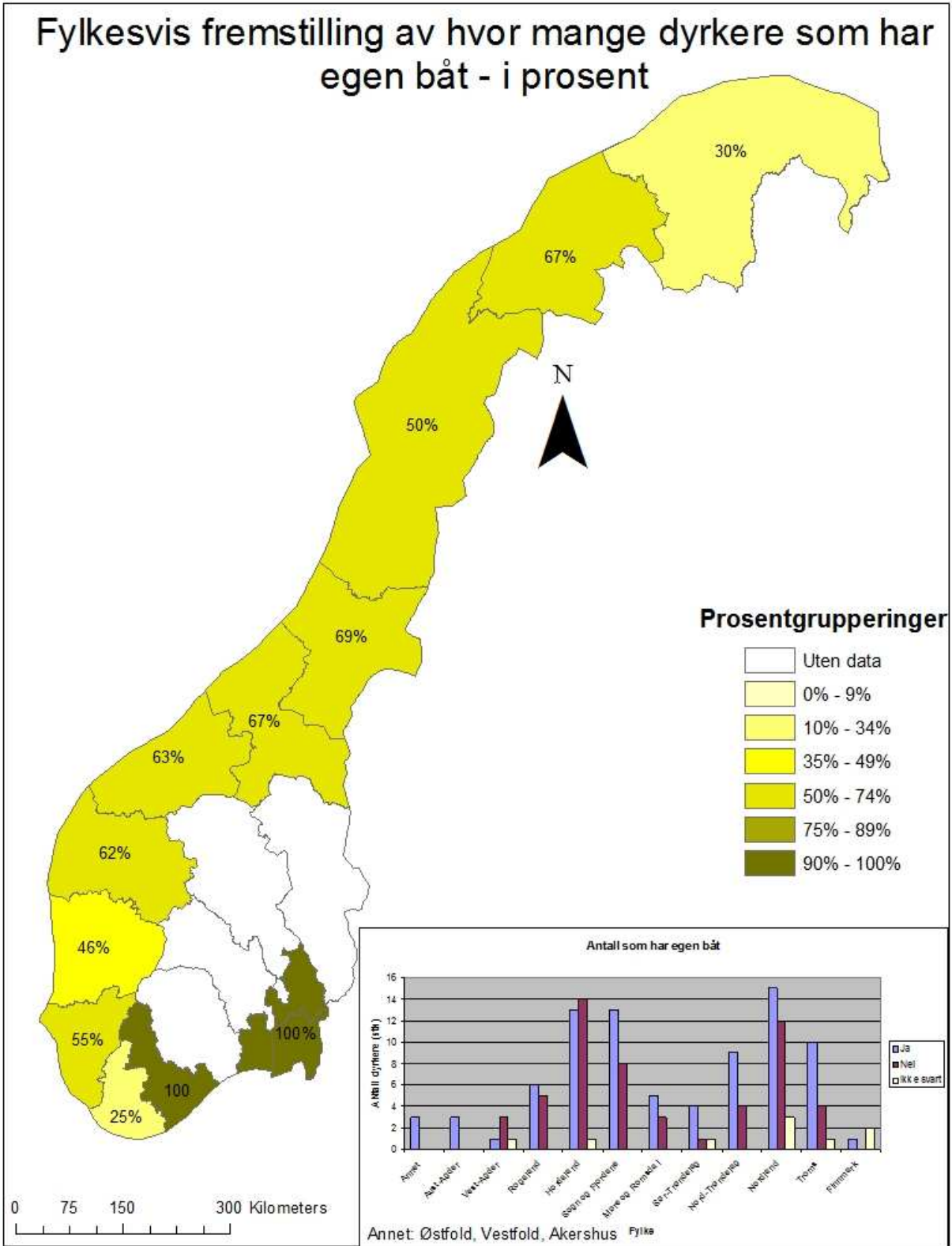
Figur B3. Prosentvis fremstilling av antall aktører som deler utstyr med andre interessenter. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

Figur B4. Prosentvis fremstilling av antall aktører som har inngått driftsavtale med andre interessenter. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

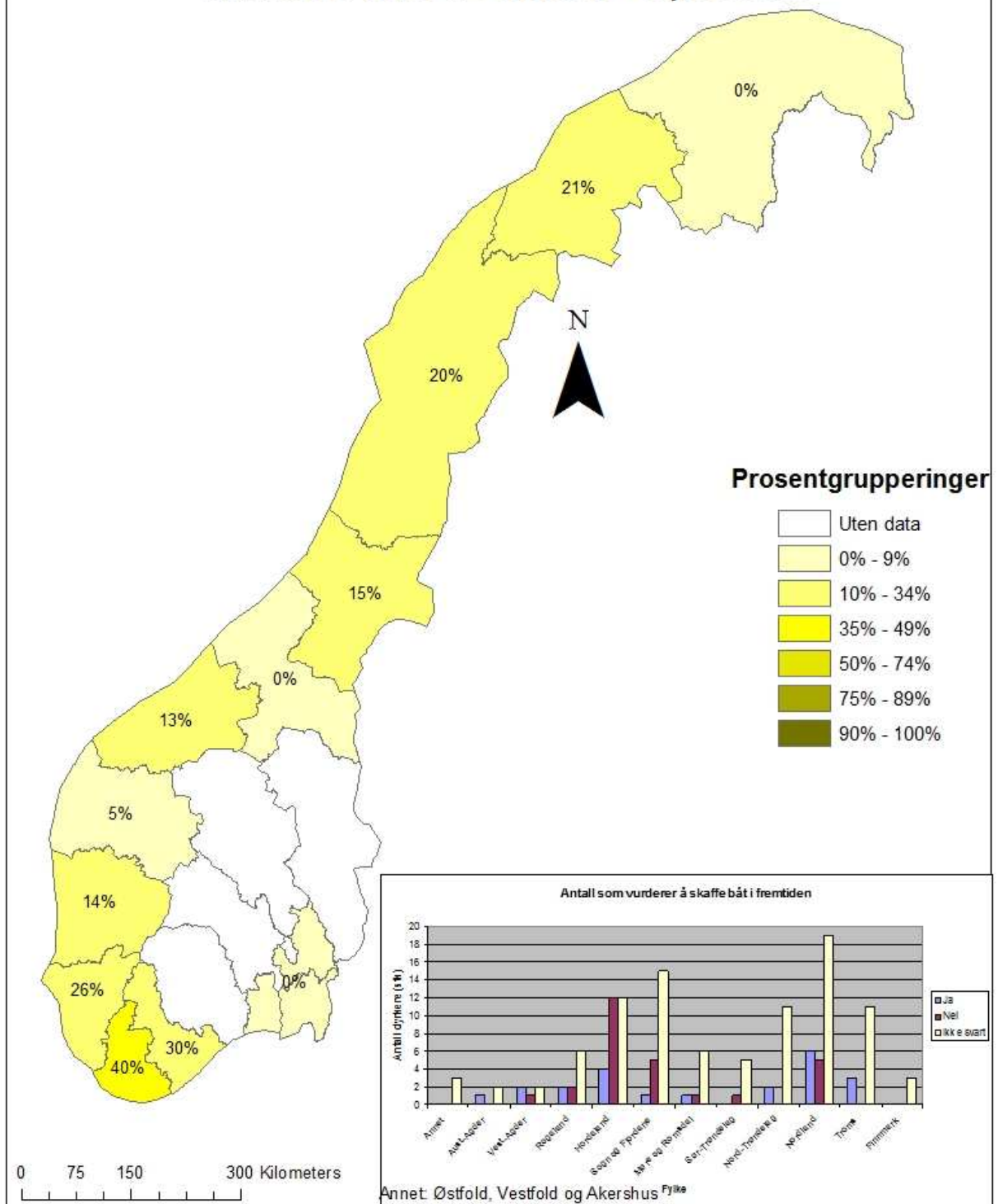

Figur B5. Prosentvis fremstilling på fylkesnivå av antall aktører som vurderer å inngått driftsavtale med andre interessenter i fremtiden. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

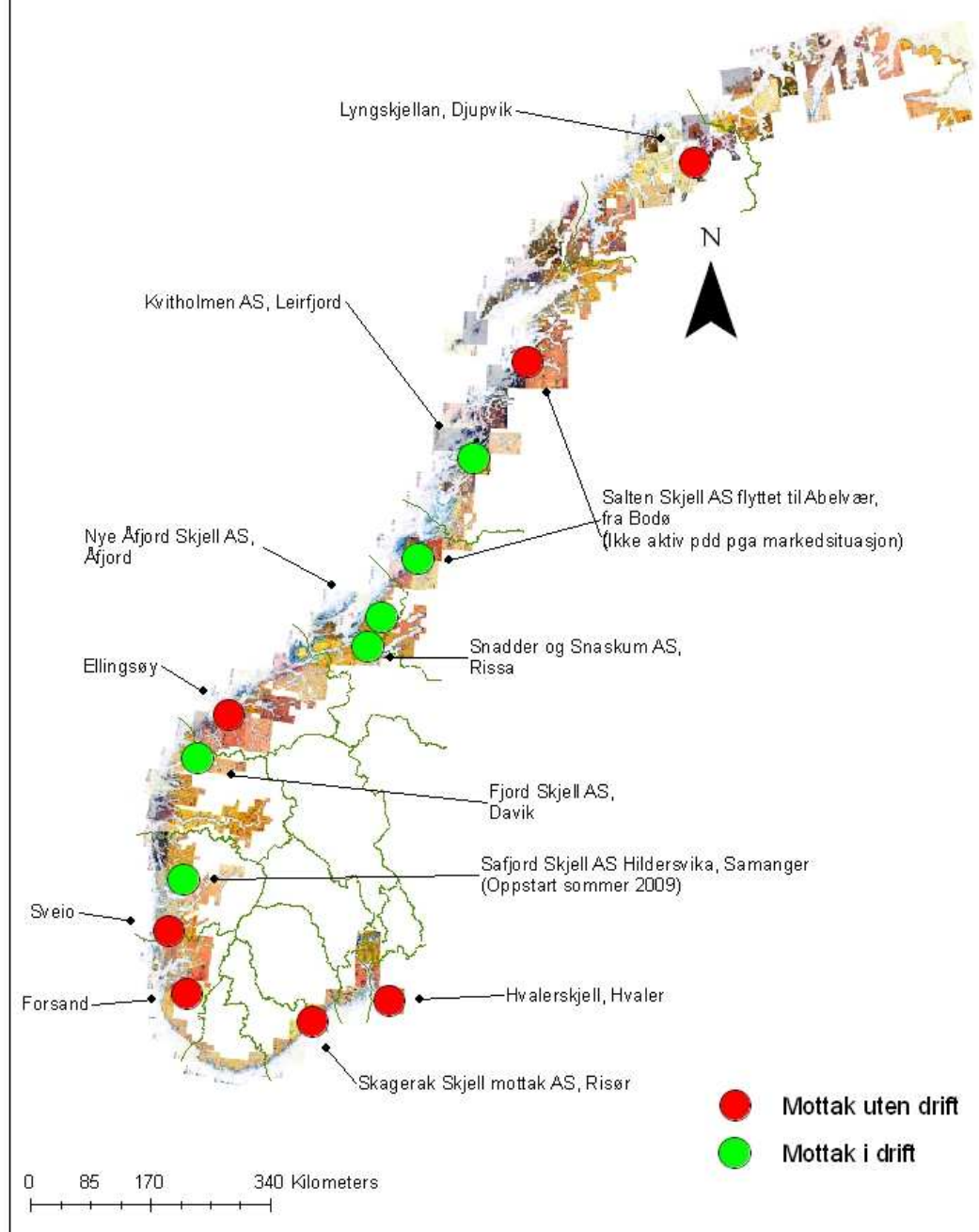
Figur B6. Prosentvis fremstilling på fylkesnivå av antall aktører som har egen båt. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

Fylkesvis fremstilling over antall dyrkere som vurderer å anskaffe båt i fremtiden - i prosent

Figur B7. Prosentvis fremstilling på fylkesnivå av antall aktører som vurderer å kjøpe inn båt i nær fremtid. Data er sortert i prosentgrupper. Innskutt figur med søylediagram av innhentede data viser hvor mange som har svart Ja, Nei eller ikke svart.

Oversikt over mottak med eller uten drift

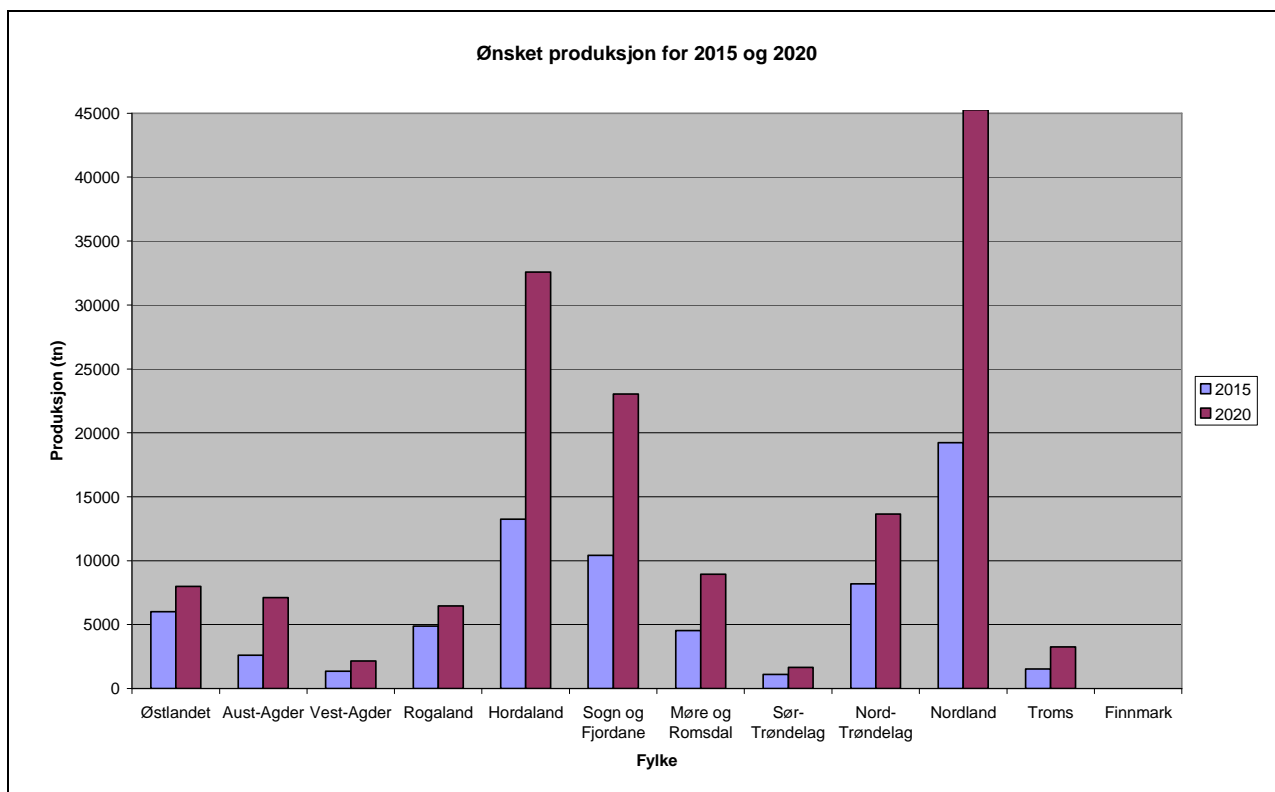
Figur B8. Oversikt over mottaksanleggene i Norge fordelt på aktiv drift eller nedlagt uten drift.

Tabell B1. Oversikt over omsetning i tonn i årene 2005-2007. Omsetningen er fordelt mellom bulk, nett eller annen pakning samtidig som det er fordelt mellom sortert og usortert produkt. På landsbasis var det 47 som ikke svarte for 2006 og 2007 og 52 som ikke svarte for 2005. Total omsetning av skjell gjelder derfor kun 101 foretak i 2006 og 2007 og 96 foretak i 2005. Østlandet: Telemark, Buskerud, Østfold, Vestfold og Akershus. **Forkortelser: SB – Sortert Bulk, USB – Usortert Bulk, SN – Sortert Nett, USN – Usortert Nett, SA – Sortert Annet, USA – Usortert Annet.**

	2007							2006							2005						
	SB	USB	SN	USN	SA	USA	Sum Fylke	SB	USB	SN	USN	SA	USA	Sum Fylke	SB	USB	SN	USN	SA	USA	Sum Fylke
Østlandet	0	200	0	0	0	0	200	0	500	0	0	0	0	500	0	410	0	0	0	0	410
Aust-Agder	0	287	0	0	0	0	287	0	90	0	0	0	0	90	0	216	0	0	0	0	216
Vest-Agder	0	0	0	0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	30	0	356	0	0	0	0	356
Rogaland	0	310	0	0	0	0	310	0	549	0	0	0	0	549	0	667	0	0	0	0	667
Hordaland	14,5	18,5	0	0	0	0	33	38	235	0	0	0	0	273	53,5	104	0	0	34,8	15,3	208
Sogn og Fjordane	119	38,5	0,3	54	8,5	1	221	125	24	0,4	0	0,5	1	151	46,9	125,7	0,6	44	0	1	218
Møre og Romsdal	0	34	0	0	65	0	99	12	135	0	0	0	0	147	0	30	0	0	0	0	30
Sør-Trøndelag	0	0	349	0	0	0	349	0	0	100	0	232	0	332	28,5	0	279	0	0	0	308
Nord-Trøndelag	81,6	177	0	0	0	0	259	239	216,3	0	0	0	0	455	137	216,3	0	0	0	0	354
Nordland	24,4	776	0	0	33	0	833	81,7	781,5	0	0	27	0	890	1,5	300	0	0	11	0	313
Troms	0	100	0,04	0	0	0	100	0	0	0,4	0	0	0	0,4	0	0	0,2	0	0	0	0,2
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	0	0	0	0	0	75
Sum hele landet	239	1941	349	54	107	1		495	2561	101	0	260	1		343	2425	280	44	46	16	
Total omsetning	2691							3417							3155						

Tabell B2. Salg av blåskjell per år. Mengde i tonn. Verdi i 1000 kroner. Antall årsverk og produksjon per årsverk i mengde tonn og verdi kr. Kilde: Fiskeridirektoratet.

	2007	2006	2005
Tonn	2 661	3 714	4 885
Kroner	19 623	15 292	20 479
Antall årsverk	69	80	114
Produksjon/årsverk (tn)	39	46	43
Produksjon/årsverk (kr)	284 391	191 150	179 640

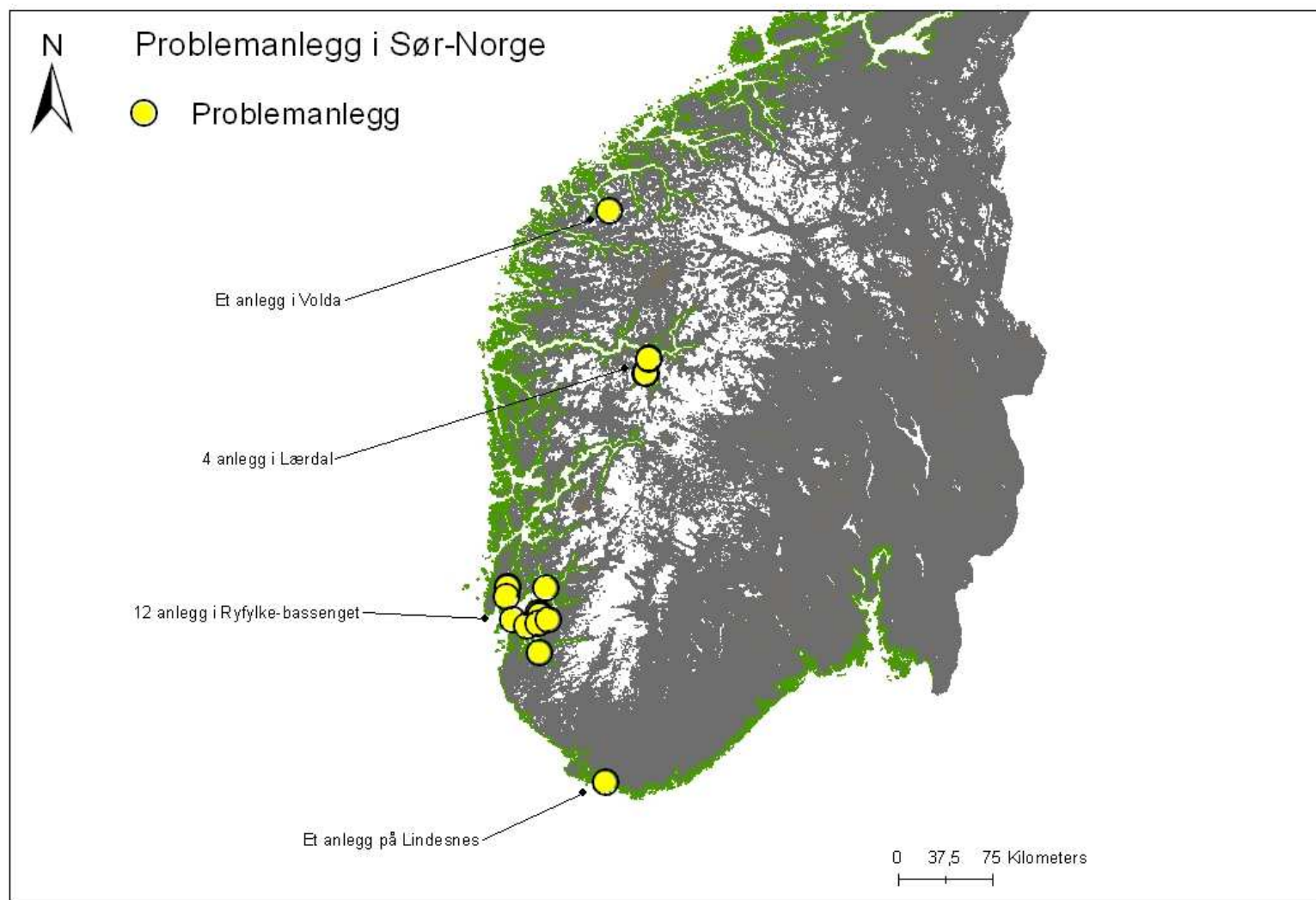

Figur B10. Grafisk fremstilling av ønsket produksjon for 2015 og 2020.

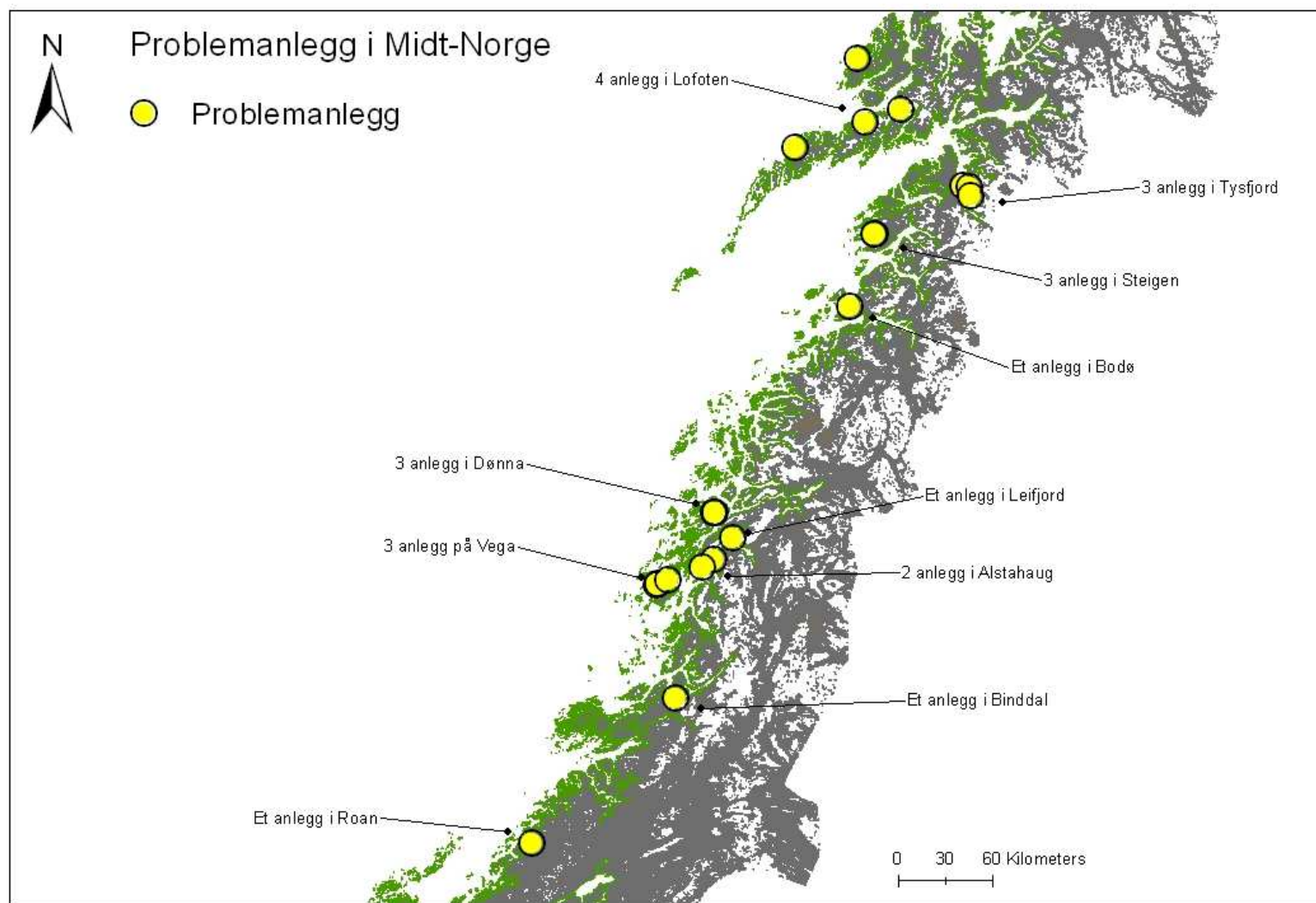
VEDLEGG C

Tabell C1. Oversikt over antall tillatelser inndratt i løpet av blåskjelloffensiven frem til 27. Mars 2009.

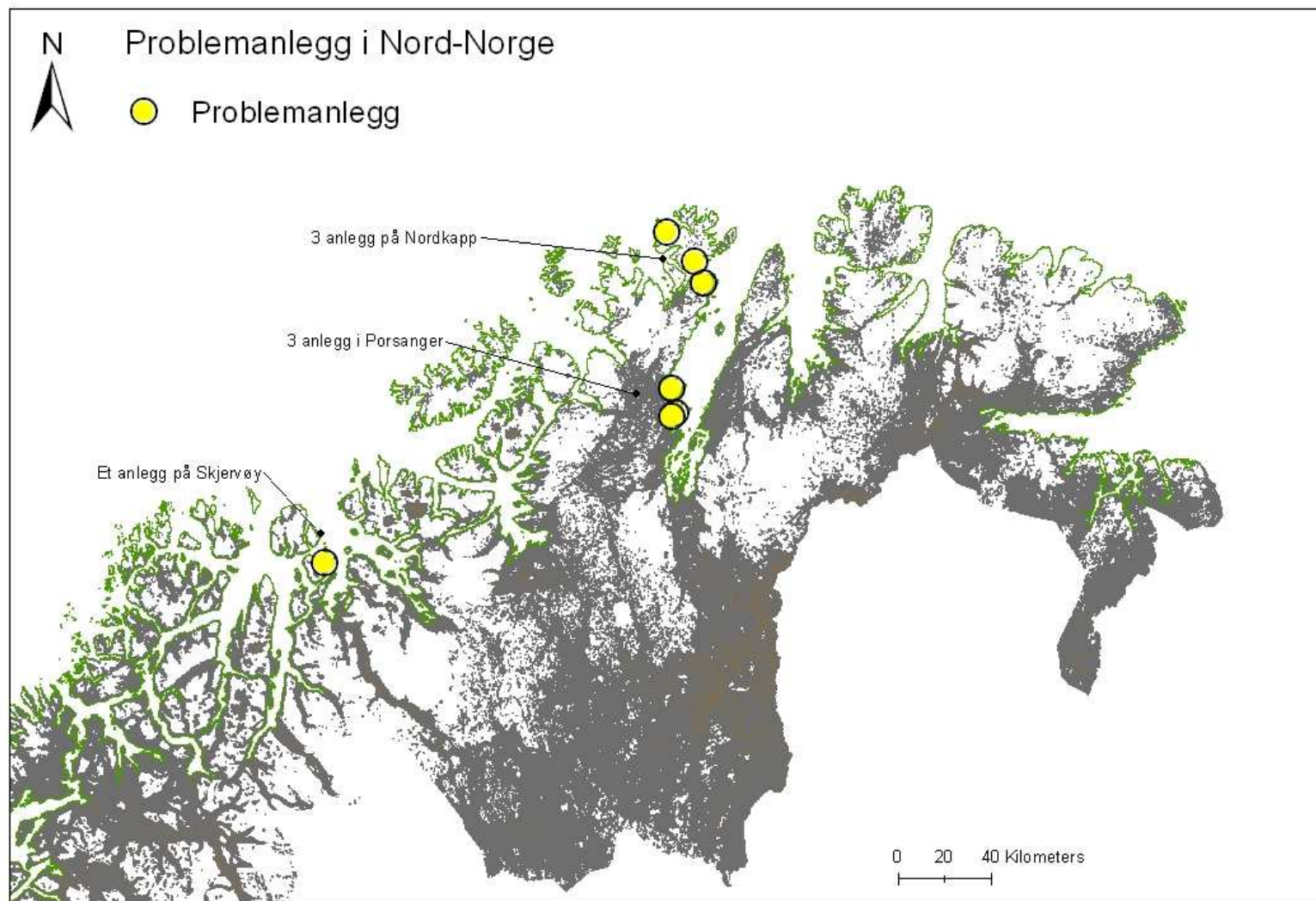
Region	Inndratte tillatelser
Finnmark	16
Troms	18
Nordland	75
Trøndelag	16
Møre og Romsdal	12
Vest	39
Sør	3
Norge	179

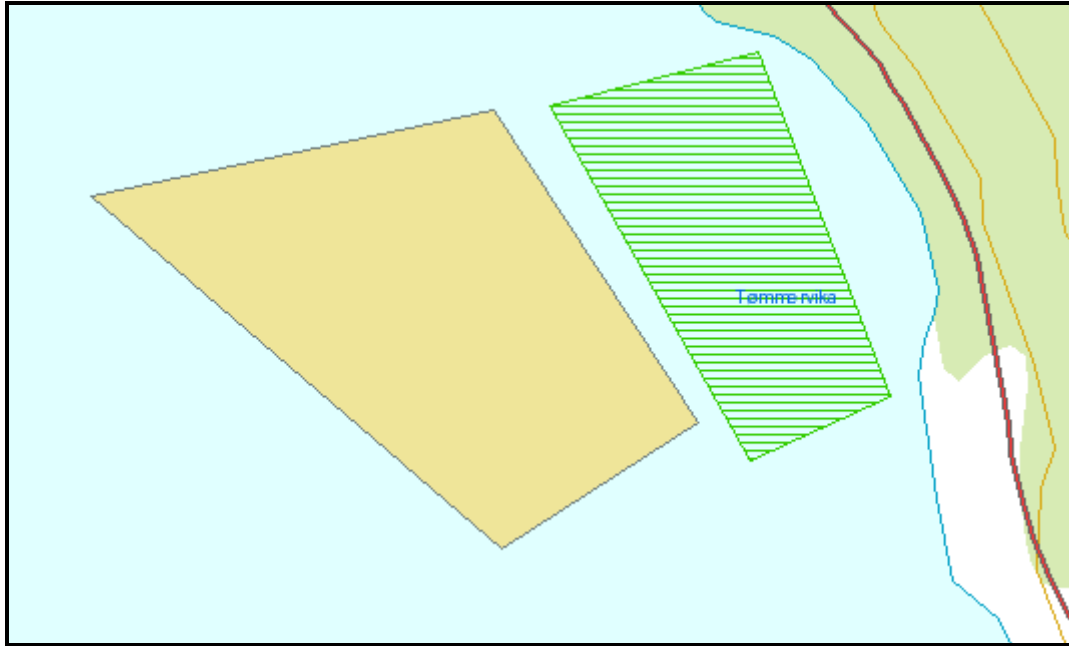
Figur C1. Oversikt over problemanleggene i Sør-Norge. Vest-Agder – Møre og Romsdal.

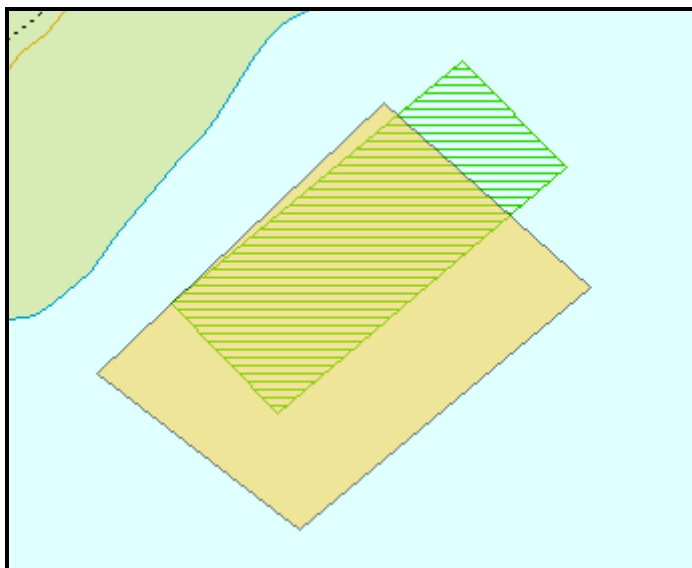
Figur C2. Oversikt over problemanleggene i Midt-Norge. Sør-Trøndelag – Nordland.

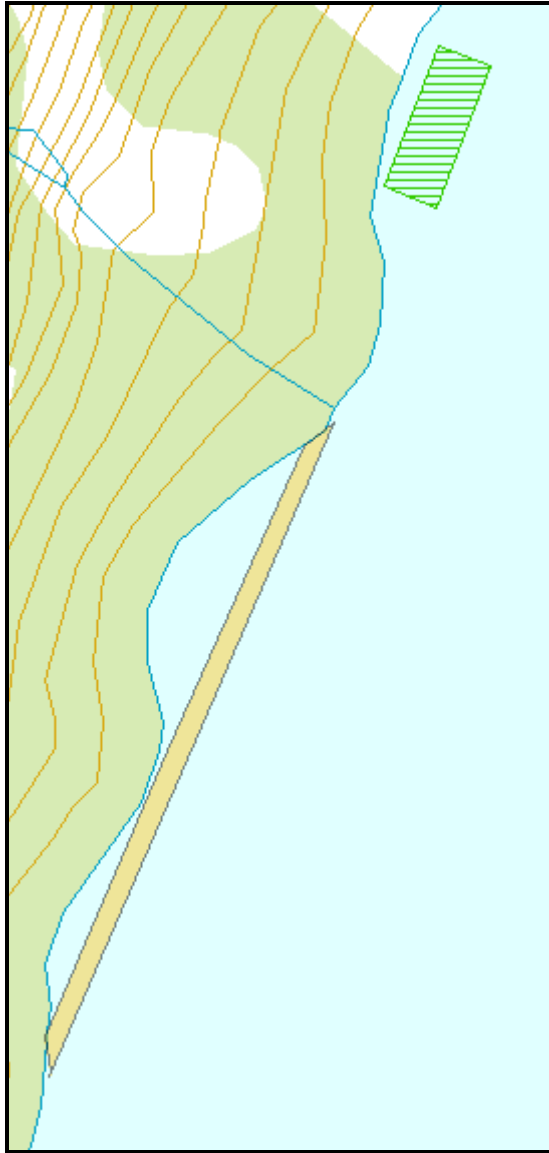
Figur C3. Oversikt over problemanleggene i Nord-Norge. Troms og Finnmark.

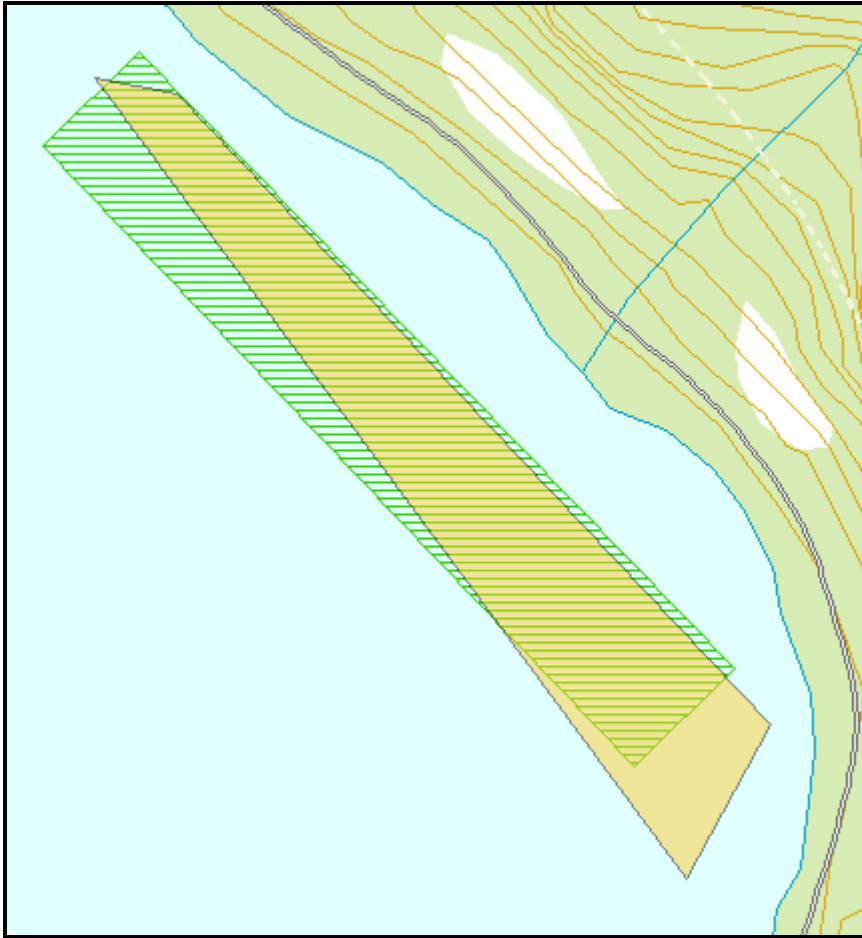
Figur C4. Lokalitet 12024 – Feilplassering i forhold til tillatelsen
 Brungult – Kontrollerte ytterpunkter. Grønt – Tillatelsens klarerte ytterpunkter

Figur C5. Lokalitet 15535 – Arealbeslag større enn tillatelsen.
 Brungult - Kontrollert ytterpunkter. Grønt – Tillatelsen klarerte ytterpunkter

Bilde C6. Lokalitet 12174 – Feilplassering i forhold til tillatelsen
Brungult – Kontrollerte ytterpunkter Grønt – Tillatelsens klarerte ytterpunkter

Figur C7. Anlegg plassert tilnærmelesvis i henhold til tillatelsen.
Brungult – Kontrollert ytterpunkter. Grønt – Tillatelsens klarerte ytterpunkter

VEDLEGG D

Metode for stikkprøver

Stikkprøvene ble tatt på det strekket i anlegget som dyrker oppga høsteestimat for. Dette var helst i ytterste bæreline, hvor mattilgangen er størst. Det ble trukket opp en samler og en prøve på 30 cm ble tatt ca. 1 m fra toppen av bærelinen. Prøven ble vasket, skjellene skilt fra hverandre, og døde og ødelagte skjell ble kastet. Alle skjell som ble brukt var fri for påslag (rur eller kalkkrør ble godtatt). Skjellene ble målt i lengde og plassert i lengde grupper (<40mm, 40-45mm, 45-50mm, 50-55mm, 55-60mm, 60-65mm, 65-70mm, 70-75mm og >75mm). Når skjellene var ferdig målt, ble hver gruppe skjell telt og veid. Alle resultater ble matet inn i et regneprogram som regnet ut en størrelsessortering for prøven og antall kilo skjell på en meter samler, samt hvor mange skjell fra hver gruppe som utgjorde et kg¹. Resultatet gjorde det mulig å regne ut en teoretisk høstbar biomasse for anlegget. Det ble tatt hensyn til antall kg skjell på en meter samler, antall meter samlere det faktisk var skjell på (flere steder var det kun de to første meterne som hadde blåskjell, mens de resterende meter hadde påslag av sjøpung eller andre påvekstarter), og antall bæreliner som hadde samme årsklasse skjell. Disse opplysningene var basert på oppdretters egne tall, og observasjoner fra kontroll hvor slike forelå.

Metode for verifisering av høsteestimatene

Verifiseringen av estimatene er gjort ved å sammenligne oppdretters egne tall med Fiskeridirektoratets tall og observasjoner (tabell D1). Estimering av hvor stor biomasse det var i anlegget etter en viss periode ble gjort på grunnlag av størrelsene på skjellene i høstprøvene. For å vurdere hvor store de høstbare skjellene skulle være måtte vi legge til grunn hvilket marked oppdretter selger til. Disse opplysningene er hentet inn gjennom spørreundersøkelsen (se 2.1.1). I de tilfeller hvor oppdretter selger til det franske markedet, har den estimerte biomassen blitt omregnet til å gjelde der hvor den største andelen av forventet størrelsesfordeling dekker ønsket størrelse, 45-50mm. Samme type omregning er blitt gjort for de av oppdretterne som velger andre markeder som ønsker større skjell. Noen steder har vi måtte beregne ett års tilvekst, andre steder bare 6 måneder. Gjennomsnittstilveksten til et blåskjell sør for Trøndelag er ca. 25mm per år², hvor skjellene er et sted mellom 15-20mm i løpet av første påvekstår (et år etter påslag). Andre påvekstår vokser skjellene ca. 25mm, tredje påvekstår vokser de 20mm og fjerde påvekstår 15mm. Selve tilveksten skjer mest i perioden april-nov. Derfor har vi valgt å bruke 12 mm per 6 måneder for å forenkle prognosen. Tilveksten i Nordland er gjerne litt mindre. Her vil yngel være langt mindre etter første påvekstår, og føre til at skjellene trenger minst ett år lengre vekstperiode for å nå høstbar størrelse. I Troms og Finnmark gyter blåskjell fra mai eller juni og fester seg i juli og utover sommeren og høsten. Senhøstes er skjellene bare ca to mm lange. Veksten (her påvekstår) begynner så i juni og fortsetter utover sommeren og høsten de påfølgende år. Skjellene blir ca 40mm etter to vekstsesonger (3 år), og 50mm etter tre vekstsesonger (4 år)³. I Trøndelag derimot vil skjellene være 65-70mm etter tre år. Det ble brukt et gjennomsnitt på 20mm per år som tilvekstestimat i Nordland.

Alle lengdemål i en skjellprøve ble matet inn i en ny formel hvor det ble tatt hensyn til om det var ¼ år, ½ år, ¾ år eller 1 år som måtte til for å få den tilveksten for å nå høstbar størrelse. Resultatene fra størrelsesdistribusjonen ble satt inn i biomasseformelen. Her brukte vi de samme vektklassene som opprinnelig ble regnet ut fra skjellprøven. Der hvor skjellene hadde vokst over

¹ J. Bonardelli mars 2008. Ansvar for opplæring og utarbeidelse av regneprogrammet.

² J. Bonardelli okt 2008. Personlig samtale.

³ L.Krogh 2008. Høgskolen i Finnmark, nettsider. Kan blåskjell dyrkes i Finnmark.

i en ny lengdeklasse, ble det brukt et gjennomsnitt i tilveksten fra nærmeste lengdeklasse i regionen. Ved å addere dette var det mulig å regne ut ny teoretisk biomasse for anlegget/antall strekk med samme årsklasse.

Tabell D1. Oversikt over sammenligning av oppdretters egne tall med stikkprøver tatt av Fiskeridirektoratet. Anleggene er anonymiserte og fordelt på fylke. Data viser oppdretters opplysninger mht til utsettstidspunkt, høstetidspunkt og antatt høstevolum. Disse er sammenlignet med Fiskeridirektoratets vurderinger etter prøvetakning hvoretter det oppgis med et avvik. Data er også blitt etterkontrollert gjennom oppfølgingsspørsmål via telefon i november 2008.

Lokalitet Fylke		Oppdretters opplysninger der prøven er tatt	Fiskeridirektoratets høsteestimer og observasjoner	Avvik	Merknad (Telefonsamtale med oppdretter nov. 08)
Lokalitet A Møre og Romsdal	Tidspunkt for påslag	Jul 2005	Jul 2005	Ingen avvik	Ingen data
	Høstetidspunkt	Okt 2008	April 2009	+ 6 mnd	
	Høstevolum	12 tonn	Ca. 27 tonn	+ 15 tonn	
Lokalitet B Møre og Romsdal	Tidspunkt for påslag	Strømpet Jun 2006		Ingen avvik	Ingen data
	Høstetidspunkt	Aug 2008	Aug 2008	Ingen avvik	
	Høstevolum	80 tonn	60 tonn	- 20 tonn	
Lokalitet C Møre og Romsdal	Tidspunkt for påslag	Strømpet Jun 2006	2006		Ingen data
	Høstetidspunkt	Aug 2008	Aug 2008	Ingen avvik	
	Høstevolum	80 tonn	90 tonn	+ 10 tonn	
Lokalitet D (gjelder kun en rigg) Sør-Trøndelag	Tidspunkt for påslag	Mai 2005	Mai 2005		Ikke høstet, skal høstes etter plan i 2009.
	Høstetidspunkt	En rigg Jan 2009	Jan 2009		
	Høstevolum	60 tonn	81 tonn	+ 21 tonn	
Lokalitet E Sør-Trøndelag	Tidspunkt for påslag	Mai 2005	Mai 2005	Ingen avvik	Denne riggen er ikke høstet som forespeilet pga meget fine skjell og dyrker ønsker å benytte disse til nye kjøpere i utlandet. Høstet 53 tonn i okt/nov.
	Høstetidspunkt	Okt 08	Okt 2008	Ingen avvik	
	Høstevolum	100 tonn	122 tonn	+ 22 tonn	
Lokalitet F Sør-Trøndelag	Tidspunkt for påslag	Mai 2005	Mai 2005	Ingen avvik	Høstet 4 tonn (okt/nov) Høstet mindre enn planlagt pga nye markeder og omsetning av skjell fra andre steder i Norge
	Høstetidspunkt	Okt 2008	Okt 2008	Ingen avvik	
	Høstevolum	20 tonn	27 tonn	+ 7 tonn	
Lokalitet G Nordland	Utsett tidspunkt for påslag	2002	2002 (stor størrelsesspredning)		Ikke høstet pr. 15.nov.08. Venter til

Lokalitet Fylke		Oppdretters opplysninger der prøven er tatt	Fiskeridirektoratets høsteestimer og observasjoner	Avvik	Merknad (Telefonsamtale med oppdretter nov. 08)
	Høstetidspunkt	2008	Nov 2008		første halvdel 2009 grunner tidsmangel.
	Høstevolum	40 tonn	66 tonn	+ 25 tonn	
Lokalitet H Nordland	Tidspunkt for påslag	Ingen data	2002 (stor størrelsesspredning)	-	Høstet nesten hele anlegget pr 15.nov.08. ca 40-50 tonn
	Høstetidspunkt	Okt 2008	Nov 2008		
	Høstevolum	Ingen data	50		
Lokalitet I Nordland	Tidspunkt for påslag	2002	2004	-	Påbegynt høsting. Anlegg havarert. Kun et par tonn skjell.
	Høstetidspunkt	2008	Febr 2009	+	
	Høstevolum	Ingen data	20 tonn	+	
Lokalitet J Nordland	Utsett tidspunkt for påslag	Ingen data	2004 (en del eldre skjell)	-	Ingen data
	Høstetidspunkt	2008/2009	Nov 2008	-	
	Høstevolum	Ingen data	23	-	
Lokalitet K Hordaland	Tidspunkt for påslag	Strømpet apr. 2007	2007	Ingen avvik	Skal ikke høstes før 2009.
	Høstetidspunkt	Febr 2009	Febr 2009	Ingen avvik	
	Høstevolum	20 tonn	21 tonn	Ingen avvik	
Lokalitet L Hordaland	Tidspunkt for påslag	Strømpet 2006			Har driftsavtale for høsting og drift av anlegget. Dette selskapet oppgis å ikke i stand til å følge opp avtalen
	Høstetidspunkt	Jun 2008	Mar 2009	+ 9 mnd	
	Høstevolum	215 tonn	420 tonn	+ 200 tonn	
Lokalitet M Hordaland	Tidspunkt for påslag	Mai 2006	Mai 2005	+ 1 år	Ikke høstet etter plan, matinnhold ca. 20 %. Ikke god nok for europeisk marked. Dyrker vurderer høsting igjen når innhold øker rundt febr 09
	Høstetidspunkt	Okt 08	Okt 08		
	Høstevolum	40 tonn	42 tonn		
Lokalitet N Sogn og Fjordane	Tidspunkt for påslag	Ingen data			Har driftsavtale for høsting og drift av anlegget. Dette selskapet oppgis å ikke være i stand til å følge opp avtalen
	Høstetidspunkt	Jun 08	Ikke høst pr aug. 08	+ 2 mnd	
	Høstevolum	110 tonn			

VEDLEGG E

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Fiskeridirektoratet
Postboks 2009 Nordnes
5817 BERGEN

40

2006/15731

23

~~2006/19453 28~~

Deres ref

Vår ref
200600201

Dat 4 AUG. 2007

Opprydning av etterlatte blåskjellanlegg – Iverksetting av tiltaksplan

Bakgrunn

Fiskeri- og kystdepartementet viser til rapport fra arbeidsgruppen som ble nedsatt for å finne løsninger på fiskerimyndighetenes håndtering av etterlatt oppdrettsutstyr og sikring av fremtidig opprydding på lokalitetene. Rapportens ferdigstilling har blitt utsatt i påvente av Justisdepartementets Lovavdeling sin uttalelse om det offentliges adgang til å disponere over verdien av det utstyr som tas opp. Denne er nå mottatt og innarbeidet i pkt. 6.3.4 og 8.1.3 i rapporten, og er i tillegg publisert på Justisdepartementets side på www.regjeringen.no.

Operasjonalisering av rapporten

Fiskeridirektoratet bes med dette om å iverksette tiltakene i tråd med anbefalingene i rapporten.

- 1) Der eier av anlegget er kjent, bes Fiskeridirektoratet følge opp at eier gjennomfører oppryddingsplikten og følger opp med pålegg og tvangsmulkt der det er nødvendig.
- 2) I tilfeller hvor en konkursbehandling ikke er avsluttet, bør man av samfunnsøkonomiske og miljømessige hensyn søke å overdra hele eller deler av anlegget til andre interesserte aktører. På denne måten kan anlegget drives videre eller man kan gjennomføre oppryddingsplikten. Det legges til grunn at Fiskeridirektoratet, som vil gjøres kjent med konkurser i næringen, gjør bobestyrer oppmerksom på denne muligheten.
- 3) I tilfeller der eier av anlegget er ukjent eller er et AS som er slettet, bør Fiskeridirektoratet foreta en grundig undersøkelse i forhold til mulig

Postadresse
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Grubbegata 1
Org. nr.: 972 417 815

Telefon *
22 24 90 90
Nett: fkd.dep.no

Telefaks
22 24 95 85

Saksbehandler
Yngve Torgersen, 22 24 65 15
postmottak@fkd.dep.no

rettighetshavere i anlegget/utstyret. Det er viktig å klarhet i eierforholdene og ta vare på dokumentasjon som viser at man har prøvd å finne eier i tilfelle senere rettssak. Det samme gjelder i forhold til mulige pantehavere til utstyret. Det er registrert i Løsøreregisteret på pantsetters navn, og man kan eksempelvis bruke media og internett for å be panthaver melde seg, evt. ta kontakt med banker. Man bør bringe på det rene hvorvidt panteretten på selvstendig grunnlag kan anses bortfalt, og evt. forespørre om rettighetshaver vil frafalle panteretten. Dersom panteretten er bortfalt bør man søke å få slettet heftelsen i Løsøreregisteret.

Når forholdet til eventuelle eiere og panthavere er tilstrekkelig klarlagt kan man tenke seg en tretrinns operasjon for gjennomføring av opprydning;

- Fiskeridirektoratet foretar i samråd med Mattilsynet en vurdering av om blåskjellene er høstbare og kan brukes til humant konsum. Eventuelle interesserte tilbys å kjøpe biomassen.
- Dersom blåskjellene ikke kan brukes til konsum foretas en vurdering av hvorvidt andre oppdrettere kan overta utstyr og biomasse. Det må utarbeides en oversikt over anlegg og utstyr som gjøres kjent i blåskjellnæringen og næringsaktører kan vurdere om de ønsker å kjøpe utstyr.
- I de tilfeller hvor det ikke finnes interesserte kjøpere renses utstyret for biomasse og tas opp for gjenbruk/gjenvinning. Det vurderes om blåskjellene kan tilbakeføres, enten på samme lokalitet eller på annen lokalitet.

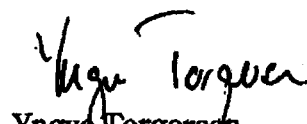
Videre administrative tiltak

Fiskeridirektoratet bes om å gjennomgå regelverket for tildeling og drift av blåskjelltillatelser med sikte på å etablere regler som i større grad forebygger manglende opprydning. Dette kan eksempelvis være:

- I tildelingsfasen kan aktuelle tiltak være krav til at oppdretter legger frem en oppryddingsplan, sannsynliggjør at risikoen for oppblomstring av giftige alger er liten, og at det dokumenteres at lokaliteten vil ha bæreevne for tiltenkt produksjon, herunder gjennomføring strømmålinger.
- I driftsfasen kan aktuelle fokusområder blant annet være nærmere oppfølging av passivitetsreglene og krav til rapporteringer.

Med hilsen

Magnor Nerheim
ekspedisjonssjef

Yngve Torgersen
avdelingsdirektør

Vedlegg : 2

FISKERIDIREKTORATET
Kyst- og havbruksavdelingen

VEDLEGG F

SPØRREUNDERSØKELSE FOR BLÅSKJELLNÆRINGEN

SVARFRIST: XX.XX.2008

Fiskeridirektoratet skal i 2008 ha økt fokus på blåskjellnæringen. Det iverksettes en blåskjelloffensiv som blant annet vil bestå av en fullkontroll av alle blåskjellanlegg samt en spørreundersøkelse for å hente inn nøkkelopplysninger i forbindelse med høsteestimer og annen relevant informasjon.

Regionkontorene vil stå for selve kontrollene og vil melde i fra om kontrollen i eget informasjonsskriv. Fiskeridirektoratet sentralt står for spørreundersøkelsen og innhenting av opplysningene, se vedlagt spørreundersøkelse. **Vi gjør Dem oppmerksom på at De er pliktig til å oppgi informasjon, jf. akvakulturloven § 24.**

Spørreundersøkelsen er delt inn i tre deler. Første del omhandler lokalitetsnivå, og spørsmål 2. skal fylles ut med et skjema pr. lokalitet. Andre del går på generelle spørsmål om selskapet. Tredje del ser på fremtidsutsikter, og er frivillig å svare på.

Fiskeridirektoratet skal samarbeide med Mattilsynet om en leveranse som skal bidra til å lette implementeringsarbeidet med EU-forordningen som kort kalles kontroll- og hygienepakken. Spørsmålene som retter seg mot lokalitetsnivå er derfor svært viktige å fylle ut så nøyaktig som mulig.

Vennligst retur undersøkelsen i vedlagt konvolutt innen fristen XX.XX.08.

Ønskes nærmere opplysninger, ta kontakt med Helen Christiansen på telefon 46 81 59 28 eller via e-post Helen.Christiansen@fiskeridir.no

Vi takker på forhånd.

INNEHAVERS ADRESSE

Organisasjonsnummer:

Antall tillatelser:

Tillatelsen(e):

INNSAMLING AV OPPLYSNINGER - BLÅSKJELLTILLATELSER

Informasjonen i punktene 1 – 5 er pliktig å avgi, hjemlet i Akvakulturloven § 24

1. Oversikt over lokaliteter og anlegg

Tillatelsesnr:							
Antall bæreliner i bruk (tall)							
Bærelines totale produksjonslengde (m) (hvor skjell kan dyrkes)							
Antall enkelt strekk (tall)							
Meter mellom hvert enkelt strekk (m)							
Antall dobbelt strekk (tall)							
Meter mellom hvert dobbelt strekk (m)							
Antall rigger (tall)							
Antall strekk i rigg (tall)							
Meter mellom hvert strekk (m)							
Lengde samlere/m bæreline pdd (m)							
Lengde strømpe/m bæreline pdd (m)							
Hvilke tillatelser har ikke installasjoner i sjøen?							
Ønsker du tillatelsen(e) trukket tilbake (Kryss hvis ja)							
Hvis JA, hvorfor:							

Resten av spørsmålene retter seg mot selskap/foretak osv.

Svarene vil aggregeres i statistikk, slik at resultatene ikke offentliggjøres om den enkelte.

3. Generelt

Vurderer du å benytte re-strømping i fremtiden? Ja Nei

Har du eget strømpoutstyr ? Ja Nei

Deler du utstyr med andre (strømpoutstyr, båt, flåte)? Ja Nei

Dersom du samarbeider om produksjonsutstyr,
skriv hvilket.

Har du inngått en driftsavtale med noen andre? Ja Nei

Dersom Nei, vurderer du i fremtiden å inngå en slik avtale? Ja Nei

4. Logistikk og båter

Svarene under dette punktet er til bruk for statistikk, men også for å skaffe forvaltningen opplysninger om enkeltaktører.

Har selskapet / foretaket egen arbeidsbåt? (Kryss av) Ja Nei

Dersom Nei, vurderes det å anskaffe en i fremtiden? (Kryss av) Ja Nei

Dersom Ja på om
du har båt, hvilken
type, størrelse,
arbeidsflate, kran
og krankapasitet?
(skriv inn)

Hvor ligger nærmeste skjellmottak som selskapet bruker? (Kryss av)

I Kommunen I Fylket Over fylkesgrensen Har ikke tilgang

5. Høsting/omsetning:

Hvor stort volum har du høstet, og hvordan ble det omsatt?

	2007		2006		2005	
	Sortert Tonn	U-sortert Tonn	Sortert Tonn	U-sortert Tonn	Sortert Tonn	U-sortert Tonn
Bulk						
Nett						
Annet						

NB! Resten av spørsmålene er frivillige. Alle opplysningene er til statistisk bruk, og vil kun bli offentliggjort anonymisert.

6. Vurdering av fremtidsutsikter:

Hva er ønsket produksjonsvolum i: **2015:**
(Noter antall tonn)

2020:

_____ **tonn**

_____ **Tonn**

(Sett kryss)

Har selskapet/foretaket nok areal til dette:

i 2015?

Ja

Nei

i 2020?

Ja

Nei

Ønskes det å utvide eksisterende lokaliteter?

Ja

Nei

Eller ønskes det flere tillatelser?

Ja

Nei

Har dere en høstestrategi over tid? Er det alltid full utnyttelse av tillatelsens areal?

Ja

Nei

Er arealtilgang en hindring for selskapet?

Ja

Nei

(Skriv gjerne noen ord om hindringen)

Svar på spørsmålene over oppfattes ikke som en søknad, og brukes til statistikkformål. Ønskes utvidelse eller flere tillatelser, må søknad sendes inn på vanlig måte.

Vennligst påfør kontaktperson og e-postadresse.

Kontaktperson: _____ E-post: _____

Takk for at du bidrar til å forbedre forvaltningen av norsk blåskjellnæring. Skjema sendes i retur i vedlagt svarkonvolutt.